

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

การสร้างหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

พล หิรัญยศิริ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
 วัน เดือน ปี..... 4 MAR 2013
 เลขทะเบียน..... 244978
 เลขเรียกหนังสือ ๓๖
 3๗1.33
 ๓๗43๖๓
 2๕๕๕

ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
 ปีการศึกษา 2555
 ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**THE CONSTRUCTION OF A SUPPLEMENTARY COMIC BOOKS
ON MORAL MORAL STORY FOR PRATHOMSUKSA 4 STUDENTS**

POL HIRUNYASIRI

**A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements
for Master of Education program in Educational Technology and Communications**

Academic Year 2012

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

ชื่อเรื่อง การสร้างหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ชื่อผู้วิจัย พล หิรัญศิริ

สาขาวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

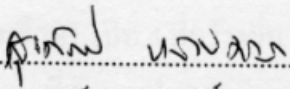
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.อำนวยการ เดชชัยศรี

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์เศส ประกอบผล

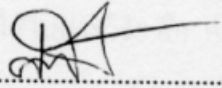
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

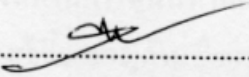

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ หลาบมาลา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อำนวยการ เดชชัยศรี)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์เศส ประกอบผล)

..... กรรมการ
(ดร.วิเชียร อินทรสมพันธ์)

..... กรรมการและเลขานุการ
(อาจารย์ดิเรก ชักฮา)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ชื่อเรื่อง	การสร้างหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
ชื่อผู้วิจัย	พล หิรัณยศิริ
สาขาวิชา	เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ เดชชัยศรี
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์เกรศ-ประกอบผล
ปีการศึกษา	2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 2) เปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยหนังสืออ่านเสริมการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรมชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 ที่สร้างขึ้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน ที่เรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนชุมชนทางดิ่งชั้น กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ หนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. หนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยผลการประเมินคุณภาพหนังสือของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการเรียน การสอนอยู่ในระดับดี และด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม ที่สร้างขึ้นสูงกว่าคะแนนสอบก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม ที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับดีมาก

Title	The Construction of a Supplementary Comic Books on Moral Moral story for Prathomsuksa 4 Students
Author	Pol Hirunyasiri
Program	Educational Technology and Communications
Major Advisor	Associate Professor Dr.Amnuay Deshchaisri
Co-Advisor	Associate Professor Dr.Sakares Prakobpol
Academic Year	2012

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) construct of a supplementary comic books on moral story for Prathomsuksa 4 students, 2) compare the pretest scores with the learning achievement scores after learning from the supplementary cartoon book on moral story 3) study students' opinion on this supplementary cartoon book on moral story. The research sample were 30 Prathomsuksa 4 students who were studying in the second semester, 2011 academic year at Chumthangtalingchan School, Bangkok. The research instruments consist of supplementary cartoon book on moral story for Prathomsuksa 4, learning achievement test and questionnaires. The collected data were statistically analyzed by percentage, mean score, standard deviation, and t-test.

The research findings were as follow :

1. The quality of the supplementary cartoon book on moral story for Prathomsuksa 4 students evaluated by experts in media was at good level and evaluated by experts in content was at very good level.

2. The learning achievement scores after learning from the thre supplementary cartoon book on moral story for Prathomsuksa 4 students were significantly higher than the pretest scores at 0.05 level

3. The student's opinions on the supplementary cartoon book on moral story for Prathomsuksa 4 students was at very good level.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเล่มนี้ สำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ด้วยความกรุณา ความช่วยเหลือ การให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในด้านต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ เดชชัยศรี ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์เรศ ประกอบผล กรรมการร่วม และรองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ หลาบมาลา ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มาในโอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยี และสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้คำแนะนำ และอบรมสั่งสอนเทคนิค วิธีการ และกระบวนการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการวิจัย รวมทั้งให้กำลังใจ และความห่วงใยตลอดมา อีกทั้งผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ ให้คำปรึกษาและแนะนำข้อบกพร่อง รวมทั้งแนวทางการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือทุกขั้นตอน ขอขอบคุณผู้อำนวยการ โรงเรียนชุมชนทางดิ่งชั้น ที่อนุญาตให้ใช้สถานที่ รวมถึงนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำวิจัย ซึ่งให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

สิ่งที่สำคัญยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน เป็นกำลังใจ ห่วงใย คอยดูแลตลอดเวลา รวมถึงเพื่อน ๆ พี่น้อง และบุคคลรอบข้างที่เป็นกำลังใจ และประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การศึกษาโดยส่วนรวมต่อไป จึงขอขอบคุณทุกท่านด้วย จิตคารวะอีกครั้งหนึ่ง

พล หิรัญศิริ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารที่เกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็ก	8
เอกสารที่เกี่ยวกับหนังสืออ่านเสริม.....	16
เอกสารที่เกี่ยวกับหนังสือการ์ตูน.....	23
ทฤษฎีและหลักการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
ตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริม คุณธรรม สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหาและด้านสื่อการเรียนการสอน.....	48
ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทำแบบทดสอบ ก่อนเรียนและหลังเรียน	63
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อหนังสือ อ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม.....	63
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล ข้อวิจารณ์ และข้อเสนอแนะ	66
สรุปผลการวิจัย.....	66
อภิปรายผล.....	67
ข้อวิจารณ์.....	67
ข้อเสนอแนะ.....	69
บรรณานุกรม	71
ภาคผนวก.....	77
ภาคผนวก ก หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	78
ภาคผนวก ข แบบประเมินคุณภาพ และแบบสอบถามความคิดเห็น เพื่อการวิจัย.....	83
ภาคผนวก ค ตัวอย่าง หนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม	96
ประวัติย่อผู้วิจัย	119

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาที่มีต่อ หนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	48
2 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการเรียนการสอน ที่มีต่อหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	50
3 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความยากง่าย ดัชนีอำนาจจำแนก จากการทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	53
4 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร KR - 20	54
5 คะแนนทดสอบก่อนเรียน และทดสอบหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง	56
6 คะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียนของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน	58
7 คะแนนจากแบบทดสอบหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน.....	59
8 ผลต่างของคะแนนจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน ด้วยหนังสือ อ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน.....	60
9 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการทดสอบก่อนเรียน ด้วยหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม ของกลุ่มตัวอย่าง	63
10 ผลความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อหนังสืออ่านเสริม ภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม.....	63

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
---	---------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สื่อสิ่งพิมพ์ จัดเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีความสำคัญต่อมนุษย์ นับตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และอนาคต ดังจะเห็นได้จากการเรียนการสอนที่ผ่านมาจนกระทั่งปัจจุบัน สื่อสิ่งพิมพ์ยังคงเป็นสื่อหลักและมีบทบาทอย่างมากต่อกระบวนการเรียนการสอนทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน อีกทั้งยังมีความหลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการและความสามารถของแต่ละบุคคล โดยในปัจจุบันได้มีการส่งเสริมให้มีการผลิตและพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพิ่มขึ้น เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 9 ว่าด้วยเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 64 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียนตำราหนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่นๆ โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542: 79) ซึ่งสอดคล้องกับ กิดานันท์ มลิทอง (2543: 112) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อสิ่งพิมพ์เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ดีที่สุดวิธีหนึ่ง สามารถอ่านได้ตามอัตราความสามารถของแต่ละบุคคล เหมาะสำหรับอ้างอิงหรือทบทวน เหมาะสำหรับการผลิตเป็นจำนวนมาก สะดวกในการแก้ไขและปรับปรุงเนื้อหาใหม่ได้ และยังสอดคล้องกับพิบูล ภูมิแสน (2544 อ้างถึงใน ณรงค์ ทองปาน, 2530 : 155-156) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์สรุปได้ดังนี้

สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นสื่อที่มีมานานก่อนสื่อมวลชนประเภทอื่นๆ มีบทบาทมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและอนาคต กระบวนการผลิตทำได้หลายรูปแบบ เปิดโอกาสให้เลือกวิธีการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ จัดพิมพ์ได้ตามวัตถุประสงค์ที่จะนำไปใช้ อาจใช้เป็นสื่อให้การศึกษาในตนเอง หรือสนับสนุนสื่ออื่น สามารถดำเนินการผลิตให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย การนำไปใช้กระทำได้อย่างอิสระไม่จำเป็นต้องใช้ห้องพิเศษหรือเครื่องอำนวยความสะดวกอย่างอื่นเข้าช่วยแต่อย่างใด ผู้อ่านสามารถใช้วัสดุสิ่งพิมพ์ด้วยตนเองในเวลาและสถานที่ที่ต้องการ สามารถเรียนรู้และอ่านซ้ำๆ กันได้เท่าที่ปรารถนา

สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นสื่อที่มีบทบาทเนื่องจากเป็นตัวเชื่อมให้ความรู้ ข่าวสาร วิทยาการต่าง ๆ รวมทั้งสามารถเรียนรู้วิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของแต่ละสังคม แม้ในปัจจุบันสื่อสิ่งพิมพ์ก็ยังคงมีความสำคัญและต้องมีควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอนดังที่กรมการศึกษาออกโรงเรียน (2525: 83) ได้กล่าวไว้ว่า ในด้านการศึกษาไม่ว่าจะเป็นการให้การศึกษาออกระบบโรงเรียน และในระบบโรงเรียน ต่างก็มีความสัมพันธ์และจำเป็นต้องใช้เครื่องมือต่าง ๆ มาช่วยให้ความรู้แก่ประชาชนเป็นไปอย่างกว้างขวาง และครอบคลุมได้อย่างทั่วถึง นั่นคือการนำเอาสื่อสิ่งพิมพ์เข้ามาช่วย สื่อสิ่งพิมพ์จึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในการเผยแพร่ความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ ไปสู่ประชาชน ทำให้ประชากรมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงวิถีชีวิต ปลูกฝังค่านิยม และคุณธรรมที่พึงามเพื่อการพัฒนา ดังนั้นการผลิตและพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์จึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อกระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งการพัฒนาการศึกษาและสังคม

การอ่าน มีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ ตั้งแต่เกิดจน โตและจนกระทั่งถึงวัยชรา โดยการอ่านทำให้รู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทั่วโลก การอ่านมีความจำเป็นต่อการศึกษาล่าเรียนทั้งในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน เริ่มตั้งแต่ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนกระทั่งถึงระดับอุดมศึกษา ดังที่ อรพร ยามโสภา (2545: 133) ได้กล่าวไว้ว่า “การสร้างนิสัยรักการอ่านมีความสำคัญเพราะการอ่านไม่ใช่ทักษะที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ การสร้างนิสัยรักการอ่านจะต้องปลูกฝัง และส่งเสริมให้มินิสัยรักการอ่านตั้งแต่เด็ก ๆ ซึ่งจะ ได้ผลและ ได้ผลดียิ่งควรเริ่มตั้งแต่ยังเป็นทารกอยู่ในครรภ์ การอ่านเป็นกระบวนการที่ต้องฝึกอย่างมีระบบ เพราะการอ่านเป็นทักษะที่สามารถฝึกได้ ยิ่งฝึกมากยิ่งทำให้มีความสามารถในการอ่านเพิ่มมากขึ้น” และสอดคล้องกับจินตนา ไบกาซูยี (2534) ที่กล่าวเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านของเด็กว่า เด็กวัย 6-7 ขวบชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 เด็กในวัยนี้เริ่มอ่านหนังสือได้บ้างเล็กน้อย เริ่มมีความคิดคำนึงมาก มีจินตนาการมากขึ้น...สนใจอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับธรรมชาติของคน นก สัตว์ และต้นไม้ สนใจเรื่องเกี่ยวกับชีวิตและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในหนังสือภาพ ดังนั้น หนังสือสำหรับวัยนี้ ควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติสิ่งรอบตัวเด็ก

หนังสืออ่านเพิ่มเติม จึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นสำหรับเด็ก ดังที่กรมวิชาการ (2541: 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือไว้ดังนี้ หนังสือเป็นแหล่งบันทึกข้อมูลและสรรพวิชาความรู้ต่าง ๆ ที่ช่วยพัฒนาความสามารถด้านภาษาและทักษะการอ่าน ในการจัดทำหนังสือควรพิจารณาถึงความเหมาะสมกับความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้อ่าน โดยเฉพาะหนังสือสำหรับเด็กเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างมากในการจะ โน้มน้าวความสนใจของผู้อ่าน การสร้างหนังสือสำหรับเด็กให้มีความน่าสนใจ และดึงดูดใจแก่เด็ก ๆ นั้น จะต้องมีความ

แปลกใหม่และลักษณะพิเศษ เพื่อโน้มน้าวให้เด็กเกิดแรงจูงใจและมีความสนใจอยากที่จะเรียนรู้ และอ่านเนื้อหาที่มีอยู่ในหนังสือ ซึ่งสอดคล้องกับ อรพร ยาม โสภ (2545: 134) ที่ได้กล่าวเกี่ยวกับหนังสือไว้ว่า หนังสือสำหรับเด็กที่มีความแข็งแรง ทนทาน มีภาพประกอบสวยงาม มีรูปเล่มน่ารัก รูปแบบสะดวก หนังสือบางชนิดจะสามารถดึงภาพออกมาได้ จะช่วยทำให้เด็กมีความตื่นตัว ชื่นชอบและสนใจที่จะเปิดอ่านซึ่ง ถวัลย์ มาศจรัส (2545: 284-285) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับหนังสือที่มีภาพประกอบสำหรับห้องสมุดโรงเรียน โดยสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ดังนี้ ภาพสื่อความหมายชัดเจน หนังสือภาพสำหรับเด็กบางภาพ อาจไม่เหมือนจริงแต่ตอบสนองความสนใจ เสริมสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของ ผู้อ่าน ภาพเหมาะสมกับเนื้อหาและได้สัดส่วนกับหน้ากระดาษ สีสดใส สวยงาม ... ตัวละคร จากจินตนาการ มีพฤติกรรมเหมือนจริงได้ แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าเป็นข้อมูลทางด้านวิชาการต้องเป็น ข้อมูลที่ถูกต้อง เนื้อหาควรเป็นเนื้อหาที่ส่งเสริมจินตนาการ การเรียนรู้ สร้างเจตคติเป็นแบบอย่าง ที่ดีต่อพัฒนาการของเด็ก ตัวอักษรขนาดเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน เป็นตัวอักษรที่ถูกแบบ ไม่พิมพ์ ซ้อนทับภาพ หรือถ้าพิมพ์ทับลงไปบนภาพต้องอ่านได้ชัดเจน

หนังสือการ์ตูน จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่มีบทบาทในการนำเสนอความรู้ด้วยภาพที่มีลักษณะ พิเศษ สำหรับคำบรรยายหรือตัวหนังสือในหน้าหนังสือแบบนี้จะยังคงวางอยู่บนพื้นราบที่ เหมาะสมของหน้าหนังสือ (หทัย ดันหยง , 2529: 14) กล่าวว่า "รูปแบบของหนังสือการ์ตูนเป็น จุดเด่นที่ทำให้เด็กสนใจ โดยเฉพาะการสื่อความหมายด้วยภาพ แม้แต่เด็กที่ยังอ่านหนังสือไม่ออกก็ สามารถลำดับเรื่องได้จากภาพ" รวมทั้ง จินตนา ไบกาชุย (2534: 57) ยังได้กล่าวถึงหนังสือการ์ตูน ไว้ดังนี้ มีคำพูดอยู่ประโยคหนึ่ง ที่คนในวงการหนังสือสำหรับเด็กยอมรับ คือ การ์ตูนอยู่คู่กับเด็ก ไม่ว่าจะเป็การ์ตูนทีวี การ์ตูนภาพยนตร์ และหนังสือการ์ตูน ทั้งที่อยู่ในรูปแบบหนังสือพิมพ์ รายวัน นิตยสารและการ์ตูนเล่มล้วนแล้วแต่ได้รับอย่างปรีดีเปรมจากผู้ผู้อ่านในวัยเยาว์ทั้งสิ้น และล่าสุดญี่ปุ่นได้พัฒนารูปแบบการ์ตูน และใช้เทคนิคหลายอย่างที่จะผันแปรการ์ตูนให้เป็นสื่อ ความรู้ เช่นเดียวกับหนังสือเรียนและหนังสือคำรับคำรวิชาการศึกษาสูง ๆ ทั้งหลายไปแล้ว เมื่อเป็น เช่นนี้ การ์ตูนจึงเป็นเรื่องน่าศึกษามาก โดยเฉพาะเมื่อการ์ตูนได้ถูกนำมาใช้เป็นสื่อการเรียนการ สอนอย่างหนึ่งในโรงเรียน ดังนั้น สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือการ์ตูนภาพสามมิตินี้ เป็นสื่อที่มี ต้นทุนในการผลิตไม่สูงนัก อีกทั้งเป็นสื่อที่ใช้ได้สะดวกทุกสถานที่ เก็บรักษาง่าย มีอายุการใช้งาน ได้นานและเป็นสื่อที่ช่วยพัฒนาทักษะในการอ่าน รวมทั้งยังช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้เด็กด้วย

จากเหตุผลข้างต้น จะพบว่า การส่งเสริมคุณธรรม ก็มีผลต่อการเรียนรู้ของเด็กซึ่งเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิต ความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม โดยทดลองกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนทางดิ่งชั้น สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ โดยเด็กรู้จักอาศัยอยู่ร่วมกัน เข้าใจกระบวนการการดำรงชีวิต และสามารถอาศัยอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนทางดิ่งชั้น สังกัดกรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียนจากหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนทางดิ่งชั้น สังกัดกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีทักษะในการเรียนรู้คำศัพท์ และเข้าใจเนื้อเรื่องจากหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนชุมชนทางดิ่งชั้น สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียน 90 คน ที่มีผลการเรียนดี ปานกลาง และอ่อนด้อย
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนชุมชนทางดิ่งชั้น สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)
3. ตัวแปรที่ศึกษา
  - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ หนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการอ่านหนังสือเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้สร้างและพัฒนาหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80
2. ได้สื่อสิ่งพิมพ์ที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน มีความกระตือรือร้น และสนใจค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเองสอดคล้องกับแนวทางการศึกษาสมัยใหม่ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้เองได้ตลอดเวลา ตามความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยให้นิยามศัพท์เฉพาะเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ดังนี้

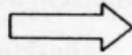
หนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม หมายถึง หนังสือการ์ตูนที่มีเนื้อหาสาระอิงหลักสูตร วิชา สังคมศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยสร้างให้เนื้อหามีความน่าสนใจและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยมีลักษณะเป็นภาพการ์ตูนที่ใช้ประกอบเนื้อหา ใช้อธิบายข้อความเพื่อความเข้าใจของผู้อ่านง่ายขึ้น

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถทางการเรียน ซึ่งวัดผลจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน เปรียบเทียบหลังเรียนจากการใช้หนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80 มาแล้ว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

หนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูน
นิทานส่งเสริมคุณธรรม
สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนชุมชนทางคั้งชั้น
สังกัดกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรตาม

1. ได้หนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรมสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. หาผลสัมฤทธิ์จากการอ่านหนังสือการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็ก
  - 1) ความหมายของหนังสือสำหรับเด็ก
  - 2) ประเภทของหนังสือสำหรับเด็ก
  - 3) ลักษณะของหนังสือสำหรับเด็ก
  - 4) ประโยชน์ของหนังสือสำหรับเด็ก
2. เอกสารที่เกี่ยวกับหนังสืออ่านเสริม
  - 1) ความหมายของหนังสืออ่านเสริม
  - 2) ประเภทของหนังสืออ่านเสริม
  - 3) ลักษณะของหนังสืออ่านเสริม
  - 4) รูปแบบของหนังสืออ่านเสริม
  - 5) คุณค่าของหนังสืออ่านเสริม
  - 6) การจัดทำหนังสืออ่านเสริม
3. เอกสารที่เกี่ยวกับการ์ตูน
  - 1) ความหมายของการ์ตูน
  - 2) ประเภทของการ์ตูน
  - 3) คุณค่าของหนังสือการ์ตูนที่มีต่อการศึกษา
4. ทฤษฎีและหลักการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง
  - 1) ความสนใจในการอ่านของเด็ก
  - 2) จิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็ก
  - 3) ทฤษฎีแรงจูงใจ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 1) งานวิจัยในประเทศ
  - 2) งานวิจัยต่างประเทศ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือสำหรับเด็ก

ความหมายของหนังสือสำหรับเด็ก

หนังสือสำหรับเด็กเป็นหนังสือที่จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดทำสำหรับผู้อ่านที่เป็นเด็กโดยเฉพาะ มีความเป็นเอกลักษณ์พิเศษในด้านรูปแบบเรื่องราวและการนำเสนอเนื้อหาให้ตรงกับความสนใจของเด็กในแต่ละวัย นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของหนังสือสำหรับเด็กไว้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 1244 , 413) ได้ให้ความหมายของหนังสือและความหมายของเด็กไว้ว่า “หนังสือ. น. เครื่องหมายใช้ขีดเขียนแทนเสียงหรือคำพูด, ลายลักษณ์อักษร, จดหมายที่มีไปมา, เอกสาร, บทประพันธ์, และ เด็ก. น. คนที่มีอายุยังน้อย. ว. ยิ่งเล็ก; อ่อนวัยกว่า ในคำว่า เด็กกว่า”

วินัย รอดง่าย (2540 : 8) กล่าวถึงหนังสือเด็ก หมายถึง หนังสือที่เขียนให้เด็กและเยาวชนอ่านโดยเฉพาะ หรืออาจให้ผู้ใหญ่อ่านให้ฟังก็ได้ โดยมุ่งเน้นที่จะให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลิน ใฝ่รู้ นำไปสู่นิสัยรักการอ่านต่อไป

จินตนา ไบกาชุย (2542 : 7) ให้ความหมายของหนังสือสำหรับเด็ก คือ หนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เด็กได้ใช้ในการฟัง อ่าน และเรียนรู้ ด้วยเนื้อหาสาระที่มุ่งให้ความรู้ ความคิด และสาระอันเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน หรือความเพลิดเพลินและจรรโลงจิตใจผู้อ่านอย่างหนึ่งอย่างใด หรือให้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลินร่วมกันไป โดยใช้แนวเขียนสารคดีบันเทิงคดี รวมทั้งการจัดรูปเล่มที่เหมาะสมกับวัย ความสนใจ และความสามรถในการอ่านของผู้อ่าน

มานพ ถนอมศรี (2546 : 29) ได้ให้ความหมายของหนังสือสำหรับเด็กไว้ว่า หนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง หนังสือที่เขียนและจัดทำขึ้นเพื่อให้เด็กอ่าน เพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ความรอบรู้ และประกอบการศึกษาเล่าเรียน

สนิท สัตโยภาส (2547 : 20) ได้อธิบายความหมายหนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง หนังสือที่เขียนให้เด็กดู ฟัง และอ่าน ซึ่งมีรูปแบบต่าง ๆ อาจพิมพ์เป็นเล่ม แผ่นพับ หรือเป็นงานเขียนที่แทรกอยู่ในหนังสือพิมพ์รายวัน หรือนิตยสารสำหรับผู้ใหญ่ ซึ่งงานเขียนเหล่านี้จะมุ่งใช้ภาษาและให้เนื้อหาสาระที่ง่ายเหมาะกับเด็กแต่ละวัย เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเพลิดเพลินไปพร้อมกับการฝึกทักษะการอ่านและได้ความรู้ เกิดปัญญา ได้แนวคิดในการดำเนินชีวิตไปด้วย

จากความหมายของหนังสือสำหรับเด็กที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น พอจะสรุปความหมายของหนังสือสำหรับเด็กได้ว่า หนังสือสำหรับเด็ก เป็นหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อให้เด็กอ่านแล้วเกิดความเพลิดเพลิน ให้ความรู้ โดยใช้ภาษาและให้เนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับวัย ความสนใจและความสามารถในการอ่านของเด็ก อีกทั้ง เสริมสร้างปัญญาและแนวคิดในการดำเนินชีวิตควบคู่ไปด้วย

ประเภทของหนังสือสำหรับเด็ก

จินตนา ไบกาซูยี (2542 : 1-7) ได้แบ่งประเภทของหนังสือสำหรับเด็กเป็นประเภทใหญ่ ๆ ตามลักษณะการใช้ ดังนี้

1. หนังสือเรียน เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นสำหรับให้นักเรียนใช้ควบคู่กับการเรียน ซึ่งมีสาระตรงตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรอย่างถูกต้อง อาจมีลักษณะเป็นหนังสือเล่มเดียว หรือเป็นชุดก็ได้ ใช้แนวการเขียนประเภทความเรียงที่เสนอเนื้อหาให้ความรู้โดยตรง ด้วยกระบวนการความเชิงอธิบาย บรรยาย และยกตัวอย่างเป็นส่วนใหญ่ หนังสือเรียนอาจเรียกชื่อต่าง ๆ กันดังนี้ หนังสือแบบเรียน ตำราเรียน แบบสอนอ่าน หนังสืออ่านประกอบ หนังสือประกอบการเรียน เป็นต้น

2. หนังสืออ่านโดยทั่วไปสำหรับเด็กหรือหนังสือที่ไม่ใช่หนังสือเรียน เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เด็กอ่านทั่ว ๆ ไปนอกเหนือจากหนังสือเรียน มีเนื้อหาที่มุ่งเน้นให้ทั้งความรู้ ความคิด และสาระอันเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน หรือมุ่งหมายให้ความบันเทิงเพลิดเพลินที่ประเทืองสติปัญญาหรือคุณธรรมอันดีงามของผู้อ่าน โดยใช้แนวเขียนที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ถ้ามีเนื้อหาให้ความรู้และสาระ ประโยชน์โดยตรง จะใช้แนวการเขียนแบบสารคดี (non fiction) จัดเป็นประเภทหนังสือสารคดี แต่ถ้าหากเนื้อหาเน้นความบันเทิงเพลิดเพลิน และจรรโลงจิตใจ จะใช้แนวการเขียนแบบบันเทิงคดี (fiction) จัดเป็นประเภทหนังสือบันเทิงคดี

3. หนังสือที่ออกตามวาระ เป็นหนังสือที่จัดทำตามระยะเวลาอย่างสม่ำเสมอ โดยมีเนื้อหาหลากหลายเรื่องอยู่ในฉบับเดียวกัน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร และการ์ตูนสำหรับเด็ก เนื้อหาส่วนใหญ่มุ่งหมายให้ผู้อ่านในวัยเยาว์ได้รับทั้งความรู้ทั่วไป ความรู้เฉพาะด้าน และความบันเทิงที่เหมาะสม ลักษณะการเสนอเนื้อหาอาจเป็นเรื่องสั้น ๆ เขียนเป็นคอลัมน์จบในฉบับหรืออาจมีต่อเนื่องตอน ๆ ลงในฉบับต่อไป

4. หนังสือเสริมประสบการณ์ ในปัจจุบันระบบการศึกษาของเมืองไทย โดยเฉพาะในหลักสูตรประถมศึกษากำหนดให้เด็ก “มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่าน และใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชน และแหล่งความรู้อื่น ๆ ” (หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) : 7) ดังนั้น หนังสือสำหรับเด็ก จึงกลายเป็นสื่อการเรียน

การสอนชนิดหนึ่งในโรงเรียน โดยจัดให้เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือเสริมประสบการณ์ ซึ่งหมายถึง เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นโดยคำนึงถึงประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความซาบซึ้งในคุณค่าทางภาษา การเสริมทักษะและนิสัยรักการอ่าน การเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ตามหลักสูตร หนังสือเสริมประสบการณ์นี้ แม้กระทรวงศึกษาธิการมิได้กำหนดให้เป็นหนังสือบังคับใช้เหมือนเช่นหนังสือเรียน แต่มีนโยบายที่ส่งเสริมให้เรียน จัดหาไปไว้บริการครูและนักเรียนในโรงเรียน โดยไม่บังคับให้นักเรียนซื้อไว้ประจำตัว หนังสือเสริมประสบการณ์แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

4.1 หนังสืออ่านนอกเวลา เป็นหนังสือที่กำหนดให้ใช้ในการเรียนวิชาใดวิชาหนึ่งตามหลักสูตรนอกเหนือจากหนังสือเรียน สำหรับให้นักเรียนอ่านนอกเวลาเรียน โดยถือว่ากิจกรรมการเรียนเกี่ยวกับหนังสือนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนตามหลักสูตร

4.2 หนังสืออ่านเพิ่มเติม คือ หนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตรสำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมของวัย และความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล หนังสือประเภทนี้เคยเรียกว่า หนังสืออ่านประกอบ

4.3 หนังสืออุเทศ คือ หนังสือสำหรับใช้ค้นคว้าอ้างอิงเกี่ยวกับการเรียน การ เรียบเรียงหนังสือประเภทนี้เป็นเชิงวิชาการ

4.4 หนังสือส่งเสริมการอ่าน คือ หนังสือที่จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เน้นไปในทางส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่าน และนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้น อาจเป็นหนังสือสารคดี นวนิยาย นิทาน ฯลฯ ที่มีลักษณะไม่ขัดต่อวัฒนธรรม ประเพณี และศีลธรรมอันดีงาม ให้ความรู้ มีคติ และมีสารประโยชน์

ลักษณะของหนังสือสำหรับเด็ก

จินตนา ไบกาซูยี (2542 : 10-19) กล่าวถึง ลักษณะโดยทั่วไปของหนังสือสำหรับเด็กไว้ ดังนี้

1. เนื้อหา มีวัตถุประสงค์และแก่นเรื่องบ่งบอกชัดเจน หนังสือสำหรับเด็กเล็กควรมีวัตถุประสงค์ หรือแก่นเรื่อง หรือแนวคิด ที่ชัดเจนแต่เพียงเรื่องเดียว ไม่ควรมีหลายเรื่อง เพราะจะทำให้ผู้อ่านในวัยนี้สับสนได้ง่าย ยิ่งถ้าเป็นหนังสือภาพสำหรับผู้อ่านวัยก่อนเรียนจนถึงชั้นประถมศึกษา ตั้งแต่อายุ 3-11 ขวบ ที่ยังมีความสนใจ ความสามารถและความอดทนในการอ่านน้อย ยิ่งต้องการเรื่องที่ชัดเจนไม่สับสนยุ่งยาก หรือไม่ควรเป็นเรื่องที่มีเนื้อหาแน่นหลาย ๆ อย่าง ซ้ำซ้อนอยู่ในเรื่องเดียว

2. เนื้อหาต้องมีความยากง่ายเหมาะสมวัย การเลือกเนื้อหาต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับวัย ความสามารถในการอ่าน และความสนใจในการอ่านของผู้อ่านตามระดับวัย เช่น หนังสือสำหรับเด็กเล็ก และเด็กวัยประถมศึกษาตอนต้น ๆ เนื้อหาควรสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่มีบทบรรยายมากนัก มีเรื่องราวแสดงความเคลื่อนไหวของตัวละคร มีการดำเนินเรื่องของตัวละครอย่างรวดเร็ว ใช้ตัวละครที่เหมาะสม ไม่มีตัวละครมาก มีบทสนทนาพอสมควร สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญมากในเรื่องของการเขียนหนังสือภาพและหนังสือการ์ตูน โดยเฉพาะการเขียนการ์ตูนนั้นมีเทคนิคอยู่ที่การทำให้เนื้อเรื่องออกมาเป็นภาพ หรือให้ภาพดำเนินเรื่องแทนเนื้อเรื่องอย่างแท้จริง ดังนั้น การบรรยายเรื่องที่เน้นรายละเอียด หรือนั้นเนื้อเรื่องมากเกินไป จึงไม่ถือเป็นลักษณะการเขียนเรื่องที่ดีของหนังสือภาพสำหรับเด็กเล็ก

3. แนวการเขียนเนื้อหาหรือการเสนอเนื้อหา รูปแบบในการเสนอเนื้อหา หรือแนวการเขียนมีหลายประเภท มีทั้งนิยาย นิทาน นิทานพื้นเมือง เรื่องสั้น สารคดี บทความ บทละคร จดหมาย บันทึกเรื่อง ความเรียง ฯลฯ รวมทั้งบทร้อยกรองทุกรูปแบบ หรือคำคล้องจองที่ต้องมีเนื้อเรื่องหรือโครงเรื่องอยู่ด้วย แนวการเขียนนี้ควรเลือกให้เหมาะสมกับประเภทของเนื้อหา และวัตถุประสงค์ของหนังสือ เมื่อเลือกใช้ประเภทใด จะต้องใช้อย่างถูกต้องตามรูปแบบ ไม่ปะปนจนสับสน และควรกลมกลืนกันไป ส่วนหลักการเขียนเรื่องหรือการเสนอเรื่องมีอยู่ว่า ให้เขียนให้ผู้อ่านซึ่งเป็นเด็กสามารถอ่านเข้าใจง่ายและรู้เรื่องเร็วที่สุด หนังสืออ่านสำหรับเด็กนั้นมีจุดประสงค์ให้เด็กอ่านเอง ไม่ต้องการให้มีผู้ใหญ่มาอธิบายอีกครั้งหนึ่ง จึงไม่ควรมีการดำเนินเรื่อง หรือใช้กลวิธีการเขียนที่ซับซ้อน จนผู้อ่านสับสนจับความไม่ได้ พูดยาก ๆ คือ เด็กอ่านไม่รู้เรื่อง

4. ภาพประกอบเป็นส่วนสำคัญของหนังสือสำหรับเด็ก หนังสือสำหรับเด็กจะต้องมีภาพประกอบเสมอ บางเล่มมีภาพน้อย บางเล่มที่ภาพมากจนจัดเป็นประเภทหนังสือภาพ (Picture Book) ได้ สัดส่วนของภาพกับเนื้อเรื่อง ขึ้นอยู่กับวัยของเด็กผู้อ่าน เด็กอายุน้อยภาพต้องมีมาก เด็กอายุมากภาพมีน้อยลงได้ ประเภทของภาพควรมีความเหมาะสมกับเนื้อหาของหนังสือประเภทนั้น ๆ เช่น การ์ตูนตลกควรเป็นลายเส้นง่าย ๆ

ดังนั้น ประเภทของภาพจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ควรพิจารณาให้มาก ภาพการ์ตูน คือ ภาพลายเส้นชนิดหนึ่ง ภาพลายเส้นมีหลายชนิด เช่น ลายเส้นที่สมจริง ซึ่งเก็บรายละเอียดทุกอย่างไว้ ลายเส้นหยาบ ๆ ที่แสดงเพียงเค้าโครง ซึ่งอาจจะเหมือนจริง ตลกหรือล้อเลียนได้ ลายเส้นเชิงวิจิตรแบบไทย ลายเส้นที่แสดงเพียงสัญลักษณ์ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ ผู้จัดทำหนังสือสำหรับเด็กควรคำนึงให้มาก และเลือกหาผู้วาดภาพให้เหมาะสม

หนังสือสำหรับเด็กบางเล่มอาจใช้ภาพถ่าย แต่ภาพถ่ายนั้นต้องเป็นภาพที่ชัดเจนและไม่เลือน จึงควรเลือกใช้ภาพสไลด์ดีกว่าภาพถ่ายที่อัดออกเป็นรูปแล้ว สำหรับหนังสือซึ่งจะจัดพิมพ์เป็นจำนวนมาก

เรื่องสีของภาพเป็นเรื่องสำคัญ ความแตกต่างระหว่างภาพสีกับภาพขาวดำ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง โดยเฉพาะวัยของเด็ก เด็กเล็กชอบสีสดใสมากกว่าภาพขาวดำ แต่เด็กโตชอบทั้งสองอย่าง ขึ้นอยู่กับประเภทของเนื้อหา เรื่อง และลักษณะการใช้หนังสือเล่มนั้น แต่มีข้อระมัดระวังอย่างหนึ่ง คือ ภาพนั้นจะต้องชัดเจน ไม่มีคิ้ว เลือน หรือมีรายละเอียดมาก ภาพที่มีลักษณะยุ่งเหยิง มีเนื้อหาในภาพมากเกินไป หรือมีลักษณะภาพของผู้ใหญ่ เด็กจะดูไม่รู้เรื่อง เพราะรับรู้ความหมายของภาพไม่ได้

5. ภาษาและจำนวนภาษาที่ใช้ในหนังสือสำหรับเด็ก หนังสือเด็กต้องใช้ คำง่าย ที่ไม่ต้องแปลซ้ำอีกครั้งหนึ่ง หลีกเลี่ยงคำศัพท์ยากๆ หรือคำศัพท์ทางวิชาการต่างๆ ใช้ประโยคสั้นๆ หนังสือสำหรับเด็กเล็กใช้คำและประโยคซ้ำๆ กันให้มาก เพื่อช่วยในการเรียนรู้ด้านภาษาด้วย เพราะการอ่านหลายๆ ครั้ง ผู้อ่านสามารถจดจำได้เอง ซึ่งตรงกับจิตวิทยาการอ่านของเด็ก เด็กเข้าใจเรื่องราวจากคำที่อ่าน ถ้าเข้าใจคำ ก็เข้าใจประโยค และเข้าใจเรื่องได้ หนังสือของเด็กจึงต้องใช้คำและประโยคที่เด็กวัยนั้นได้เรียนรู้และทราบความหมายแล้ว

ในที่นี้ คำง่าย มีความหมายว่า เป็นคำที่ผู้เขียนเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหา เลือกคำได้สั้นกระชับใจความ ไม่ต้องการคำแปลอีกครั้งหนึ่ง หากผู้เขียนได้ใช้คำที่ใช้อยู่ในหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 แล้ว เชื่อได้อย่างแน่นอนว่าเด็กผู้อ่านสามารถอ่านเข้าใจเรื่องราวได้ดี

หนังสือภาพหรือหนังสือการ์ตูนก็เช่นกัน เนื้อหาเรื่องแม้จะไม่สำคัญเท่ากับภาพ แต่ถ้าเป็นการ์ตูนเรื่อง คำและประโยคที่ผูกเป็นเรื่องราวเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะทำให้อ่านเข้าใจเรื่องได้ จึงต้องเลือกคำที่สั้นกะทัดรัด อ่านได้ความง่าย ชัดเจน ไม่เขินเขื่อ ไม่ใช่ประโยคยาวอธิบายความ เพราะมีเนื้อที่ในการเขียนจำกัด ผู้เขียนเรื่องจึงต้องระมัดระวังในเรื่องนี้ให้ดี

ข้อควรคำนึงอีกอย่างหนึ่ง คือ ภาษาที่ใช้ในการเขียนการ์ตูน โดยเฉพาะคำพูดในวงกลมหรือบัลลูน ต้องเป็นภาษาที่เด็กคุ้นเคยและใช้ในสภาพจริง เหมาะสมกับวัย เป็นภาษาพูดไม่ใช่ภาษาเขียน เพราะเป็นการสนทนาโต้ตอบกันของตัวละคร (แม้ตัวละครจะเป็นผู้ใหญ่ก็ตาม) จึงต้องใช้ภาษาพูดที่เข้าใจง่าย

ภาษาพูดในที่นี้ หมายถึง ภาษาพูดที่ถูกต้อง เขียนอย่างถูกต้องตามอักขรวิธีภาษาไทย หรือตามพจนานุกรม ไม่ใช่ภาษาพูดที่เกิดจากสำเนียงพูดตามสมัย เช่นคำว่า เนี่ย ทั้น ชะนี มัย เป็นต้น ส่วนเนื้อเรื่องที่เป็นคำบรรยายพึงใช้ภาษาเขียนที่เรียบเรียงได้อย่างสละสลวย สั้น กระชับ ไม่เยิ่นเย้อยืดเยื้อ

6. ขนาดตัวอักษรและการเลือกใช้ตัวอักษร ลักษณะความยาวของประโยค ขนาดของตัวอักษร และชนิดของตัวอักษรที่ใช้ในหนังสือสำหรับเด็ก ล้วนมีความสำคัญมากต่อการอ่านของเด็ก ถ้าใช้ประโยคยาวมาก หรือประโยคมีความซับซ้อนมาก เด็กผู้อ่านจะลืมน้อยความที่อ่านผ่านมาแล้ว หรือข้อความที่อ่านไม่ปะติดปะต่อสัมพันธ์กัน เพราะประธานและคำกริยาอยู่ห่างไกลกันมาก หรือประโยคหลักมีประโยคขยายมาก เด็กจึงอ่านเรื่องไม่ติดต่อกัน ดังนั้นจึงควรใช้ประโยคสั้น ๆ ไม่ยาวนัก โดยเฉพาะหนังสือภาพและการ์ตูน ซึ่งใช้ขนาดตัวอักษรใหญ่ด้วย จึงต้องระมัดระวังความสั้น-ยาวของประโยคให้เหมาะสม

ส่วนการเลือกชนิดของตัวอักษร ไม่ควรใช้ตัวอักษรประดิษฐ์บรรจง ให้ใช้ตัวอักษรที่อ่านง่ายและชัดเจน การเลือกขนาดตัวอักษรขึ้นอยู่กับปริมาณเนื้อหาของเรื่อง หรือความยาวของเรื่อง รูปเล่มหนังสือ และวัยของผู้อ่าน หากเป็นเด็กเล็กถึงชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-3) ควรใช้ขนาดตัวอักษรโดยประมาณ 32-28 พอยต์ ส่วนเด็กประถมศึกษาตอนปลาย ใช้ขนาด 20-18 พอยต์

7. รูปเล่มหนังสือ หนังสือสำหรับเด็กควรมีขนาดกะทัดรัด ไม่ใหญ่ กว้างหรือยาว หรือเล็กเกินไป เพราะเด็กจะถือหนังสืออ่านไม่สะดวก อีกทั้ง กล้ามเนื้อและนิ้วมือยังไม่แข็งแรงพอจะรับของเล็ก หรือของใหญ่มากเกินไป

หนังสือสำหรับเด็กวัยเริ่มเรียนและประถมศึกษาตอนต้น จำนวนหน้าควรอยู่ในระหว่าง 8-16, 8-24 (ขนาดปกหน้ายก) ประถมศึกษาตอนปลายประมาณ 16-32 หน้า (ขนาดปกหน้ายก) หรือ 16-48 หน้า (ขนาดสืบทกหน้ายก)

การกำหนดรูปเล่ม ยังเกี่ยวข้องกับราคาหนังสือ เพราะมีส่วนสัมพันธ์กับการตัดขนาดกระดาษของโรงพิมพ์ ถ้าขนาดรูปเล่มทำให้การตัดกระดาษมีเศษเหลือมาก หรือไม่ได้มาตรฐานกับการตัดหน้ากระดาษของโรงพิมพ์ ทำให้เพิ่มค่าใช้จ่ายในการพิมพ์มากขึ้น ขนาดรูปเล่มที่นิยมจัดทำกัน ได้แก่

- 1) ขนาดพ็อกเก็ตบุ๊ก ขนาดสืบทกหน้ายกเล็ก (ขนาดเล็ก) 13 x 18.5 ซม. ในแนวตั้ง หรือแนวนอน
- 2) ขนาดสืบทกหน้ายก (ขนาดกลาง) 14.6 x 21 ซม. ในแนวตั้ง หรือ แนวนอน
- 3) ขนาดปกหน้ายก (ขนาดใหญ่) 18.5 x 26 ซม. ในแนวตั้ง หรือ แนวนอน

นอกจากนี้ ขนาดรูปเล่มยังมีความสัมพันธ์กับการจัดหน้า (layout) ของหนังสืออีกด้วย โดยเฉพาะหนังสือภาพประกอบ ซึ่งมีรูปภาพเป็นส่วนใหญ่ มีคำบรรยายน้อย จึงต้องใช้ขนาดหน้าหนังสือให้ใหญ่พอสมควร ส่วนรูปเล่มขนาดเล็ก เช่น การ์ตูนเล่มละ 1-2 บาท ของโรงพิมพ์คุรุสภาจัดหน้าได้ลำบาก จึงต้องใช้ภาพเต็มหน้าทุกหน้าไป ถือเป็นการจัดหน้าที่ไม่สมบูรณ์ดีนัก

การเย็บรูปเล่ม ควรแข็งแรงทนทานต่อการหยิบใช้ของเด็ก การเย็บเล่มมีหลายชนิด เช่น เย็บนอก เย็บสัน เย็บกึ่ง เย็บไสสันทากาว เป็นต้น การเลือกเย็บเล่มพิจารณาจากจำนวนหน้าของหนังสือ ชนิดกระดาษและปกหนังสือ

ปกหนังสือควรเป็นปกแข็ง แต่ค่าใช้จ่ายในการพิมพ์สูงมาก จึงควรหลีกเลี่ยงไปใช้กระดาษการ์ดขนาด 210-260 แกรมแทนก็ได้ ปกหนังสือต้องออกแบบให้สะดวกผู้อ่าน และมีชื่อเรื่องหนังสือที่ชัดเจนปรากฏอยู่ด้วย

ลักษณะของหนังสือสำหรับเด็กที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ การสร้างหนังสือสำหรับเด็กที่มีคุณภาพควรจะมีองค์ประกอบหลัก ๆ ได้แก่ เนื้อเรื่อง ต้องมีการดำเนินเรื่องที่น่าสนใจ แปลก ตื่นเต้น ดึงดูดความสนใจของเด็ก เหมาะกับวัยของเด็ก การจัดรูปเล่ม ตัวหนังสือต้องเหมาะสมกับวัยของเด็ก ควรใช้จำนวนภาษาที่ง่าย สุกภาพ เป็นประโยคสั้น ๆ กะทัดรัดและได้ความหมายชัดเจน เด็กสามารถเข้าใจได้ง่าย อีกทั้งการใช้ภาพประกอบจะต้องเป็นภาพที่ให้ความรู้สึกมีชีวิต ให้ความสนใจของเด็กสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และสามารถอธิบายเรื่องได้เมื่อดูภาพ

ประโยชน์ของหนังสือสำหรับเด็ก

กรมวิชาการ (2541 : 10) และภิญญาพร (2534 : 2) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือสำหรับเด็กไว้ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. หนังสือเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาเด็ก เพราะการอ่านหนังสือทำให้เด็กมีความรู้กว้างขวาง เกิดจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ ฉลาดรอบรู้ มีเชาว์ปัญญา ไหวพริบดี
2. หนังสือเป็นอาหารสมองที่สำคัญยิ่งต่อเด็ก เนื่องจากวัยเด็กเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโต ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสมอง การที่เด็กได้อ่านหนังสือที่เหมาะสมกับวัยจะช่วยให้เด็กพัฒนาด้านสติปัญญาและอารมณ์ได้อย่างดี
3. เป็นสื่อขยายการรับรู้ของเด็กและช่วยพัฒนาความรู้ ความคิดให้แตกฉานออกไป
4. เป็นอุปกรณ์ต่อเนื่องตลอดชีวิต ที่เด็กสามารถใช้แสวงหาความรู้ได้
5. เป็นสื่อสร้างความสัมพันธ์อันอบอุ่นระหว่างพ่อ แม่ ลูก และช่วยในการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

6. ให้ข่าวสารพร้อมทั้งคำอธิบาย การพัฒนาเจตคติและค่านิยม ส่งเสริมความเข้าใจตนเอง ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ขยายการรับรู้ สร้างความสำนึกและตื่นตัวอยู่เสมอ ให้ความบันเทิงกระตุ้นจินตนาการเพื่อสร้างความคิดริเริ่ม ให้ความคล้อยใจที่จะใฝ่รู้

7. ช่วยส่งเสริมให้เกิดความมั่นใจ และความอบอุ่น จากผลสำเร็จของตัวละครที่อ่านและบรรยากาศในการดำเนินเรื่อง

8. ช่วยให้เด็กคุ้นเคยกับหนังสือ มีนิสัยรักการอ่าน อันเป็นแนวทางที่จะช่วยเสริมสร้างทักษะ

9. ช่วยส่งเสริมจินตนาการ ให้คิดก้าวไกลไปกว่าสภาพที่เคยพบเห็น โดยวาดภาพไว้ว่าเรื่องควรจะเป็นอย่างไรต่อไป

10. ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

11. ช่วยให้อ่านหนังสือคล่องแคล่วแตกฉาน

12. แสดงให้เห็นความเป็นจริงของชีวิต ช่วยให้เด็กสามารถเผชิญโลกเข้มแข็งและมั่นคง

13. ช่วยปลูกฝังคุณธรรม อันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กรุ่นใหม่ของสังคม

14. สนองความต้องการในด้านความอยากรู้อยากเห็น ช่วยให้สามารถหาคำตอบได้ด้วยตนเองจากการอ่านเรื่องที่ตนต้องการรู้

15. ทดแทนความต้องการของเด็กที่ขาดหายไป เช่น ความอยากมีเพื่อนของเด็กที่เป็นลูกโทน หนังสือจะพาเด็กไปสู่โลกที่สนุกสนาน ตื่นเต้น ทำให้ลืมความเหงาได้เป็นครั้งคราว

จากแนวคิดดังกล่าว สามารถสรุปประโยชน์ของหนังสือสำหรับเด็กได้ว่า หนังสือสำหรับเด็กช่วยส่งเสริมเชาวน์ปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ คลายความเหงา ส่งเสริมจินตนาการ และทำให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านภาษาที่ดี ช่วยให้เด็กได้รับความรู้ความเพลิดเพลิน บ่มเพาะให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านตั้งแต่วัยเยาว์ อีกทั้งช่วยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมโดยที่เด็กไม่รู้ตัว ทำให้เกิดการพัฒนาทางด้านจิตใจเกิดการเรียนรู้และประพฤติดนได้เหมาะสมตามวัยที่ควรจะเป็นซึ่งช่วยให้เด็กไม่เป็นผู้ใหญ่เร็วเกินวัย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสืออ่านเสริม

ความหมายของหนังสืออ่านเสริม

หนังสืออ่านเสริม เป็นสื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นหนังสือในกลุ่มเดียวกับหนังสืออ่านประกอบ หนังสืออ่านเสริมประสบการณ์ โดยมีผู้ให้ความหมายของหนังสืออ่านเสริมไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2534 : 67) ได้ให้ความหมายของหนังสืออ่านเสริมว่า “หนังสืออ่านเสริมคือ หนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตรสำหรับให้นักเรียนอ่าน เพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมของวัย และความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล หนังสือประเภทนี้เคยเรียกว่า หนังสืออ่านประกอบ”

ถวัลย์ มาศจรัส (2538 : 20) กำหนดความหมายของหนังสืออ่านเสริมว่า “หนังสืออ่านเสริมเป็นหนังสือที่มีสาระอ้างอิงหลักสูตร สำหรับให้นักเรียนอ่าน เพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมของวัย และความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล”

จินตนา ไบกาชุย (2542 : 6) ได้กล่าวถึงหนังสืออ่านเสริมว่า หมายถึง “หนังสือที่มีสาระอ้างอิงหลักสูตรสำหรับให้นักเรียนอ่าน เพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมของวัย และความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล หนังสือประเภทนี้เคยเรียกว่า หนังสืออ่านประกอบ”

จากการศึกษาความหมายดังกล่าว สามารถสรุปความหมายของหนังสืออ่านเสริมได้ว่าเป็นหนังสือที่มีสาระอ้างอิงหลักสูตร สำหรับให้นักเรียนอ่านหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมของวัย และความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล

ประเภทของหนังสืออ่านเสริม

วินัย รอดจ่าย (2540: 9) และมานพ ถนอมศรี (2546: 27) ได้แบ่งหนังสืออ่านเสริมออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. หนังสือบันเทิงคดี คือ หนังสือที่แต่งขึ้นเพื่อความสนุกสนานเพิ่มเติมแก่เด็กเขียนได้ทั้งแบบร้อยแก้วและร้อยกรอง แบ่งออกได้ดังนี้

- 1.1 นิทาน
- 1.2 นวนิยาย
- 1.3 เรื่องสั้น
- 1.4 เรื่องแปล
- 1.5 การ์ตูน

2. หนังสือสารคดี คือ หนังสือที่ให้ความรู้แก่เด็ก แบ่งออกได้ ดังนี้

2.1 สารคดีทั่วไป

2.2 สารคดีชีวประวัติ

2.3 สารคดีท่องเที่ยว

3. หนังสือร้อยกรอง คือ หนังสือประเภทบันเทิงคดีอีกรูปแบบหนึ่งที่ทำให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน แบ่งออกได้ ดังนี้

3.1 ร้อยกรองสำหรับเด็ก

3.1.1 เพลงกล่อมเด็ก

3.1.2 เพลงปลอบเด็ก

3.2 ร้อยกรองสำหรับเด็กรุ่นเยาว์ แบ่งออกได้ ดังนี้

3.2.1 เพลงประกอบการเล่นของเด็ก

3.2.2 ปริศนาคำทาย

3.2.3 บทกลอนสอนใจวัยรุ่น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปประเภทของหนังสืออ่านเสริมตามลักษณะการเขียนโดยทั่วไปได้ 3 ประเภท คือ บันเทิงคดี สารคดี และร้อยกรอง

ลักษณะของหนังสืออ่านเสริม

กรมวิชาการ (2545 : 42 - 44) กล่าวถึง ลักษณะของหนังสืออ่านเสริมที่ควรรู้จักไว้ ดังนี้

1. ขนาดรูปเล่ม หนังสือที่พบเห็นทั่วไปในปัจจุบันจะมีรูปลักษณะแตกต่างกันไป และมีหลายขนาด ได้แก่

- ขนาด 21 X 29.7 เซนติเมตร หรือ ขนาด 8 หน้ายกใหญ่

- ขนาด 18.5 X 26 เซนติเมตร แบบเรียนขนาดใหญ่ หรือขนาด 8 หน้ายก 1 ยกมี 8 หน้า

- ขนาด 14.8 X 21 เซนติเมตร แบบเรียนขนาดกลาง หรือขนาด 16 หน้ายก 1 ยกมี 16 หน้า

- ขนาด 13 X 18.5 เซนติเมตร แบบเรียนขนาดเล็ก หรือขนาด 16 หน้ายกเล็ก

2. ส่วนประกอบของหนังสือ หนังสือเล่มหนึ่ง ๆ นั้น จะมีส่วนประกอบอยู่ 3 ส่วน คือ ส่วนหน้า ส่วนเนื้อหา และส่วนท้าย

- ส่วนหน้าของหนังสือ ประกอบด้วย ปกหน้า - หลัง หน้าปกรอง หน้าลิขสิทธิ์ หน้าคำนำ คำชี้แจง หรือบทนำ หน้าสารบัญ
- ส่วนของเนื้อหา ประกอบด้วย หน้าที่เป็นเนื้อเรื่อง และภาพประกอบทั้งหมด
- ส่วนท้ายของหนังสือ ประกอบด้วย หน้าภาคผนวก บรรณานุกรม หน้าของคณะกรรมการจัดทำหนังสือ หน้าประกาศการใช้หนังสือ

3. จำนวนหน้าของหนังสือ หนังสือจะมีความหนาหรือบาง ขึ้นอยู่กับความหนาบางของกระดาษที่ใช้พิมพ์ และจำนวนหน้าของหนังสือ ความหนาบางของหนังสือควรสัมพันธ์กับอายุ และวัยของผู้อ่านด้วย เช่น

- อายุ 2 - 5 ขวบ วัยเริ่มอนุบาล หนังสือควรมีจำนวนหน้าประมาณ 4 - 8 หน้า
- อายุ 6 - 9 ขวบ ประถมศึกษาตอนต้น หนังสือควรมีจำนวนหน้าประมาณ 8 - 24 หน้า
- อายุ 10 - 14 ปี ประถมศึกษาตอนปลาย ถึง มัธยมศึกษาตอนต้น หนังสือควรมีจำนวนหน้าประมาณ 48 - 100 หน้า

4. ขนาดของตัวอักษร ตัวอักษรจะมีขนาดใหญ่หรือเล็ก ควรมีความสัมพันธ์กับวัยของเด็กด้วยเช่นกัน

- ก่อนวัยเรียน - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ขนาดตัวอักษรควรประมาณ 30 พอยท์
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ประมาณ 24 พอยท์
- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 ประมาณ 18 - 20 พอยท์
- ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประมาณ 16 พอยท์
- ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่ต่ำกว่า 14 พอยท์

5. ลักษณะตัวอักษร

- ตัวบาง ตัวอักษรปกติที่อยู่ในหน้าหนังสือทั่ว ๆ ไป
- ตัวหนา ตัวอักษรที่เพิ่มความหนาเพื่อความชัดเจน จะใช้เป็นตัวเน้นหรือหัวเรื่อง
- ตัวเอน ตัวอักษรที่ต้องการอธิบาย หรือใช้เป็นคำบรรยายได้ภาพ

6. ชนิดของกระดาษ

- กระดาษปรีฟ เนื้อกระดาษผลิตจากเยื่อไม้ป็น ใช้พิมพ์หนังสือราคาสูง
- กระดาษปอนด์ เนื้อกระดาษผลิตจากเนื้อเยื่อเคมี เนื้อละเอียดขาว มีคุณภาพสูง
- กระดาษอาร์ต เนื้อละเอียดขาว เคลือบด้วยวัตถุเคมีให้ผิวเรียบเป็นมัน

มีคุณภาพสูง

7. ขนาดหน้าเรียงต่อจำนวนบรรทัด

- หนังสือขนาด 21 X 29.7 เซนติเมตร หน้าคอกลิ้น (หน้าเรียง) กว้าง 17 เซนติเมตร จำนวนบรรทัดประมาณ 32 – 39 บรรทัด / หน้า
- หนังสือขนาด 18.5 X 26 เซนติเมตร หน้าคอกลิ้น (หน้าเรียง) กว้าง 15 เซนติเมตร จำนวนบรรทัดประมาณ 28 – 35 บรรทัด / หน้า
- หนังสือขนาด 14.8 X 21 เซนติเมตร หน้าคอกลิ้น (หน้าเรียง) กว้าง 12 เซนติเมตร จำนวนบรรทัดประมาณ 22 – 27 บรรทัด / หน้า
- หนังสือขนาด 13 X 18.5 เซนติเมตร หน้าคอกลิ้น (หน้าเรียง) กว้าง 10 เซนติเมตร จำนวนบรรทัดประมาณ 20 – 22 บรรทัด / หน้า

8. การเว้นชานของหนังสือ

- ชานบนประมาณ 2.5 – 3 เซนติเมตร
- ชานด้านซ้ายและขวาแต่ละ 1.5 เซนติเมตร
- ชานล่างประมาณ 1.5 – 2.0 เซนติเมตร

9. ประเภทของภาพประกอบ ที่ใช้ประกอบเนื้อหาในหนังสือมีหลายแบบ อาจจะเป็น ภาพวาด หรือภาพถ่าย เช่น

- ภาพประกอบที่เป็นภาพถ่าย ได้แก่ ภาพถ่ายขาว-ดำ ภาพถ่ายสไลด์สี
- ภาพประกอบที่เป็นภาพวาด ได้แก่ ภาพวาดขาว-ดำ ภาพวาดสองสี ภาพวาดสีสี่
- ภาพประกอบที่เป็นภาพเทคนิคผสม ได้แก่ ภาพที่ใช้เศษวัสดุ กระดาษ ฯลฯ

นำมาจัดลงเป็นภาพประกอบ

10. ขนาดของภาพประกอบ

- ภาพประกอบ 1 หน้า หรือเต็มหน้า
- ภาพประกอบ 1/2 หน้า หรือภาพประกอบครึ่งหน้า
- ภาพประกอบ 3/4 หน้า
- ภาพประกอบ 1/4 หน้า

รูปแบบของหนังสืออ่านเสริม

ถวัลย์ มาศจรัส (2539 : 31) ได้กล่าวเกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็กที่เรียกว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยได้กำหนดไว้ 4 รูปแบบ ดังนี้

1. หนังสือโคคัท (die-cut) เป็นหนังสือที่มีลักษณะพิเศษ รูปเล่มตัดเป็นรูปต่าง ๆ เช่น วงกลม รูปดาว รูปรถ รูปตะกร้า เป็นต้น
2. หนังสือป๊อปอัพ (pop-up) คือ หนังสือสามมิติเมื่อเปิดหนังสือออกมาจะมีรูปต่าง ๆ ยื่นขยายออกมาจากหนังสือ เช่น เป็นภาพบ้านยื่นออกมามีประตูหน้าต่างเปิดได้ เป็นภาพสัตว์ที่ลุกขึ้นนั่ง ยืน นอน ในต่างประเทศที่การพิมพ์ก้าวหน้า หนังสือประเภทนี้จะมีเสียงด้วย
3. หนังสืออัปไรท์ (up right) คือ หนังสือแนวตั้งปกติ
4. หนังสือออบลอง (oblong) เป็นหนังสือแนวนอนทั่ว ๆ ไป

กล่าวโดยสรุป หนังสืออ่านเสริมเป็นวรรณกรรมสำหรับเด็กที่เขียนขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะจัดทำเป็นหนังสืออ่านเสริมซึ่งเป็นหนังสือที่ใช้ควบคู่กับหนังสือแบบเรียนมาเขียนขยายให้มีรายละเอียดมากยิ่งขึ้น กว้างขวางกว่าหนังสือแบบเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ของเด็กให้มีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน และนำอ่านมากกว่าแบบเรียน และจะมีรูปร่างที่พิเศษแตกต่างไปจากหนังสือแบบเรียนทั่ว ๆ ไป

คุณค่าของหนังสืออ่านเสริม

จินตนา ไบกาชุยี่ (2542 : 9) อภิวรรณ วีระสมิทธิ์ (2544 : 19) และฉวีวรรณ อุหาภินันท์ (2545 : 48) กล่าวถึงหนังสืออ่านเสริมที่ดีจะสามารถช่วยเสริมสร้างคุณค่าในการอ่านสำหรับเด็ก โดยได้สรุปไว้ ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาเด็กเพราะการอ่านหนังสือจะทำให้เด็กเกิดโลกทรรศน์กว้างไกล ท้นโลกทันเหตุการณ์ เสริมสร้างประสบการณ์ในการแสวงหาความรู้ เกิดจินตนาการ และเป็นแหล่งบันดาให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ จลตรอบรู้ ส่งเสริมเขาวนปัญญาและมีไหวพริบดี สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้

2. เป็นอาหารทางสมองที่สำคัญอย่างยิ่งต่อเด็ก เนื่องจากวัยเด็กเป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโต ทั้งทางร่างกาย จิตใจและสมอง การที่เด็กได้อ่านหนังสือที่เหมาะสมกับวัยจะช่วยให้เด็กพัฒนาด้านสติปัญญาและอารมณ์ได้อย่างดี อีกทั้ง ยังช่วยให้สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

3. ให้ข่าวสารพร้อมทั้งการอธิบาย การพัฒนาเจตคติและค่านิยม ส่งเสริมความเข้าใจตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม ขยายการรับรู้ สร้างความสำนึกและตื่นตัวอยู่เสมอ

4. ช่วยส่งเสริมให้เกิดความมั่นใจ และความอบอุ่น จากผลสำเร็จของตัวละครที่อ่านและบรรยายภาคในการดำเนินเรื่อง

5. ช่วยให้เด็กรู้จักเลือกอ่านหนังสือ อ่านหนังสือเป็น และเกิดนิสัยรักการอ่าน รวมทั้งดำรงนิสัยรักการอ่านให้อยู่ตลอดชีวิต รู้จักใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

6. เป็นสื่อสร้างความสัมพันธ์อันอบอุ่นระหว่างบ้านกับตัวเด็กเองในด้านความบกพร่องทางความรู้สึกลึกและจิตใจ โดยการหาสิ่งทดแทนจากการอ่าน

7. ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาของเด็กให้เจริญงอกงามทั้งด้านการพูด ฟัง อ่าน และเขียน ช่วยเสริมสร้างทักษะในการอ่านที่ดี ในรูปแบบของการอ่านเร็วได้ดี การอ่านในใจก็ได้รับการฝึกเพิ่มเติมมากขึ้น ช่วยให้อ่านหนังสือได้คล่องแคล่วแตกฉาน

8. ช่วยปลูกฝังคุณธรรม เจตคติ ค่านิยมและแบบอย่างอันน่าพึงปรารถนาอันเป็นสิ่งจำเป็นให้บังเกิดแก่เด็กรุ่นใหม่ของสังคม คุณธรรมที่แทรกแอบแฝงอยู่ในเนื้อหาเรื่องราวที่สนุกสนานมีส่วนปลูกฝังสร้างเสริมนิสัยที่ดีให้บังเกิดแก่เด็กให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

9. ช่วยให้เด็กได้รับการบันเทิง สนุกสนานเพลิดเพลินสนองต่อความต้องการของวัยเด็กสร้างความสนใจและความประทับใจจากการอ่าน

10. หนังสืออ่านเสริมบางชนิด ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการค้นคว้าการจัดทำแบบฝึกหัดที่ดี

11. ช่วยให้เด็กเห็นคุณค่าของความเป็นชาติและสถาบันที่สำคัญของชาติ รวมทั้งการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมและเสริมสร้างศรัทธาในเอกลักษณ์ของชาติให้แก่เด็กได้

คุณค่าของหนังสืออ่านเสริมที่ดีนั้น ควรมีการเขียนเรื่องให้แตกต่างจากบทเรียนโดยมุ่งเน้นถึงความเพลิดเพลิน ตรงกับความสนใจและสนองต่อความต้องการของนักเรียน ช่วยให้มีความพื้นฐานในการฟัง พูด อ่าน เขียน และช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ในด้านความรู้ความเข้าใจในทุก ๆ ด้าน อีกทั้ง ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ให้มีการศึกษาเพื่อให้อ่านหนังสือได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การจัดทำหนังสืออ่านเสริม

ถวัลย์ มาศจรัส (2540 : 69-70) ในปัจจุบัน ทั้งกรมวิชาการและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการ ได้สนับสนุนให้ครู และนักเรียน จัดทำหนังสือไว้สำหรับอ่านกันเอง โดยการจัดทำนี้รวมถึง การเขียนเรื่อง การวาดภาพประกอบ และการจัดทำรูปเล่มเอง

ในการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน เพื่อจัดทำเป็นผลงานทางวิชาการนั้น สามารถกระทำได้ 2 ลักษณะ คือ

1. เขียนเฉพาะเนื้อเรื่อง (เฉพาะงานเขียนประเภทบันเทิงคดี) แล้วขายให้แก่สำนักพิมพ์ ทางสำนักพิมพ์จะดำเนินการให้ฝ่ายศิลป์เป็นผู้วาดภาพประกอบ จัดทำรูปเล่ม พิมพ์สวดสิ่งคงาม โดยผู้เขียนไม่ต้องยุ่งยาก ทั้งยังได้ค่าลิขสิทธิ์ส่วนหนึ่งด้วย

แต่ถ้าเป็นงานเขียนประเภทสารคดี จะต้องเขียนเนื้อเรื่อง และถ่ายภาพแนบไปด้วย ส่วนการจัดภาพประกอบให้กลมกลืนสวยงามนั้น ทางฝ่ายศิลป์ของสำนักพิมพ์ จะเป็นผู้ดำเนินการเอง

2. เขียนเรื่อง วาดภาพประกอบเอง ซึ่งเหมาะสำหรับคนที่มีความสามารถ ทั้งการเขียนเรื่องและการวาดภาพประกอบ

3. ร่วมงานกับผู้อื่น เช่น

3.1 เขียนเรื่องเอง แต่ให้ผู้อื่นวาดภาพประกอบให้ ซึ่งเหมาะสำหรับคนที่มีความสามารถในการเขียนเรื่อง แต่ไม่มีความสามารถในการวาดภาพประกอบ

3.2 วาดภาพประกอบจากการเขียนเรื่องของผู้อื่น ซึ่งเหมาะสำหรับผู้มีความสามารถในการวาดภาพ แต่ไม่ถนัดในการเขียนเรื่อง

ตั้งแต่ข้อ 2 ข้อ 3 นั้น ผู้จัดทำจะต้องเริ่มทำตั้งแต่ คิด เขียน วาดภาพประกอบ จนกระทั่งเย็บเป็นเล่มออกมาอย่างเรียบร้อย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการ์ตูน

ความหมายของการ์ตูน

คำว่า “การ์ตูน” ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 116) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การ์ตูน หมายถึง ภาพวาดที่ขบขัน ภาพล้อ ภาพตลก บางทีเขียนเป็นภาพบุคคล บางทีเขียนเป็นภาพแสดงเหตุการณ์ที่ผู้เขียนตั้งใจล้อเลียนจะได้รู้สึกขบขัน, หนังสือเล่าเรื่องด้วยภาพเขียน ซึ่งแบ่งหน้ากระดาษเป็นช่อง ๆ มีคำบรรยายสั้น ๆ อ่านง่าย เนื้อเรื่องมักเป็นนิทานหรือนวนิยาย”

ณรงค์ ทองปาน (2526 : 117) และสังเขต นาคไพจิตร (2530 : 2) ได้ให้ความหมายของการ์ตูนได้อย่างสอดคล้องกันว่า การ์ตูน หมายถึง “...ภาพที่เขียนขึ้นในลักษณะต่าง ๆ ให้ผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง เขียนเพื่อเน้นลักษณะใดลักษณะหนึ่งในการเขียน การเขียนจะเขียนเป็นเส้นหยาบ ๆ พอดีจะมองรู้อะไร การ์ตูนเป็นวรรณกรรมประเภทที่ถ่ายทอดความเข้าใจ ความรู้สึกด้วยรูปภาพ...”

กัญญาพร นิตยะประภา (2534 : 57) กล่าวว่า “การ์ตูน หมายถึง ภาพที่เขียนทำนองการ์ตูนอาจไม่ตรงกับความเป็นจริง แต่มีส่วนที่ทำให้ดูออก เช่น ลักษณะของบุคคลและภาพจะต้องเป็นภาพที่ดูแล้วให้ความคิดและอารมณ์ เช่น คลกขบขัน น่าเอ็นดูหรือเศร้า การ์ตูนเป็นศิลปะลายเส้นซึ่งเล่าต่อเนื่องกันไปตามลำดับด้วยภาพการ์ตูนมีลักษณะเป็นสากล

ศักดิ์ชัย เกียรติจินา (2534 : 9) อธิบายว่า “การ์ตูน หมายถึง ภาพวาดในลักษณะง่าย ๆ บิดเบี้ยว โย้เย่ ในลักษณะไม่เหมือนภาพในโลกแห่งความเป็นจริง ซึ่งอาจมีรูปลักษณะเลียนแบบธรรมชาติ เรขาคณิต หรือมีรูปร่างอิสระ ที่ลดทอนรายละเอียดที่ไม่จำเป็นออก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสื่อความหมายแทนตัวหนังสือ เป็นผู้แสดงแทนในการพูด หรือแสดงออกต่าง ๆ ทั้งเป็นภาพประกอบตกแต่ง มุ่งให้เกิดความสวยงาม น่าขัน ล้อเลียน เสียดสี ในทางการเมือง สังคม และใช้เป็นสื่อในการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ประกอบการเล่าเรื่องในทางบันเทิงคดี และสารคดี”

จากความหมายของการ์ตูนดังกล่าว สรุปได้ว่า การ์ตูนเป็นภาพที่วาดขึ้นให้มีลักษณะที่อาจไม่ตรงกับความเป็นจริง แต่มีส่วนที่ทำให้ดูออกว่าเป็นภาพเกี่ยวกับอะไร ซึ่งวรรณกรรมประเภทนี้จะถ่ายทอดความเข้าใจ ความรู้สึกด้วยรูปภาพ โดยอาจเป็นภาพสวยงาม น่าขัน ล้อเลียน เสียดสี ในทางการเมืองและสังคม บางครั้งก็ใช้เป็นสื่อในการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ประกอบการเล่าเรื่องในทางบันเทิงคดี และสารคดี

ประเภทของการ์ตูน

การแบ่งประเภทของการ์ตูนนั้น สามารถจำแนกออกไปได้หลายชนิด ตามแต่เกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง ตามความเห็นของนักวิชาการและผู้รู้ เช่น แบ่งตามลักษณะรูปแบบที่ใช้ประโยชน์จากงานการ์ตูน และแบ่งตามลักษณะการแสดงผลออกของศิลปินผู้ผลิตงานเขียนการ์ตูน

Randtt P. Harrison (1981 : 17) แบ่งประเภทของการ์ตูนตามรูปแบบของการ์ตูนออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

1. การ์ตูนประกอบเรื่อง (cartoon illustration) คือ ภาพการ์ตูนที่ใช้ประกอบเนื้อหา หรือใช้อธิบายข้อความเพื่อความเข้าใจของผู้อ่าน
2. การ์ตูนช่องเดียวจบ (single-panel cartoon) คือ การ์ตูนที่มีเรื่องราวจบในภาพเดียว มักจะเป็นภาพขำขัน ต้อเลียนสังคม อาจจะมีคำบรรยาย คำวิจารณ์ เสียดสี หรือบทสนทนาในภาพ หรือไม่มีก็ได้
3. การ์ตูนเรื่อง (comic strip) คือ การเล่าเรื่องด้วยภาพที่ต่อเนื่องกันไป มีบทสนทนาอยู่ใน "บัลลูน" (ที่วางเป็นรูปร่างกลม มีปลายเรียวแหลมเข้าหาตัวผู้พูด)
4. ภาพยนตร์การ์ตูน (animated cartoon) คือ ภาพการ์ตูนที่เคลื่อนไหวได้บนแผ่นฟิล์ม ภาพยนตร์ ส่วนคำพูดจะออกมาทางร่องบันทึกเสียง (sound track)
5. ผลิตภัณฑ์การ์ตูน (cartoon product) หมายถึงถึงผลผลิตทุกชนิดที่ภาพการ์ตูนถูกนำไปใช้เพื่อสื่อสารและการแสดงผลออก เช่น บัตรอวยพร ภาพโปสเตอร์ เสื้อผ้า ของเล่น เครื่องใช้ต่าง ๆ เป็นต้น

กนก ชูลักษณะ (2542 : 4-6) แบ่งการ์ตูนตามลักษณะการแสดงผลออกของนักเขียนการ์ตูน ออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่

1. การ์ตูนบทบรรณาธิการและการ์ตูนการเมือง (editorial cartoons and political cartoons) เป็นการ์ตูนที่เขียนขึ้นมาจากสาระสำคัญของบทบรรณาธิการ หรือเหตุการณ์ทางการเมืองที่น่าสนใจ เพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความคิดเห็น อาจมีคำบรรยายหรือไม่ก็ได้
2. การ์ตูนช่องเนื้อเรื่องสั้นจบในตัว (comic strip and panels) เป็นการเล่าเรื่องราวของตัวการ์ตูนที่ผู้วาดกำหนดบุคลิกให้ ซึ่งอาจจะเป็นประสบการณ์ในชีวิตประจำวันที่บ้านหรือที่ทำงาน ฯลฯ คำพูดของตัวการ์ตูน จะอยู่ในวงที่เรียกว่า "บัลลูน" ข้าง ๆ ตัวผู้พูด
3. การ์ตูนขำขันรูปเดียวจบ (gag cartoons) เป็นการ์ตูนช่องเดียวที่เน้นความตลกขบขันเป็นหลัก โดยมีคำบรรยายสั้น ๆ เป็นคำพูดของตัวการ์ตูน หรืออาจจะไม่มีคำบรรยายเลยให้ผู้อ่านตีความจากภาพการ์ตูนเองก็ได้

4. การ์ตูนเรื่องยาว (comics, serial cartoons) เป็นการ์ตูนที่มีเรื่องราว มีเนื้อหาต่อเนื่องกันไป อาจตีพิมพ์เป็นเล่ม หรือปรากฏในนิตยสารหรือหนังสือพิมพ์ต่อเนื่องกันทุกฉบับก็ได้

5. การ์ตูนประกอบเรื่อง (illustrated cartoons) เป็นการ์ตูนที่ใช้เขียนประกอบเนื้อหาหรือเรื่องราวต่าง ๆ มักใช้ประกอบกับแบบเรียนเพื่อการสอนหรืออธิบาย หรือใช้ในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ การ์ตูนประเภทนี้แบ่งย่อยได้อีกสามชนิด ได้แก่

5.1 การ์ตูนโฆษณา (commercial cartoons) เป็นการ์ตูนที่ใช้ในการโฆษณาชวนเชื่อเกี่ยวกับสินค้าต่าง ๆ

5.2 การ์ตูนประชาสัมพันธ์ (public relations cartoons) เป็นการ์ตูนในลักษณะเดียวกับการ์ตูนโฆษณา แต่ต่างกันที่วัตถุประสงค์ การ์ตูนประชาสัมพันธ์เป็นการ์ตูนที่ใช้เพื่อแจ้งข่าวให้ผู้อื่นได้ทราบโดยมิได้มุ่งหวังผลทางด้านการค้าเหมือนการ์ตูนโฆษณา

5.3 การ์ตูนประกอบการศึกษา (visual aid cartoons) เป็นการ์ตูนที่ใช้ประกอบบทเรียนเพื่อให้ดูน่าสนใจมากขึ้น หรือเขียนเป็นหนังสือแบบเรียนที่อ่านง่าย ดูสนุก สำหรับเด็ก หรือผู้ใหญ่ที่มีการศึกษาน้อย

6. ภาพยนตร์การ์ตูน (animated cartoons) เป็นการทำให้ภาพการ์ตูนเคลื่อนไหวได้ราวกับมีชีวิต โดยการนำภาพการ์ตูนหลายๆภาพมาเรียงลำดับต่อเนื่องอย่างรวดเร็ว กลายเป็นกิริยาท่าทางของตัวละคร แล้วบันทึกไว้บนแผ่นฟิล์มภาพยนตร์ ภาพยนตร์การ์ตูนขนาดสั้นอาจต้องใช้ภาพ 10,000 - 15,000 ภาพ ส่วนภาพยนตร์การ์ตูนขนาดยาวอาจใช้ภาพถึง 2,000,000 ภาพ ภาพยนตร์การ์ตูนนี้รวมถึงการ์ตูนทางโทรทัศน์ (television cartoons) ด้วย

7. การ์ตูนล้อเลียนบุคคล (critical cartoons) คือ การ์ตูนล้อบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดีในสังคม ส่วนใหญ่เป็นบุคคลสำคัญทางการเมือง ดังนั้น อาจจัดการ์ตูนแบบนี้เข้าเป็นการ์ตูนการเมืองได้ ลักษณะการวาดจะเน้นที่ใบหน้า แต่ขยายให้ดูผิดเพี้ยนไปจากความจริง เช่น วาดจมูกใหญ่ คางยื่น หูกาง หัวล้าน คิ้วหนาเกินจริง เป็นต้น

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าการ์ตูนสามารถแบ่งได้เป็นหลายประเภท และมีแนวทางการแบ่งที่สำคัญ คือ แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการนำเสนอ การนำไปใช้ และแบ่งตามลักษณะของภาพ ในการที่จะนำการ์ตูนมาใช้ควรคำนึงถึงจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอให้สอดคล้องกับลักษณะของการ์ตูนด้วย เพื่อให้การนำการ์ตูนมาใช้ได้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

คุณค่าของหนังสือการ์ตูนที่มีต่อการศึกษา

การเรียนการสอนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ประกอบไปด้วยเนื้อหาที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ยากง่ายแตกต่างกัน สื่อจึงมีส่วนช่วยทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดี ประหยัดเวลาและสนุกสนาน การ์ตูนจึงเป็นสื่อชนิดหนึ่งที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ดังที่ วาสนา ชาวหา (2533: 76) ได้กล่าวถึง การนำการ์ตูนมาใช้เกี่ยวกับการเรียนการสอน สรุปได้ดังนี้

1. ใช้การ์ตูนนำเข้าสู่บทเรียน เนื่องจากการ์ตูนสามารถดึงดูดความสนใจผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ขณะเดียวกันอาจนำมาใช้เพื่อเร้าความสนใจให้ผู้เรียนพอใจที่จะเรียนรู้บทเรียนต่าง ๆ
2. นำการ์ตูนมาใช้ประกอบการบรรยายซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องราวเป็นอย่างดี เพราะการ์ตูนทำให้บทเรียนเป็นรูปธรรมขึ้น
3. นำการ์ตูนมาใช้เป็นกิจกรรมการเรียนของผู้เรียน โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกหัดวาดการ์ตูนง่าย ๆ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์

4. ใช้สรุปบทเรียนเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดได้ง่าย และสามารถจดจำบทเรียนได้นาน

จินตนา ไบกาซูยี (ม.ป.ป. : 249 - 252) ได้อธิบายถึงคุณค่าของหนังสือภาพการ์ตูนในการเรียน การสอน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ใช้เป็นหนังสือเสริมประสบการณ์เพื่อสร้างเสริมนิสัยรักการอ่าน หนังสือการ์ตูนที่มีเนื้อหามุ่งเน้นบันเทิงคดีโดยแทรกคติเตือนใจนั้น มีส่วนเร้าความสนใจในการอ่านหนังสือของเด็กอยู่มาก เมื่อเด็กเกิดความสนใจอยากอ่านก็เกิดทักษะในการอ่าน เกิดความชำนาญในการอ่าน ทักษะความเข้าใจในการอ่านทั้งด้านการอ่านในใจและอ่านเก็บใจความสำคัญ รวมทั้งการอ่านอย่างพิถีพิถันได้รับการกระตุ้นจนเกิดความชำนาญกลายเป็นเด็ก "อ่านเก่ง" และเมื่ออ่านเก่งอ่านคล่อง ชอบอ่านมากก็เกิดนิสัยรักการอ่าน กลายเป็น "นักอ่าน" ไป
2. ใช้เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมหรือประกอบการเรียนการสอนในวิชาต่าง ๆ ดังที่ได้เคยกล่าวไว้แล้วว่าในระยะหลัง ๆ นี้ หนังสือภาพการ์ตูนนั้นได้รับการเลื่อนสถานะจากหนังสือเพื่อความบันเทิงมาสู่การเป็นหนังสือที่เป็นสื่อให้ความรู้โดยตรง นั่นคือ หนังสือภาพการ์ตูนสามารถให้ความรู้วิชาต่าง ๆ อาทิเช่น ในวิชาวิทยาศาสตร์ ธรรมชาติวิทยา การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประวัติศาสตร์ ชีวประวัติ สุขศึกษา วัฒนธรรมประเพณี วรรณคดี เป็นต้น วิชาเหล่านี้สามารถจะนำเนื้อหาซึ่งจัดเป็นหน่วย ๆ มาจัดทำเป็นภาพการ์ตูนประกอบการบรรยายด้วยคำพูดก็ได้ ซึ่งจะช่วยให้เด็ก ผู้อ่านได้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลินชวนอ่าน เพราะมีภาพประกอบคำบรรยายทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย และในขณะที่อ่านยังมีความเพลิดเพลินไปกับภาพด้วย

3. ใช้เป็นหนังสือเรียนในการเรียนแต่ละวิชา ในสภาพความเป็นจริงปัจจุบัน นักเรียนจะต้องเรียนหนังสือเรียนที่ผลิตขึ้นเอง และหรือได้รับรองจากกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น ในขณะนี้จึงมีความเป็นไปได้ที่จะใช้หนังสือภาพการ์ตูนตลอดทั้งเล่มเป็นหนังสือเรียนประจำวิชาใดวิชาหนึ่ง แต่ทั้งนี้และทั้งนั้นจะปฏิเสธโดยเด็ดขาดว่า นักเรียนไม่สามารถใช้หนังสือภาพการ์ตูนเป็นหนังสือเรียนก็ได้ได้อย่างร้อยเปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้ เพราะในหนังสือเรียนบางวิชา เช่น หนังสือเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้น ป. 6 ได้มีการนำรูปแบบหนังสือภาพการ์ตูนเข้ามาใช้ในบางหน่วย เช่น หน่วยประชาธิปไตย เป็นต้น

คุณค่าของภาพการ์ตูน

ได้มีนักวิชาการกล่าวเกี่ยวกับคุณค่าของภาพการ์ตูน ไว้หลายท่าน ดังนี้

Johnston, M.G. (1958 : 5) กล่าวถึงคุณค่าของภาพการ์ตูนว่า เป็นการออกแบบให้ได้รูปทรงและดึงดูดความสนใจ ตั้งใจ ได้รวดเร็วกว่าการดูภาพพื้นผิวธรรมดา

Bohning, G. and M. Radencich (1984 : 444) ได้กล่าวว่า หนังสือภาพการ์ตูน สามารถใช้ในห้องเรียนเพื่อประโยชน์ ดังนี้

1. นำไปประกอบการเล่าเรื่อง ดำเนิน นิทาน ภาพต่างๆ นำขึ้นต้น และนำเสนอใจ
2. ดึงดูดความสนใจให้นักเรียนรักการอ่านหนังสือ
3. เพิ่มความคิดสร้างสรรค์
4. ให้ความรู้เป็นแนวทางให้เกิดการเรียนรู้

คณิต นิจจรตกุล (2534 : 5) กล่าวถึงคุณค่าของภาพการ์ตูนว่า การสร้างสรรค์ภาพประกอบสามมิติสำหรับเด็กและเยาวชน เป็นการดึงดูดความสนใจผู้อ่าน นอกจากจะใช้สายตา มองภาพแต่เพียงอย่างเดียว แต่หนังสือภาพการ์ตูนสามารถทำให้อ่านได้ปฏิสัมพันธ์ร่วมขณะอ่านด้วย ดังนี้

1. ทำให้เกิดการตื่นตัวในการอ่านอย่างชัดเจนของนักเรียน ตั้งแต่ระดับอนุบาลศึกษาไปจนถึงระดับมหาวิทยาลัย

2. ทำให้เกิดความตื่นตัว ตื่นตัวในการฝึกทักษะการฟัง และการพูด โดยการเล่า

3. ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เรื่องราวเป็นหนังสือเสริมภาพการ์ตูนประกอบการเล่าเรื่อง โดยให้นักเรียนเป็นผู้ฝึกการออกแบบผลิต มาใช้ประกอบการเรียนได้ โดยนำความรู้จากกลุ่มทักษะภาษามาประกอบการเล่าเรื่องมาสร้างสรรค์ชิ้นงาน

วิจารณ์ ปนาทะกุล (2536 : 16-18) ได้อธิบายถึงคุณค่าของภาพการ์ตูนว่า เป็นงานศิลปะ งานกระดาษที่จะให้ประโยชน์และคุณค่าในการฝึกทักษะ ฝึกความคิดสร้างสรรค์ และสามารถสร้างจินตนาการมากมาย ซึ่งการนำภาพการ์ตูนประกอบในหนังสือสำหรับเด็ก ต้องคัด ส่วนประกอบต่าง ๆ ให้ทางออกมากกว่าการทำบัตรอวยพร เพื่อสะดวกในการอ่าน คำที่ใช้ใน หนังสือควรเป็นคำง่าย ๆ เนื้อเรื่องไม่ซับซ้อน เพราะสามารถสื่อด้วยภาพและความมีสีสันที่ สวยงามสดใส

ภาพการ์ตูน มีคุณค่าอย่างมากในการดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน เป็นงานศิลปะ สามารถ สร้างจินตนาการ ฝึกทักษะและความคิดสร้างสรรค์ การสร้างภาพการ์ตูนสำหรับเด็ก สามารถสื่อ ด้วยภาพและความมีสีสันที่สวยงามสดใส ทำให้ผู้อ่านได้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมขณะอ่านไปด้วย

ทฤษฎีและหลักการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง

ความสนใจในการอ่านของเด็ก

จินตนา ไบกาซูชิ (2542 : 20-28) กล่าวว่าไว้ว่า จิตวิทยาในการอ่านของเด็ก หรือ ความ สนใจในการอ่านของเด็กในวัยต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็นในการเขียนเรื่องให้เด็กอ่าน ไม่ว่าจะเป็น หนังสือภาพ หนังสือเรื่อง หรือหนังสือการ์ตูน ล้วนแต่มีผู้อ่านเป็นเด็กทั้งนั้น นอกจากนี้ความ สนใจในการอ่านของเด็กที่อยู่ต่างวัยกันยังแตกต่างกันไปด้วย ดังนั้น ผู้จัดทำหนังสือเหล่านี้ ต้องรู้ ความต้องการการอ่านของเด็กในแต่ละวัย ความสามารถในการอ่านหนังสือของเด็กตามวัย และ การใช้ภาษาของเด็ก ตลอดจนความสั้นยาวของเรื่อง การดำเนินเรื่องที่ง่ายหรือซับซ้อน อุปนิสัย ของตัวละครเมื่อเปรียบเทียบกับผู้อ่าน เพื่อจะผลิตหนังสือได้ตอบสนองความต้องการของผู้อ่าน ความสนใจในการอ่านของเด็ก มีดังนี้

1. เด็กวัยเริ่มเรียน (2-5) เด็กวัยนี้ยังอ่านหนังสือไม่ออกดี แต่ดูภาพและฟังเรื่องราวได้ มีความสนใจในตัวเองและเด็กวัยเดียวกัน ชอบพูดคำคล้องจอง ความสามารถในการอ่านจะเริ่ม อ่านเป็นคำ และเริ่มจำคำใหม่ ชอบดูสี โดยเฉพาะสีแดง ๆ ชอบสัตว์ รู้จักภาษาสัตว์โดยเฉพาะสัตว์ ที่ตนเองเลี้ยง ชอบดูรูปและฟังเรื่องที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมของตนเอง เช่น เด็กอยู่ใกล้แม่น้ำชอบดู ภาพเรือ เด็กชนบทชอบดูภาพวัว เกวียน เป็นต้น เด็กวัยนี้ชอบบทกล่อมเด็ก คอกสร้อยสุภาษิต นิทาน นิทานคำกลอน ปริศนาคำกลอน และเรื่องที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสัตว์ที่พูดได้ คิดและทำ เหมือนมนุษย์ สังคมของสัตว์ การผจญภัยของสัตว์ต่าง ๆ การดำเนินชีวิตของครอบครัว เป็นต้น

2. เด็กวัยประถมศึกษา อาจแบ่งย่อยออกเป็นวัยต่าง ๆ ได้ ดังนี้

2.1 วัย 6-7 ขวบ เด็กวัยนี้อ่านหนังสือได้บ้างแล้ว แต่ยังไม่คล่องแคล่ว เริ่มมีความคิดคำนึงมากขึ้น มีจินตนาการมากขึ้น ชอบเรื่องเทวดา นางฟ้า นิทาน นิยายต่าง ๆ ที่มีตัวละครดี และตัวละครร้าย อยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับธรรมชาติของคน นก สัตว์ และต้นไม้ สนใจเรื่องเกี่ยวกับชีวิตและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รูปแบบแนวการเขียนเนื้อเรื่องที่เหมาะสม ได้แก่ เรื่องประเภทนิทาน นิยายผจญภัย นิทานพื้นบ้านต่าง ๆ เรื่องแต่งใหม่ที่มีตัวละครไม่มาก แต่มีบทเคลื่อนไหวมาก คำเนินเรื่องรวดเร็ว ไม่มีบทบรรยายมาก นิทานคำกลอนง่าย ๆ นิทานเพลงสั้น ๆ เรื่องเกี่ยวกับการละเล่นต่าง ๆ เรื่องเกี่ยวกับประเพณี เรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติสิ่งรอบตัวเด็ก เรื่องชีวิตประจำวันที่ยื่นสนุก ๆ เรื่องเกี่ยวกับของเล่น / เครื่องยนต์กลไก เรื่องอวกาศ เรื่องคนตรีและเครื่องดนตรีง่าย ๆ นอกจากนี้ยังมีเรื่องที่สร้างจากจินตนาการ เช่น นิยายวิทยาศาสตร์ เรื่องมหัศจรรย์ เรื่องผืนผ่อง เรื่องการใช้ของวิเศษ เรื่องตื่นเต้นเร้าใจ โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับความลึกลับของวิญญาณ หรือเรื่องผี และเรื่องตลกขำขัน

2.2 วัย 8-9 ขวบ เด็กวัยนี้อ่านหนังสือได้มากขึ้น ชอบอ่านนิทาน นิยาย เช่น นิทานพื้นเมือง นิทานคำกลอน และนิทานที่แต่งใหม่ ซึ่งมีเนื้อเรื่องดำเนินไปอย่างสนุกสนาน เนื้อเรื่องมีความซับซ้อนขึ้นบ้าง มีตัวละครเอก นางเอก ตัวผู้ร้าย และตัวเทวดามาโปรด (ผู้ที่ทำให้เรื่องจบลงด้วยดี) นอกจากนี้ยังสนใจเกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น ชอบฟังหรืออยากรู้เรื่องราวของเด็กอื่นในวัยเดียวกัน อยากรู้อยากเห็นมากขึ้น ระบายนี้เด็กหญิงและเด็กชายเริ่มอ่านในสิ่งที่ตนเองสนใจซึ่งไม่เหมือนกัน เด็กหญิงชอบอ่านเรื่องสนุกเกี่ยวกับนิยาย เทพนิยาย นางฟ้าเทวดา ชอบเรื่องสวย ๆ งาม ๆ ชอบการแต่งตัว การจัดบ้านและตกแต่งสิ่งต่าง ๆ เรื่องเกี่ยวกับคู่รัก เรื่องผืนผ่องทั้งหลาย ส่วนเด็กผู้ชายเริ่มชอบเรื่องผจญภัย เรื่องโลดโผน ตื่นเต้น ลึกลับ นิยายวิทยาศาสตร์ การเดินทางไปอวกาศ เครื่องยนต์กลไก เช่น รถยนต์ เครื่องบิน

ข้อพึงระวังการเขียนเรื่องให้เด็กวัยนี้ คือ ผู้อ่านมักจะเปรียบเทียบตัวเองกับตัวละครที่แต่งขึ้น ผู้เขียนต้องระมัดระวังในการเขียนบุคลิก และอุปนิสัยของตัวละครให้ดี ต้องเข้าใจจิตใจของเด็ก มีเหตุผลในการเขียน มีรายละเอียดเท่าที่จำเป็น แม้ไม่มากแต่ให้ถูกต้อง ถ้ามีข้อผิดพลาดให้ผู้อ่านจับได้ จะหยุดอ่านและหมดความเชื่อถือทันที ในระยะนี้ จึงควรสร้างตัวละครให้มีลักษณะโน้มน้าวใจเด็ก ให้เกิดเจตคติที่ดี มีความเมตตากรุณา กล้าหาญ ฝ่าฟันอุปสรรค และแก้ไขปัญหาล่าง ๆ ได้ด้วยความอดทน มานะบากบั่น ไม่ย่อท้อ กล้าผจญภัยเพื่อปราบศัตรู เอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้ การกระทำแบบพระเอกซึ่งมีคุณธรรม มีความเป็นวีรบุรุษ เป็นสิ่งที่ควรเน้นมาก เพราะเมื่อเด็กอ่านแล้ว เด็กอยากเก่ง อยากเป็นพระเอกนางเอก จึงต้องระมัดระวังในการสร้างวีรบุรุษ วีรสตรีในเรื่องให้ดี

2.3 วัย 10 - 11 ขวบ เด็กวัยนี้อ่านหนังสือคล่อง มีความสนใจในการอ่านอย่างแท้จริง เด็กหญิงและเด็กชายแยกกันอ่านหนังสือตามความสนใจของตน คล้ายเด็กวัย 8 - 9 ขวบ แต่เนื้อเรื่องมีรายละเอียดและซับซ้อนมากกว่า เด็กหญิงชอบเรื่องกระจุกกระจิม เรื่องตลกขบขัน นิทาน นิยาย เรื่องชีวิตในครอบครัว ส่วนเด็กชายชอบเรื่องกีฬา เรื่องผจญภัย เรื่องเครื่องยนต์ กลไกต่าง ๆ เรื่องส่งเสริมความเป็นวีรบุรุษ หรือพระเอก ชอบเรื่องจริงที่เกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น เรื่องทำนองนิยายวิทยาศาสตร์/อวกาศ เรื่องด้านธรรมชาติศึกษา เรื่องเกี่ยวกับงานอดิเรก เช่น ทำของเล่น ปลุกต้นไม้ เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น เด็กวัยนี้มีความคิดเริ่มรุนแรง เริ่มบูชาวีรบุรุษและวีรสตรีมากขึ้น เรื่องชีวประวัติบุคคลที่เน้นชีวิตในวัยเด็ก เรื่องการท่องเที่ยวไปตามประเทศต่าง ๆ ในเชิงผจญภัย วรรณคดีไทยประเภทร้อยกรองที่ถอดเป็นร้อยแก้วสำหรับอ่านง่าย ๆ เพื่อให้เด็กอ่านและเข้าใจเรื่องได้ทั้งหมด มีความเหมาะสมคิดว่าจะนำฉบับเต็มมาคัดตอนให้อ่านเป็นตอน ๆ หนังสือประเภทร้อยกรองที่ถอดเป็นร้อยแก้ว แล้วนำมาย่อเรื่องเขียนทำเป็นการ์ตูนเรื่องได้ บางตอนอาจยกบทร้อยกรองที่ไพเราะ มาประกอบจะทำให้เด็กซาบซึ้งในคำประพันธ์ นอกเหนือจากได้รับความสนุกสนานด้วย นิทานชาดก หรือนิทานคติธรรม ตำนานที่มาแห่งคำคม คำสอนใจ หรือคติธรรมตามความเชื่อถือในท้องถิ่น สามารถนำมาสร้างเป็นเรื่องและวาดภาพประกอบได้

3. เด็กวัยมัธยมศึกษาตอนต้น หรือ วัยก่อนวัยรุ่น (12 - 14 ขวบ) วัยนี้เป็นวัยที่เริ่มย่างเข้าสู่ความเป็นวัยรุ่นอย่างจริงจัง เห็นได้อย่างชัดเจนเมื่อเด็กอยู่ในชั้น ม.1 และ ม.2 ซึ่งเป็นช่วงระยะเชื่อมต่อระหว่างวัยเด็กและวัยรุ่น มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งในด้านร่างกาย โดยเฉพาะอวัยวะที่เกี่ยวกับรูปร่าง ขนาด และเสียง รวมทั้งอารมณ์ จิตใจและอุปนิสัยใจคอ ตลอดจนความชอบและความถนัดต่าง ๆ ความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นเห็นได้อย่างชัดเจนในขณะนี้ เด็กวัยนี้เริ่มแสดงความเป็นตัวเองมากขึ้น เชื้อพียงเพื่อนและครูมากกว่าพ่อแม่ เริ่มเลือกและสนใจเฉพาะสิ่งที่ตนพอใจ ชอบเข้ากลุ่มเพื่อนที่มีความพอใจในสิ่งเดียวกัน มีความสังเกตเพิ่มขึ้น ชอบทดลองด้วยตนเองเพื่อหาคำตอบให้กับความอยากรู้อยากเห็น บางครั้งกล้าทำแต่บางครั้งก็ไม่กล้าทำ ในทำนอง "กล้า ๆ กลัว ๆ "

ในด้านความสนใจนั้น ในระยะนี้ทั้งสองเพศเริ่มแสดงความแตกต่าง ในสิ่งที่ชอบไม่เหมือนกัน เด็กหญิงจะเข้ากลุ่มเพศเดียวกัน ที่มีอุปนิสัยและความชอบเหมือนกัน ในขณะที่เด็กชายจะเลือกเพื่อนชายที่ชอบกิจกรรมเหมือนกัน เช่น บางกลุ่มชอบเล่นกีฬา ดนตรี หรืออ่านหนังสือ หรือบางกลุ่มสนใจในการเรียนเป็น "เด็กเรียน" ในขณะที่บางกลุ่มชอบเที่ยวกลายเป็น "เด็กเที่ยว"

กลุ่มเด็กชาย มีความสนใจกีฬาที่เล่นเป็นทีม มีกติกา กฎเกณฑ์ มีการแข่งขัน เช่น ฟุตบอล บาสเกตบอล วอลเลย์บอล บางกลุ่มชอบประดิษฐ์ค้นคว้าเครื่องมือวิทยาศาสตร์ ทำของเล่นจากไฟฟ้า ส่วนใหญ่ชอบอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการค้นคว้า ทดลอง กีฬา หรืองานอดิเรกที่ตนชอบ เรื่องกำลังภายใน การ์ตูน การผจญภัย ชีวิตประวัติ เพศศึกษา ชอบดูภาพยนตร์ตื่นเต้น ผจญภัย ตลก ชื่นชอบเพลงของนักร้องคนโปรด ชอบเดินตามจังหวะเพลง ส่วนรายการโทรทัศน์ชอบรายการเพลง คอนเสิร์ต ละครวัยรุ่น เรื่องตลก กีฬาประเภทที่ชอบ เกมโชว์ทายปัญหา เป็นต้น

กลุ่มเด็กหญิง มีความจริงจังในการเรียนมากกว่าเด็กชาย ชอบดูกีฬามากกว่าเป็นผู้เล่น สนใจสิ่งประดิษฐ์และการฝีมือ สนใจแต่งกายตามกลุ่มนิยม ชอบอ่านหนังสือนิยายรักหวานแหวว โรแมนติก นิยายชีวิตเกี่ยวกับครอบครัว เกี่ยวกับมิตรภาพเพื่อนรัก คอลัมน์จำจัน เรื่องสั้น ๆ จากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารของเด็กและวัยรุ่น ชอบเก็บสะสมภาพเกี่ยวกับสิ่งสวยงาม ภาพดารานักร้องและนักกีฬาที่ชื่นชอบ ชอบฟังดนตรี ดูภาพยนตร์เบา ๆ ที่สนุกสนานและตลก รายการทีวีที่ชอบ คือ คอนเสิร์ตเพลง เกมโชว์ หนังสือนิทรรศการ และละครชีวิตที่เบาสมองแนว กระจุ้มกระจิม หรือเรื่องราวในครอบครัว และรายการสัมภาษณ์บุคคล หรือดาราที่ชื่นชอบ

จิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็ก

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2545 : 185) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ไว้ว่า การเรียนรู้หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือจากการฝึกหัด รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงปริมาณความรู้ของผู้เรียน การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นได้ตามสภาพการณ์ต่างๆ มากมาย ดังที่ วรรณิ ลิ้มอักษร (2541 : 52) ได้กล่าวโดยสรุปไว้ ดังนี้

1. การเรียนรู้ที่เกิดจากสถานการณ์ทางธรรมชาติ เป็นการเรียนรู้ที่มีธรรมชาติเป็นผู้สอน หรือการเรียนรู้จากธรรมชาติ

2. การเรียนรู้ที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางสังคม มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่มีปฏิสัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลา ทั้งในลักษณะการพูดคุยสนทนา การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในรูปแบบต่างๆ ทั้งการเรียนรู้ที่เกิดจากสถานการณ์ทางธรรมชาติและการเรียนรู้ที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางสังคม เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น โดยไม่ได้ตั้งใจหรือไม่ได้เจตนา และส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้ที่ไม่มีรูปแบบหรือการเรียนรู้ที่ไม่เป็นทางการ

3. การเรียนรู้ที่เกิดจากสภาพการจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้ลักษณะนี้เป็นการเรียนรู้ที่มีรูปแบบ มีความตั้งใจให้มีการเรียนรู้เกิดขึ้น โดยกำหนดจุดประสงค์นำทางและจุดประสงค์ปลายทางของการเรียนรู้เอาไว้เรียบร้อยแล้ว มีผู้รับผิดชอบในการจัดการเรียนรู้โดยตรง ซึ่งส่วน

ใหญ่มักเป็นการเรียนรู้หรือการศึกษาในสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้ที่เกิดจากสภาพการจัดการเรียนการสอนนี้ อาจมีการเรียนรู้ที่เกิดจากสถานการณ์ทางธรรมชาติ และการเรียนรู้ที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทางสังคมควบคู่กันไป

การจัดการเรียนรู้หรือการจัดการศึกษาใด ๆ ก็ตาม การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. ตัวผู้เรียน (the learner) ผู้เรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการเรียนรู้ แม้จะจัดการเรียนรู้ให้คัสักเพียงใดก็ตาม ถ้าไม่มีผู้เรียนก็จะไม่มีการเรียนรู้เกิดขึ้น การที่ผู้เรียนแต่ละคนสามารถเรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน

2. กระบวนการเรียนรู้ (the learning process) หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียนในขณะที่กำลังเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เกิดขึ้น โดยการรับสัมผัส การรับรู้ การซักถาม การคิดหาเหตุผลหรือการทดลองก็ได้ การกระทำหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ดังกล่าว จะเป็นพฤติกรรมภายในหรือพฤติกรรมภายนอกก็ได้

3. สถานการณ์ในการเรียนรู้ (the learning situation) หมายถึง สภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนในขณะที่กำลังเรียน เช่น ความหิว ความเหนื่อย สภาพการณ์เหล่านี้ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนรู้ แต่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้และกระบวนการเรียน เพราะทำให้สมาธิ ความพร้อมและความตั้งใจในการเรียนของผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไปได้

นอกจากนี้แล้ว สถิติปัญญาของผู้เรียน ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามที่ทฤษฎีของเพียเจต์ (Piaget : 1970) ซึ่งได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก โดยเน้นศึกษาพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและความคิด ได้แบ่งขั้นพัฒนาการทางความคิด และสติปัญญาของบุคคลออกเป็น 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ทางประสาทสัมผัสและใช้กล้ามเนื้อ (sensory motor) เป็นช่วงที่เด็กมีอายุแรกเกิด - 2 ปี ในขั้นนี้พฤติกรรมของเด็กส่วนใหญ่ มักจะชอบการเคลื่อนไหว แสดงออก โดยไม่ต้องใช้คำพูด เช่น พยายามทรงตัว หยิบจับ ขว้างปาของเล่น เด็กจะแสดงให้เห็นว่ามีสติปัญญาด้วยการกระทำ และมีการปะทะสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง

ขั้นที่ 2 ขั้นก่อนที่จะคิดหาเหตุผล (preparation thought) เป็นช่วงที่เด็กมีอายุระหว่าง 2 - 7 ปี ในขั้นนี้เด็กจะเริ่มใช้สัญลักษณ์แทนสิ่งของ เพื่อเป็นการเตรียมตัวไปสู่ขั้นการคิดหาเหตุผล พฤติกรรมที่แสดงออกส่วนใหญ่ ยังอยู่ในลักษณะยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ยังไม่สามารถใช้ความคิด และสติปัญญาในการแก้ปัญหาได้ นอกจากนี้ยังไม่สามารถรับความคิดของผู้อื่นได้ เพียเจต์ได้แบ่งพัฒนาการในขั้นที่ 2 นี้ เป็น 2 ระยะ คือ

1) ชั้นระหว่างที่เด็กมีอายุ 2-4 ปี พบว่าเด็กเริ่มจะมีแนวคิดในเรื่องต่าง ๆ ได้บ้าง แต่ยังไม่มีความเหมาะสม มักมีการคิดและความเข้าใจในลักษณะรูปธรรม คือ มีการเข้าใจโดยการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ยังไม่สามารถใช้เหตุผลได้ลึกซึ้ง เพียงแค่ได้ทดลองให้เด็กมองน้ำในแก้ว เด็กก็จะมองเฉพาะปริมาณคือความสูง แต่เมื่อเทน้ำปริมาณเดิมนั้นลงในแก้วใบใหม่ที่แคบกว่าแก้วเดิม เด็กก็จะรับรู้ตามที่มองเห็นก็จะตอบว่าน้ำในแก้วใหม่มากกว่าแก้วเดิม ในขั้นนี้เพียงแค่เรียกว่าชั้นการคิดก่อนเกิดแนวคิดสำคัญ

2) ในขั้นที่เด็กมีช่วงอายุระหว่าง 4-7 ปีนี้ เด็กเริ่มมีความเจริญทางความคิด คือ รู้จักเห็นส่วนที่แตกต่าง รู้จักการคิดเปรียบเทียบ มีความรู้สึกเกิดการหยั่งรู้ มีเหตุผลมากขึ้น มักจะมีปฏิกริยากับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น มักแสดงพฤติกรรมอยากรู้ อยากเห็น ช่างซักช่างถาม และชอบเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ เช่น การเลียนแบบแสดงท่าทางและคำพูดเป็นครูสอนเพื่อน ๆ และมักจะใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความคิดในลักษณะต่าง ๆ บิสามารถและผู้ปกครองมีความรู้สึกที่ว่าช่วงนี้ลูกหรือบุตรหลานของตน "รู้ภาษา" ในขั้นนี้ เพียงแค่ให้ชื่อว่าชั้นการคิดแบบรู้โดยสัญชาตญาณ

ขั้นที่ 3 ขั้นรู้จักใช้ความคิดหาเหตุผลจากสิ่งที่เป็นรูปธรรม (period of concept operation) ในขั้นนี้เด็กมีอายุระหว่าง 7-11 ปี จัดว่าเป็นขั้นที่เด็กมีพัฒนาการสูงขึ้นอย่างเห็นเด่นชัดในการแสดงออกพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนี้

- สามารถคิดย้อนกลับและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้
- สามารถใช้ความคิดอย่างมีเหตุมีผล
- สามารถทำความเข้าใจเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของส่วนย่อยและส่วนรวมได้
- สามารถจัดแยกสิ่งของออกเป็นหมวดหมู่ โดยสร้างเกณฑ์ซึ่งเป็นแนวคิดรวบยอดเป็นหลักในการจำแนก

- สามารถจินตนาการสร้างภาพความคิดขึ้นในใจได้
- สามารถเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ ให้เห็นทั้งความเหมือนและความแตกต่างของสิ่งนั้น ๆ

ขั้นที่ 4 ขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม (formal operation) เด็กที่อยู่ในขั้นนี้จะมีอายุประมาณ 11-12 ปีขึ้นไป จนถึง 14-15 ปี ในขั้นนี้ถือว่าเป็นขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดขั้นสุดยอดของเด็ก กล่าวคือ เด็กเริ่มจะมีวุฒิภาวะทางความคิดที่พัฒนาขึ้นจนมีความคิดแบบผู้ใหญ่ เด็กจะมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หาเหตุผลได้อย่างกระจ่างชัด สามารถนำประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิมนำมาใช้เชื่อมโยงในการแก้ปัญหาได้อย่างมีระบบระเบียบ สิ่งที่เป็นนามธรรมจะเป็นสิ่งที่ทำลายความคิดของเด็กวัยนี้ได้อย่างดี มีการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ มีความคิดในเชิงสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น

ทฤษฎีแรงจูงใจ

แรงจูงใจ (motives) เป็นสิ่งผลักดันให้เกิดกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งอย่างมีจุดหมายปลายทางหรือมีทิศทาง ซึ่งอาจเกิดจากสิ่งเร้าภายในหรือภายนอกก็ได้ (ปราณี เชียงทอง, 2541 : 109-110)

แรงจูงใจในบุคคลมี 2 ลักษณะด้วยกัน คือ แรงจูงใจตามลักษณะการเกิดและแรงจูงใจตามลักษณะสิ่งเร้า ซึ่งจะกล่าวโดยสังเขป ดังนี้

1. แรงจูงใจตามลักษณะการเกิด สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1.1 แรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการทางกาย เป็นแรงจูงใจที่เป็นไปเพื่อความมีชีวิตอยู่ ซึ่งจัดเป็นความจำเป็นทางธรรมชาติ ที่ต้องการจับถ่าย หายใจ เคลื่อนไหว พักผ่อนนอนหลับ และสนองความต้องการทางเพศ

1.2 แรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการทางจิตวิทยา เป็นแรงจูงใจที่มีผลในทางจิตใจ ซึ่งจัดว่าสำคัญสำหรับความเป็นมนุษย์ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เช่น ความรัก ความสนใจเอาใจใส่ ความอยากรู้อยากเห็น การยอมรับยกย่อง เป็นต้น

1.3 แรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้ในสังคม ซึ่งบางคนจะจัดเข้าไว้ในแรงจูงใจทางจิตวิทยาด้วย แรงจูงใจในส่วนนี้เกิดจากการเรียนรู้เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม ผสมผสานกับลักษณะบุคลิกภาพเฉพาะบุคคลซึ่งมักทำให้แต่ละคนมีวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกันและระดับแรงจูงใจในเรื่องเหล่านี้แต่ละคนก็ไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งแรงจูงใจจากการเรียนรู้ในสังคม แยกได้เป็น 3 ประการย่อย ๆ คือ

1.3.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการความสำเร็จ ซึ่งอาจจะเป็นความสำเร็จด้านการเรียน การทำงาน ชีวิตครอบครัว หรือชีวิตส่วนตัวอื่น ๆ

1.3.2 แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น มีความผูกพันต่อกัน มีเพื่อน มีญาติ มีกลุ่มสมาชิกที่เป็นพวกเดียวกัน

1.3.3 แรงจูงใจใฝ่อำนาจ เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการครอบครองและมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น มีสถานะที่จะดูแลหรือสั่งการผู้อื่นได้

2. แรงจูงใจตามลักษณะสิ่งเร้า ซึ่งสอดคล้องกับ สุรางค์ โคว์ตระกูล (2545 : 169,171) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 แรงจูงใจภายใน (intrinsic motives) เป็นแรงจูงใจที่มาจากภายในตัวบุคคล เช่น ความสนใจ ความอยากรู้ ความคิดเห็น ค่านิยม ความพอใจ ซึ่งจะผลักดันให้แสดงพฤติกรรมโดยไม่หวังรางวัลหรือแรงเสริมภายนอก พฤติกรรมที่แสดงจะมีความคงทนถาวร และบุคคลจะแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ โดยสม่ำเสมอ

2.2 แรงจูงใจภายนอก (extrinsic motives) เป็นแรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลจากภายนอก เช่น การได้รับรางวัล การถูกลงโทษ เกียรติยศ คำชม ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมชั่วคราว ไม่คงทนถาวร บุคคลมักแสดงพฤติกรรมในกรณีที่ต้องการสิ่งดังกล่าว ถ้าเมื่อใดไม่ต้องการ หรือต้องการแต่รู้ว่าถึงแม้จะทำก็ไม่ได้ บุคคลมักจะไม่แสดงหรือกระทำพฤติกรรมนั้น

ในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอน เป็นวิธีการที่จะกระตุ้นให้เด็กมีความหวัง มีความภาคภูมิใจ มีความพอใจที่จะเรียนและอยากประสบความสำเร็จในการเรียน ตามที่ มาลินี จุฑะรพ (2537 : 141) ได้กล่าวเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอน ซึ่งจะต้องใช้ทั้งแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก ดังนี้

1. การทำให้ตื่นตัว (arousal) เป็นวิธีการกระตุ้นสมองและกล้ามเนื้อให้ตื่นตัวอยู่เสมอ
2. การตั้งจุดมุ่งหมาย (objective) เป็นวิธีการกำหนดเป้าหมายของการเรียนการสอนในแต่ละครั้งว่า ต้องการให้เกิดอะไรขึ้นในตัวผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้และเข้าใจ จะได้ติดตามและประเมินผลการเรียนว่าบรรลุจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด จะได้เกิดความภาคภูมิใจ
3. การใช้เครื่องล่อ (incentive) เป็นวิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้มากขึ้น และบ่อยครั้งขึ้น เครื่องล่อ อาจเป็นวัตถุ สิ่งของ สื่อการสอน เป็นต้น
4. การลงโทษ (punishment) เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งใจเรียนและมีความพยายามในการเรียน โดยวิธีการลงโทษ
5. การแข่งขัน (competition) เป็นวิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความมานะอดทนและพยายามปรับปรุงตนเองหรือพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการเรียนรู้และแรงจูงใจ สามารถสรุปได้ว่า แรงจูงใจมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน เพราะถ้าเด็กไม่มีแรงจูงใจก็จะไม่เกิดการเรียนรู้ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดแรงจูงใจจะต้องใช้ทั้งแรงจูงใจภายใน ซึ่งก็คือ ความรู้สึกรักใคร่ของตัวผู้เรียนเอง และแรงจูงใจภายนอกซึ่งสามารถทำให้เกิดขึ้นได้จากอิทธิพลของการจัดสภาพการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

อำนาจ เดชชัยศรี (2530) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการเรียนจากหนังสือการ์ตูนแบบภาพถ่ายสีผสมการ์ตูนสีกับการเรียนจากหนังสือการ์ตูนแบบภาพการ์ตูนสีธรรมดา กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2529 โรงเรียนฉิมพลี กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ หนังสือการ์ตูนแบบภาพถ่ายสีผสมการ์ตูนสี กับหนังสือการ์ตูนแบบภาพการ์ตูนสีธรรมดา และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนจากหนังสือการ์ตูนแบบภาพถ่ายสีผสมการ์ตูนสี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากหนังสือการ์ตูนแบบภาพการ์ตูนสีธรรมดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เอกชัย ปุยะติ (2534) สร้างหนังสือการ์ตูนเรื่อง "สังข์ศิลป์ชัย" เพื่อใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ใช้เป็นนักเรียนคนละ โรงเรียนจำนวนนักเรียนกลุ่มละ 30 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ฉวีวรรณ บุญการี (2537) ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างหนังสือ "คำพังเพย" เพื่อใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบสำหรับซ่อมเสริมวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลลพบุรี ผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและครูผู้สอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประเมินคุณภาพของหนังสือการ์ตูนในระดับดีมาก นักเรียนมีความคิดเห็นต่อหนังสือการ์ตูนในระดับดีมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

นลินี ทองมี (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างหนังสือการ์ตูนโดยใช้เกมประกอบเรื่อง แป้งผจญภัยในแดนมายา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยปรากฏว่า หนังสือการ์ตูนโดยใช้เกมประกอบเรื่อง "แป้งผจญภัยในแดนมายา" สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 80.27 / 81.18 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อัจฉรีย์ คงเจริญเขตต์ (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างหนังสืออ่านประกอบวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้เชี่ยวชาญประเมินประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบอยู่ในระดับดี ส่วนครูผู้สอนประเมินประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบอยู่ในระดับดีมาก หนังสืออ่านประกอบวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีประสิทธิภาพ 87/83.25 และ 85.50/83.25 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความแตกต่างจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีความคิดเห็นต่อหนังสืออ่านประกอบอยู่ในระดับดีมาก

บุษราคัม ศรีจันทร์ (2541) ศึกษาเรื่องการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมในการเสริมสร้างสุขภาพกาย เรื่อง “เอกกับเอ๋” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดกระทู้มเสื่อปลา กรุงเทพมหานคร โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง “เอกกับเอ๋” แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและครูผู้สอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นเครื่องมือวิจัย ผลการวิจัยปรากฏว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง “เอกกับเอ๋” มีประสิทธิภาพ 80.67 / 82.11 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ให้ความคิดเห็นต่อหนังสือที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับดีมากในทุกด้าน นักเรียนชอบอ่านหนังสือที่ให้ทั้งความรู้และความสนุกสนาน ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย มีการสรุปในแต่ละตอน มีตัวละครที่อยู่ในวัยเดียวกับนักเรียน และสถานที่ในเรื่องเป็นสถานที่ที่นักเรียนเคยไปทัศนศึกษามาแล้ว

ภณิศา จันทร์ส่อง (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างหนังสือการ์ตูนภาพยกระดับที่มีเสียงดนตรีประกอบเพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยปรากฏว่า การใช้หนังสือการ์ตูนภาพยกระดับที่มีเสียงดนตรีประกอบสามารถช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ในเนื้อหาที่อ่านเพิ่มขึ้น

สุธีรา สมานุหัตต์ (2544) ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างบทเรียนโปรแกรมแบบภาพยกระดับวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยปรากฏว่า บทเรียนโปรแกรมแบบภาพยกระดับ วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 84.03/81.33 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ครุณวรรณ แก้วหนูนวล (2547) ศึกษาเรื่องการสร้างหนังสือการ์ตูนประกอบบทเรียนวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยปรากฏว่า หนังสือการ์ตูนประกอบบทเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง “พระยาฉันทันต์” มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 82.91/81.25 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยหนังสือการ์ตูนประกอบบทเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง “พระยาฉันทันต์” สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และผลการประเมินคุณภาพหนังสือการ์ตูนของผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับดีมาก

มยุรี หอสว่างวงศ์ (2547) ทำการวิจัยเรื่องการสร้างหนังสือการ์ตูนภาพยกระดับ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสมฤติสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า

1. หนังสือการ์ตูนภาพยกระดับทั้งสองรูปแบบมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมากและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่อ่านหนังสือการ์ตูนภาพยกระดับแบบธรรมดา กับนักเรียนที่อ่านหนังสือการ์ตูนภาพยกระดับแบบตั้งคำถามมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จිරินทร์ คันธิ (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหนังสือการ์ตูน 3 มิติ ประกอบเสียง สำหรับนักเรียนในระดับอนุบาล โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของหนังสือการ์ตูน 3 มิติ ประกอบเสียง เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลจตุพร อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2547 จำนวน 45 คน ที่ได้จากการสุ่มหลายขั้นตอน ผลการวิจัยปรากฏว่า หนังสือการ์ตูน 3 มิติ ประกอบเสียง สำหรับนักเรียนในระดับอนุบาลมีคุณภาพด้านเนื้อหาสาขาการศึกษาปฐมวัยอยู่ในระดับดีมาก มีคุณภาพด้านสื่ออยู่ในระดับดี และมีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ศศิธร เจริญถนอม (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพหนังสืออ่านประกอบภาพการ์ตูนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า

1. หนังสืออ่านประกอบภาพการ์ตูน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 85.77 / 85.93

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยหนังสือการ์ตูนที่สร้างขึ้นสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านประกอบภาพการ์ตูนที่สร้างขึ้น อยู่ในระดับดีมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

Chilcoat, G. W. (1993) ได้ศึกษาเรื่องการสอนเกี่ยวกับหน้าที่พลเมืองที่ดีแก่นักเรียน โดยใช้หนังสือการ์ตูนประวัติศาสตร์ของสหรัฐอเมริกาและหน้าที่พลเมืองที่ดีเป็นเครื่องมือวิจัย กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (grade 2) จำนวน 60 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนสามารถให้คำแนะนำการพัฒนาหนังสือการ์ตูน และครูสามารถใช้หนังสือการ์ตูนเพื่อ ประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนได้

Bush, W. S. (1997) ได้ศึกษาเกี่ยวกับหนังสือการ์ตูนและชีวิตของชาวอเมริกา ในช่วง ทศวรรษที่ 20 ของประวัติศาสตร์อเมริกันในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 หนังสือการ์ตูนได้รับความนิยมจากผู้อ่านสูงมากในกลุ่มผู้ที่ได้รับอาชญากรรมร้ายแรงมากในช่วงสงคราม เรื่องที่นิยมแต่งขึ้น เป็นเรื่องสำหรับวัยรุ่นและเสียดสีสังคม ในหลายแนวทางที่ช่วยให้เกิดความมุ่งร้ายแก่สาธณะ ครุสอนศาสนา นักการเมือง ผู้นำศาสนาที่ต่อต้านอุตสาหกรรมในสังคมนอเมริกัน สิ่งที่เกิดจากความเจริญหลังสงครามมุ่งไปยังผู้บริโภคที่เป็นวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการสร้างสรรค์ หนังสือการ์ตูนควรปรับปรุงรูปแบบประเพณีให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวอเมริกัน

Pustz , M. J. (1998) ได้ศึกษากลุ่มเด็กชายที่มีความเชื่อในเรื่องการสื่อสารของหนังสือ การ์ตูน ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมและการสร้างสรรค์ วิจัยใช้การสัมภาษณ์และการติดต่อสอบถาม จากผู้ชมโดยตรง นำหนังสือการ์ตูนมาวิเคราะห์โดยให้ความสนใจกับความสามารถในการดึงดูด ความสนใจของผู้อ่าน นอกจากนี้ ยังศึกษาวิธีที่ทำให้ผู้อ่านมีปฏิสัมพันธ์กับหนังสือ เช่น การเขียนจดหมายมาแสดงความคิดเห็น แสดงความคิดเห็นผ่านหนังสือพิมพ์ และผ่านทางเว็บไซต์ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ในที่สุดสามารถสร้างวัฒนธรรมหนังสือการ์ตูนได้

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่า หนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูน เป็นหนังสือที่มี ภาพที่มีความสมจริงเพราะมีมิติสามารถจับต้องได้ ภาพการ์ตูนที่มีความสวยงาม สีสดใสจะมีความดึงดูดใจให้นักเรียนอยากที่จะอ่านและหาความรู้นอกเหนือจากบทเรียนในห้องเรียน อีกทั้ง นักเรียนยังชอบอ่านหนังสือที่ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายให้ทั้งความรู้และความสนุกสนานเพลิดเพลิน จึงเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ตามความสามารถของตน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง Pre experimental designs แบบ one group pre-test / post-test designs เพื่อสร้างและพัฒนาหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนทางคลังชั้น สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนทางคลังชั้น สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 78 คน จากนักเรียนทั้งหมด 2 ห้องเรียน ประกอบด้วย เด็กเก่ง ปานกลาง อ่อน คละกัน

2. กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เลือกโดยสุ่มนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนทางคลังชั้น สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2553 มาจำนวน 30 คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากนักเรียนทั้งหมด 2 ห้องเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. หนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สร้างขึ้น
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. แบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญเพื่อวัดคุณภาพหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม

4. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

การสร้างหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม

1. ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู แผนการเรียน รวมทั้งหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามแนวหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

2. ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล รายละเอียด ขั้นตอน และวิธีการสร้างหนังสือสำหรับเด็ก หนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม

3. ศึกษาหลักจิตวิทยาและพัฒนาการของเด็ก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาการสร้างหนังสือให้เหมาะสมกับวัยและความต้องการของเด็ก

4. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยและสถาบันต่าง ๆ

5. วางโครงเรื่องของหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียนวิชา สังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

6. เขียนบทตามโครงเรื่องที่วางไว้ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

7. นำบทที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อและผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของการดำเนินเรื่อง โดยใช้ภาพการ์ตูนและลักษณะภาพรวมทั้งการใช้ภาษา

8. นำบทไปให้ผู้วาดภาพประกอบ รวมทั้งกำหนดตำแหน่งภาพและเนื้อหา และกำหนดเทคนิคในการทำภาพการ์ตูน รวมทั้งกำหนดขนาดและออกแบบรูปเล่มของหนังสือเพื่อให้ภาพออกมาตรงกับบทที่วางไว้

9. นำต้นฉบับหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนที่วาดภาพประกอบแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและขอคำแนะนำ เพื่อปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม โดยได้รับคำแนะนำ ดังนี้ ควรปรับในเรื่องสี รูปแบบอักษร ภาพประกอบให้มีความสัมพันธ์กับเรื่อง การทำภาพประกอบ

ควรเลือกว่าจะทำแบบการคูณหรือเหมือนจริงแต่ต้องคำนึงถึงความถูกต้องเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามที่ได้รับคำแนะนำแล้ว

10. นำต้นฉบับมาลงสี สแกนภาพผ่านคอมพิวเตอร์พร้อมทั้งตกแต่งภาพ โดยเพิ่มความเข้ม ความคมชัด และความกลมกลืนของสีภาพ พิมพ์ภาพออกมาเพื่อประกอบเป็นรูปเล่ม

11. นำหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม ที่สร้างเสร็จแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบก่อนนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพ

12. นำหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม ที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการเรียนการสอนประเมินคุณภาพเครื่องมือ โดยสามารถสรุปผลได้ดังนี้ ด้านเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์ดีมาก มีระดับคะแนนเฉลี่ย 3.75 และด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์ดี มีระดับคะแนนเฉลี่ย 3.27

13. นำหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม ที่ได้ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเขียนข้อทดสอบ และการวิเคราะห์ข้อสอบจากเอกสารต่าง ๆ

2. ศึกษาเนื้อหาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม

3. สร้างแบบทดสอบ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาด้านความรู้-ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

4. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบปรนัย 3 ตัวเลือก มีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว โดยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนน คือ ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน

5. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง

6. จากนั้นนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของภาษาที่ใช้ โดยหาค่าความยากง่าย(p) และค่าอำนาจจำแนก(r) ของข้อสอบแต่ละข้อ โดยในแต่ละข้อควรมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.2 – 0.8 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป ในส่วนของค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบฉบับนี้ได้เท่ากับ 0.77

7. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สมบูรณ์แล้ว ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างแบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรมของผู้เชี่ยวชาญ

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม จากหนังสือและเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง

2. สร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม สำหรับผู้เชี่ยวชาญ โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open end)

ตอนที่ 2 ถามความคิดเห็นเพื่อประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรมในด้านต่าง ๆ เป็นแบบสอบถามปลายปิด (Rating scale)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open end)

3. กำหนดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยวิธีของ Likert โดยแบ่งระดับคะแนนออกเป็น 4 ระดับ (รวิวรรณ จินะตระกูล, 2540 : 123) คือ

ดีมาก	มีระดับคะแนนเท่ากับ	4
ดี	มีระดับคะแนนเท่ากับ	3
พอใช้	มีระดับคะแนนเท่ากับ	2
ควรแก้ไข	มีระดับคะแนนเท่ากับ	1

กำหนดเกณฑ์ในการตัดสินจากคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนน	3.50-4.00	แปลความว่า	ดีมาก
คะแนน	2.50-3.49	แปลความว่า	ดี
คะแนน	1.50-2.49	แปลความว่า	พอใช้
คะแนน	1.00-1.49	แปลความว่า	ควรแก้ไข

4. เสนอแบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

5. นำแบบสอบถามเพื่อประเมินคุณภาพที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูล

การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร และตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัยและกำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม
3. กำหนดหัวข้อที่ต้องการทราบ และเลือกรูปแบบของแบบสอบถาม โดยเลือกเป็น

แบบสอบถามประมาณค่า (Rating scale) โดยแบ่งคะแนนออกเป็น 4 ระดับ คือ

ดีมาก	มีระดับคะแนนเท่ากับ	4
ดี	มีระดับคะแนนเท่ากับ	3
พอใช้	มีระดับคะแนนเท่ากับ	2
ควรแก้ไข	มีระดับคะแนนเท่ากับ	1

กำหนดเกณฑ์ในการตัดสินจากคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนน	3.50-4.00	แปลความว่า	ดีมาก
คะแนน	2.50-3.49	แปลความว่า	ดี
คะแนน	1.50-2.49	แปลความว่า	พอใช้
คะแนน	1.00-1.49	แปลความว่า	ควรแก้ไข

4. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

5. นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง มีขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดสอบพื้นฐานความรู้ก่อนเรียนของกลุ่มตัวอย่าง
2. ให้กลุ่มตัวอย่างอ่านหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม โดยผู้วิจัยและคุณครูเป็นผู้แนะนำและดูแลนักเรียน
3. หลังเรียนจบ ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
5. นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและสรุปผล

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ความยากง่าย (p) และค่าอำนาจแจกแจง (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิค 50 เปอร์เซนต์ (ล้วน สายยศ, 2538 : 210)
2. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตร K-R 20 ของ Kuder-Richardson (รวีวรรณ ชินะตระกูล, 2540 : 162)
3. วิเคราะห์ผลการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2545 : 44)
4. การหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ค่าสถิติ t-test (ล้วน สายยศ, 2538 : 104)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ D เป็นความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
 N เป็นจำนวนคู่

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิเคราะห์ดัชนีความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.1 วิเคราะห์ดัชนีความยากง่ายโดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ, 2538 : 210)

$$P = \frac{R}{N}$$

กำหนดให้ R คือ จำนวนคนที่ทำข้อนั้นถูก
N คือ จำนวนคนที่ทำข้อนั้นทั้งหมด

1.2 การหาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตร (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2543 : 116)

$$R = \frac{R_u - R_l}{n}$$

กำหนดให้ R_u คือ จำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มสูง
 R_l คือ จำนวนคนที่ตอบถูกในกลุ่มต่ำ
n คือ จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ

2. วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR - 20 ของ Kuder Richardson (รวีวรรณ ชินะตระกูล, 2540 : 162)

$$\text{สูตร KR-20 } r = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right]$$

เมื่อ r คือ ค่าความเชื่อมั่น
k คือ จำนวนข้อของแบบทดสอบทั้งหมด
p คือ สัดส่วนจำนวนคนที่ทำข้อสอบได้ทั้งหมด
q คือ $1 - p$
 S^2 คือ ค่าความแปรปรวนของข้อสอบทั้งฉบับ

$$\text{กำหนดค่า } S^2 = \left[\frac{\sum x^2}{N} \right] - \left[\frac{\sum x}{N} \right]^2$$

3. หาค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบทดสอบและแบบสอบถามความคิดเห็น โดยใช้สูตร
(บุญเรียง ขจรศิลป์, 2545 : 27)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{n}$$

เมื่อ X คือ คะแนนนักเรียนแต่ละคน
f คือ ความถี่ของคะแนน
n คือ จำนวนคนของกลุ่มตัวอย่าง

4. การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากการทำแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตร
(บุญเรียง ขจรศิลป์, 2545 : 44)

$$S = \sqrt{\frac{n \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}}$$

5. การหาค่า t-test (ถ้วน สายยศ, 2538 : 104)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลงานวิจัยเรื่องการสร้างหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม สำหรับผู้เชี่ยวชาญ โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา และด้านสื่อการเรียนการสอน

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและ หลังเรียน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อหนังสืออ่านเสริมภาพ การ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม

ตอนที่ 1 การประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม สำหรับผู้เชี่ยวชาญ โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา และด้านสื่อการเรียน การ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาที่มีต่อหนังสืออ่านเสริมภาพ การ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

(n = 3)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
ก. ความเหมาะสมของเนื้อหา			
1.เนื้อเรื่องมีความต่อเนื่องกันทำให้เข้าใจ เรื่องราวโดยตลอด	4.00	0.00	ดีมาก
2.เนื้อเรื่องให้สาระประโยชน์แก่เด็กควรค่าแก่ การอ่าน	4.00	0.00	ดีมาก
3.เนื้อเรื่องให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน	3.67	0.58	ดีมาก
4.ความยาวของเนื้อเรื่องเหมาะสมกับช่วงความ สนใจของเด็ก	3.67	0.58	ดีมาก

(n = 3)			
รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
5.เนื้อเรื่องส่งเสริมความรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์	3.33	0.58	ดี
ข. การใช้ภาษา			
1. ภาษามีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	3.67	0.58	ดีมาก
2. ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของ นักเรียน	3.67	0.58	ดีมาก
ค. คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ			
1. เหมาะสมกับเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม	4.00	0.00	ดีมาก
2. ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี	4.00	0.00	ดีมาก
3. ช่วยให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ในขณะที่อ่านหนังสือ	3.67	0.58	ดีมาก
4. ปลุกฝังนิสัยรักการอ่านสำหรับเด็ก	3.67	0.58	ดีมาก
5. ช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการและความคิด สร้างสรรค์	3.67	0.58	ดีมาก
ระดับคะแนนเฉลี่ย	3.75		

จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ที่มีต่อหนังสือภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนทางคลังชั้นสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งออกเป็นด้านความเหมาะสมของเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา และด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ พบว่า ด้านความเหมาะสมของเนื้อหาผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องมีความต่อเนื่องกันทำให้เข้าใจเรื่องราวโดยตลอด เนื้อเรื่องให้สารประโยชน์แก่เด็กควรค่าแก่การอ่าน เนื้อเรื่องให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และความยาวของเนื้อเรื่องเหมาะสมกับช่วงความสนใจของเด็ก อยู่ในระดับดีมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.00, 4.00, 3.67 และ 3.67 ตามลำดับ อีกทั้งเนื้อเรื่องส่งเสริมความรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ย 3.33 ด้านการใช้ภาษา ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าภาษามีความชัดเจนและเข้าใจง่าย รวมทั้งภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.67 ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็นความเหมาะสมกับเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม อีกทั้งช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี อยู่ในระดับดีมาก

โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ คือ 4.00 นอกจากนั้นยังมีคุณประโยชน์เกี่ยวกับการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านสำหรับเด็ก ช่วยให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในขณะที่อ่านหนังสือ และช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับดีมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ คือ 3.67

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการเรียนการสอน ที่มีต่อหนังสือภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชุมชนทางดิ่งชั้นสังกัดกรุงเทพมหานคร

(n = 4)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
ก. รูปเล่ม			
1. จำนวนหน้าเหมาะสมกับเนื้อหาของเรื่อง	3.50	0.58	ดีมาก
2. รูปเล่มภายนอกสวยงามดึงดูดความสนใจ	3.25	0.96	ดี
3. ขนาดของรูปเล่มเหมาะสมกับการจับถือ	3.25	0.96	ดี
4. การจัดรูปเล่มเหมาะสม นำอ่าน	3.25	0.96	ดี
5. การเย็บเล่มแน่นหนาประณีต คงทนถาวร	3.25	0.96	ดี
ข. หน้าปก			
1. ปกมีความแข็งแรงทนทาน เหมาะสมกับวัย	3.75	0.50	ดีมาก
2. ภาพปกมีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่องภายในเล่ม	3.50	0.58	ดีมาก
3. ภาพปกมีความสวยงามเร้าความสนใจให้เด็กอยากอ่านเนื้อเรื่อง	3.25	0.96	ดี
4. ตัวอักษรหน้าปกมีขนาดเหมาะสมและดึงดูดความสนใจ	3.25	0.96	ดี
ค. การจัดองค์ประกอบภาพ			
1. ลักษณะภาพทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ	3.25	0.96	ดี
2. ลักษณะการจัดภาพมีความเหมาะสม	3.25	0.96	ดี
3. ภาพประกอบทำให้เด็กเข้าใจเรื่องได้ดี	3.25	0.96	ดี
4. ขนาดของภาพเหมาะสมกับหน้ากระดาษ	3.25	0.96	ดี
5. ภาพประกอบตรงกับเนื้อหาในแต่ละหน้า	3.25	0.96	ดี
6. ภาพประกอบที่สวยงาม เหมาะสมกับวัยของเด็ก	3.25	0.96	ดี

(n = 4)			
รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
7. ภาพแต่ละภาพสวยงามเสริมสร้างให้เด็กเกิดจินตนาการ	3.25	0.96	ดี
8. การจัดวางหน้าลงตัว เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง	3.25	0.96	ดี
ง. ลักษณะของตัวอักษร			
1.ขนาดของตัวอักษรมีความเหมาะสมกับขนาดของภาพ	3.25	0.96	ดี
2. การใช้สีของตัวอักษรเหมาะสม	3.25	0.96	ดี
3. ตัวอักษรมีขนาดใหญ่ มองเห็นได้ชัดเจน	3.00	0.82	ดี
4.ลักษณะของตัวอักษรมีความเหมาะสมกับวัย	3.00	1.41	ดี
จ. ภาพสามมิติ			
1.ลักษณะภาพทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ	3.50	0.58	ดีมาก
2. การจัดภาพมีความกลมกลืนสวยงาม	3.25	0.96	ดี
3. การจัดทำภาพมีความแปลกน่าสนใจ	3.25	0.96	ดี
4.การจัดทำภาพเหมาะสมกับรูปแบบหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ดี	3.25	0.96	ดี
5.ลักษณะของภาพทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกในการอ่าน	3.00	0.82	ดี
ฉ. คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ			
1. ปลูกฝังนิสัยรักการอ่านสำหรับเด็ก	3.50	0.58	ดีมาก
2. เหมาะสมกับเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม	3.25	0.96	ดี
3.ช่วยให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินในขณะที่อ่านหนังสือ	3.25	0.96	ดี
4. ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี	3.25	0.96	ดี
5.ช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	3.25	0.96	ดี
ระดับคะแนนเฉลี่ย	3.27		

จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการเรียนการสอนที่มีต่อหนังสือภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนทางคลังชั้น กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านรูปเล่ม ด้านหน้าปก ด้านการจัดองค์ประกอบภาพ ด้านลักษณะของตัวอักษร และด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ พบว่าด้านรูปเล่ม ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าจำนวนหน้าเหมาะสมกับเนื้อหาของเรื่อง อยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนเฉลี่ย 3.50 และมีความคิดเห็นว่ารูปเล่มภายนอกสวยงามดึงดูดความสนใจ ขนาดของรูปเล่มเหมาะสมกับการจับถือ การจัดรูปเล่มเหมาะสม น่าอ่าน และสารเขียนเล่มแน่นหนาประณีตลงท่นดาว อยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ คือ 3.25 ด้านหน้าปก ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าปกมีความแข็งแรงทนทาน เหมาะสมกับวัย และภาพปกมีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่องภายในเล่ม อยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนเฉลี่ย 3.75 และ 3.50 ตามลำดับ อีกทั้งภาพปกมีความสวยงามสร้างความสนใจให้เด็กอยากอ่านเนื้อเรื่อง และตัวอักษรหน้าปกมีขนาดเหมาะสม และดึงดูดความสนใจ อยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ คือ 3.25 ด้านการจัดองค์ประกอบภาพ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าลักษณะภาพทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ลักษณะการจัดภาพมีความเหมาะสมภาพประกอบทำให้เด็กเข้าใจเรื่องได้ดี ขนาดของภาพเหมาะสมกับหน้ากระดาษและตัวอักษรที่ใช้ภาพประกอบตรงกับเนื้อหาในแต่ละหน้า ภาพประกอบสีสวย เหมาะสมกับวัยของเด็ก ภาพแต่ละภาพสวยงามเสริมสร้างให้เด็กเกิดจินตนาการ และการจัดวางหน้าลงตัวเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง อยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ คือ 3.25 ด้านลักษณะของตัวอักษร ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า ขนาดของตัวอักษรมีความเหมาะสมกับขนาดของภาพ และการใช้สีของตัวอักษรเหมาะสม อยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับคือ 3.25 อีกทั้งตัวอักษรมีขนาดใหญ่ มองเห็นได้ชัดเจน และลักษณะของตัวอักษรมีความเหมาะสมกับวัย ก็อยู่ในระดับดี เช่นกัน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ คือ 3.00 ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าลักษณะภาพทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ อยู่ในระดับดีมาก คะแนนเฉลี่ย 3.50 การจัดภาพมีความกลมกลืนสวยงาม มีความแปลกน่าสนใจ และการจัดทำภาพเหมาะสมกับรูปแบบหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ดี มีคะแนนเฉลี่ย 3.25 อยู่ในระดับดี รวมทั้งลักษณะของภาพทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการอ่าน มีคะแนนเฉลี่ย 3.00 อยู่ในระดับดีเช่นกัน ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า เหมาะสมกับเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมช่วยให้เด็กเกิดความสุขสนานเพลิดเพลินในขณะที่อ่านหนังสือ ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี และช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ คือ 3.25 อีกทั้งเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านสำหรับเด็ก มีคะแนนเฉลี่ย 3.50 ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก ดังนั้นจึงสามารถนำไปใช้ในการทดลองได้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความยากง่าย ดัชนีอำนาจจำแนก จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

(n = 30)

ข้อที่	ดัชนีความยากง่าย (p)	ดัชนีอำนาจจำแนก (r)
1	1.00	0.33
2	0.80	0.33
3	0.90	0.16
4	0.76	0.38
5	0.60	0.55
6	0.60	0.66
7	0.76	0.33
8	0.80	0.50
9	0.66	0.44
10	0.90	0.27
11	0.80	0.50
12	0.80	0.33
13	0.90	0.50
14	0.66	0.50
15	0.73	0.33
16	0.90	0.38
17	0.80	0.55
18	0.73	0.44
19	0.66	0.50
20	0.73	0.72
21	0.70	0.27
22	0.53	0.27
23	0.80	0.50
24	0.46	0.61
25	1.00	0.33
26	0.96	0.38

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ดัชนีความยากง่าย ดัชนีอำนาจจำแนก จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ต่อ)

(n = 30)

ข้อที่	ดัชนีความยากง่าย (p)	ดัชนีอำนาจจำแนก (r)
27	0.86	0.55
28	0.80	0.55
29	0.86	0.44
30	0.86	0.33
ค่าเฉลี่ย	0.77	0.43

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร KR - 20

(n = 30)

ข้อที่	P	q	Pq
1	0.80	0.20	0.16
2	0.76	0.24	0.18
3	0.60	0.40	0.24
4	0.60	0.40	0.24
5	0.76	0.24	0.18
6	0.80	0.20	0.16
7	0.66	0.34	0.22
8	0.80	0.20	0.16
9	0.80	0.20	0.16
10	0.66	0.34	0.22
11	0.73	0.27	0.19
12	0.80	0.20	0.16
13	0.73	0.27	0.19
14	0.66	0.34	0.22
15	0.73	0.27	0.19

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร KR-20 (ต่อ)

				(n = 30)
ข้อที่	P	q	Pq	
16	0.70	0.30	0.21	
17	0.53	0.47	0.24	
18	0.80	0.20	0.16	
19	0.46	0.54	0.24	
20	0.80	0.20	0.16	
				$\Sigma pq = 3.88$

ค่าความเชื่อมั่น (KR-20) = 0.77

การคำนวณหาค่าความแปรปรวนของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

$$S^2 = \left[\frac{\Sigma x^2}{N} \right] - \left[\frac{\Sigma x}{N} \right]^2$$

$$S^2 = \left[\frac{6,750}{30} \right] - \left[\frac{436}{30} \right]^2$$

$$S^2 = 225 - [14.5]^2$$

$$S^2 = 225 - 220.25$$

$$S^2 = 14.75$$

$$KR - 20 \quad r = \frac{k}{(k-1)} \left[1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right]$$

$$r = \frac{20}{(20-1)} \left[1 - \frac{3.88}{14.75} \right]$$

$$r = \frac{20}{19} [1 - 0.26]$$

$$r = (1.05)(0.74)$$

$$r = 0.77$$

ตารางที่ 5 คะแนนทดสอบก่อนเรียน และทดสอบหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

(n = 30)

คนที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน
1	8	16
2	10	16
3	13	17
4	10	17
5	15	17
6	13	17
7	8	17
8	10	17
9	8	16
10	10	18
11	13	18
12	9	17
13	15	18
14	7	18

ตารางที่ 5 คะแนนทดสอบก่อนเรียน และทดสอบหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

(n = 30)

คนที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน
15	7	18
16	13	16
17	12	18
18	9	18
19	14	17
20	15	18
21	13	17
22	8	16
23	6	15
24	17	19
25	8	17
26	8	17
27	17	18
28	12	15
29	14	18
30	8	16
คะแนนที่ได้	330	512
คะแนนเฉลี่ย	11	17.06
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.17	0.98
ผลการเรียนคิดเป็นร้อยละ	55	85.25

ตารางที่ 6 คะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียนของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

(n = 30)

คะแนน (X)	ความถี่ (f)	fx	fx ²
17	2	34	578
15	3	45	675
14	2	28	392
13	5	65	845
12	2	24	288
10	4	40	400
9	2	18	162
8	7	56	448
7	2	14	98
6	1	6	36
n = 30		$\sum fx = 330$	$\sum fx^2 = 3922$

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากการทดสอบก่อนการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
(บุญเรียง ขจรศิลป์, 2545 : 44)

$$S = \sqrt{\frac{n \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}}$$

$$S = \sqrt{\frac{30(3922) - (330)^2}{30(30-1)}}$$

$$S = \sqrt{\frac{117660 - 108900}{30(29)}}$$

$$S = \sqrt{\frac{8760}{870}} = 3.17$$

คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบก่อนเรียนของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
(บุญเรียง ขจรศิลป์, 2545 : 27)

$$\begin{aligned}\bar{x} &= \frac{\sum fx}{n} \\ &= \frac{330}{30} \\ &= 11\end{aligned}$$

ตารางที่ 7 คะแนนจากแบบทดสอบหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

(n = 30)

คะแนน (X)	ความถี่ (f)	fx	fx ²
19	1	19	361
18	10	180	3240
17	11	187	3179
16	6	96	1536
15	2	30	450
n = 30		$\sum fx = 512$	$\sum fx^2 = 8766$

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
(บุญเรียง ขจรศิลป์, 2545 : 44)

$$S = \sqrt{\frac{n \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}}$$

$$S = \sqrt{\frac{30(8766) - (512)^2}{30(30-1)}}$$

$$S = \sqrt{\frac{262980 - 262144}{30(29)}}$$

$$S = \sqrt{\frac{836}{870}}$$

$$S = 0.98$$

คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
(บุญเรียง ขจรศิลป์, 2545 : 27)

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{n}$$

$$= \frac{512}{30}$$

$$= 17.06$$

ตารางที่ 8 ผลต่างของคะแนนจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน ด้วยหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

(n = 30)

คนที่	ทดสอบหลังเรียน (X_2)	ทดสอบก่อนเรียน (X_1)	ผลต่างของคะแนน (D)	ผลต่างของคะแนน ยกกำลังสอง (D^2)
1	16	8	8	64
2	16	10	6	36
3	17	13	4	16
4	17	10	7	49
5	17	15	2	4
6	17	13	4	16
7	17	8	9	81
8	17	10	7	49
9	16	8	8	64

ตารางที่ 8 ผลต่างของคะแนนจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน ด้วยหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน (ต่อ)

(n = 30)

คนที่	ทดสอบหลังเรียน (X_2)	ทดสอบก่อนเรียน (X_1)	ผลต่างของคะแนน (D)	ผลต่างของคะแนน ยกกำลังสอง (D^2)
10	18	10	8	64
11	18	13	5	25
12	17	9	8	64
13	18	15	3	9
14	18	7	11	121
15	18	7	11	121
16	16	13	3	9
17	18	12	6	36
18	18	9	9	81
19	17	14	3	9
20	18	15	3	9
21	17	13	4	16
22	16	8	8	64
23	15	6	9	81
24	19	17	2	4
25	17	8	9	81
26	17	8	9	81
27	18	17	1	1
28	15	12	3	9
29	18	14	4	16
30	16	8	8	64
คะแนนที่ได้	512	330	$\Sigma D = 182$	$\Sigma D^2 = 1344$
คะแนนเฉลี่ย	17.06	11		

หาค่าความแตกต่างของคะแนนจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน
(ล้วน สายยศ, 2538 : 104) โดยการคำนวณจากสูตร t -test

$$\text{สมมุติฐาน} \quad H_0 = \mu_1 \leq \mu_2 \quad df = n - 1$$

$$H_1 = \mu_1 > \mu_2$$

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{N \Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{N - 1}}}$$

$$t = \frac{182}{\sqrt{\frac{30(1344) - (182)^2}{30 - 1}}}$$

$$t = \frac{182}{\sqrt{\frac{40320 - 33124}{29}}}$$

$$t = \frac{182}{\sqrt{248.13}}$$

$$t = \frac{182}{15.75} = 11.55$$

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ตารางที่ 9 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการทดสอบก่อนเรียนด้วยหนังสือการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม ของกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ΣD	ΣD^2	T
คะแนนก่อนเรียน	11	3.17	182	1344	11.55*
คะแนนหลังเรียน	17.06	0.98			

(n = 30)

$$t_{29} (.05) = 1.699$$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางแสดงให้เห็นว่า การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ค่า t ที่ได้จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 11.55 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่าวิกฤต $t_{29} (.05) = 1.699$ ดังนั้น แสดงว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนด้วยหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม สูงกว่าก่อนการเรียน จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม

ตารางที่ 10 ผลความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านเนื้อหา			
1. มีความต่อเนื่องเข้าใจเรื่องราวโดยตลอด	3.80	0.41	ดีมาก
2. ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เข้าใจง่าย	3.67	0.48	ดีมาก
3. เนื้อเรื่อง มีความยาวพอเหมาะกับช่วงเวลา	3.43	0.63	ดี
ไม่สั้นไม่ยาวเกินไป			

(n = 30)

(n = 30)			
รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านรูปภาพ			
1. รูปภาพมีสีสันสวยงามดึงดูดความสนใจ	3.80	0.41	ดีมาก
2. รูปภาพทำให้สามารถเข้าใจเรื่องได้	3.63	0.56	ดีมาก
3. รูปภาพมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง	3.47	0.68	ดี
ด้านภาษา			
1. ตัวอักษรใหญ่ชัดเจน อ่านง่าย	3.73	0.45	ดีมาก
2. ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน	3.63	0.56	ดีมาก
3. ใช้ภาษาไม่วกวน	3.50	0.57	ดีมาก
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ			
1. ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน	3.87	0.43	ดีมาก
2. ใช้ส่งเสริมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	3.77	0.50	ดีมาก
3. ได้ข้อคิดสามารถนำมาปฏิบัติใน	3.57	0.63	ดีมาก
ชีวิตประจำวัน			
ระดับคะแนนเฉลี่ย	3.66		

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนทางดิ่งชัน จำนวน 30 คน ที่มีคือนั่งสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม โดยแบ่งออกเป็นด้านเนื้อหา ด้านรูปภาพ ด้านภาษา และด้านประโยชน์ที่ได้รับ พบว่า ด้านเนื้อหา นักเรียนมีความคิดเห็นว่ามีค่าต่อเนื่องเข้าใจเรื่องราวโดยตลอด อยู่ในระดับ ดีมาก เนื้อหาให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินเข้าใจง่าย อยู่ในระดับ ดีมาก เนื้อเรื่องมีความยาวพอเหมาะกะกับช่วงเวลาไม่สั้นไม่ยาวเกินไป อยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.80 , 3.67 และ 3.43 ตามลำดับ ด้านรูปภาพนักเรียนมีความคิดเห็นว่ รูปภาพมีสีสันสวยงามดึงดูดความสนใจ อีกทั้งรูปภาพทำให้สามารถเข้าใจเรื่องได้ อยู่ในระดับดีมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.80 และ 3.63 ตามลำดับ ส่วนรูปภาพมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง นักเรียนให้ความเห็นอยู่ในระดับดี มีคะแนนเฉลี่ย 3.47 ด้านภาษา

นักเรียนมีความคิดเห็นว่า ตัวอักษรใหญ่ชัดเจนอ่านง่าย การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน และใช้ภาษาไม่วกวน อยู่ในระดับดีมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย ตามลำดับ ดังนี้ 3.73, 3.63 และ 3.50 ด้านประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีความคิดเห็นว่า ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ใช้ส่งเสริมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ และได้ข้อคิดสามารถนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับ ดีมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.87, 3.77 และ 3.57 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การสร้างและพัฒนาหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมทางคลิ่งชั้น สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อสร้างหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมทางคลิ่งชั้น สังกัดกรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียนจากหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมทางคลิ่งชั้น สังกัดกรุงเทพมหานคร

สรุปผลการวิจัย

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. หนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านเนื้อหา และด้านสื่อการเรียนการสอน ผลปรากฏว่าด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมากมีระดับคะแนนเฉลี่ย 3.75 และด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ย 3.27
2. นักเรียนที่เรียน โดยใช้หนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา รูปภาพ ภาษา และประโยชน์ที่ได้รับ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีมาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ย 3.66

อภิปรายผล

จากการทดลองกับเด็กนักเรียน จะพบว่า การทำสื่อเป็นนิทานโดยมีภาพประกอบที่สวยงามนั้น เป็นเรื่องที่ช่วยได้มากในการทำให้เข้าใจเนื้อหาต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ดังจะเห็นว่า ผลวิจัยได้ผลลัพธ์อยู่ในกลุ่มดีเยี่ยม ซึ่งไม่น่าแปลกใจเลยว่า การกระทำดังกล่าวจะช่วยทำให้การอ่านและเข้าใจความหมายของเรื่องได้ง่ายขึ้นมาก ๆ เพราะจิตวิทยาของเด็กและคนทั่วไป มีความผูกพันกับการเล่าเรื่องนิทานมาตั้งแต่เด็กอยู่แล้ว ดังจะเห็นว่า ทุกชุมชนทั่วโลก จะมีการอ่านหนังสือนิทานที่มีภาพสวยสดงดงาม และใช้ข้อความที่เข้าใจง่าย มาเล่าให้เด็กเล็กได้รับความสุข และเด็กก็จะนอนหลับฝันดีตลอดไป จนมีการทำเทปคลาสเซ็สท์เสียง และมีซีดีออกจำหน่ายเพื่อช่วยบริการทางด้านนี้ด้วย กรณีที่พ่อแม่เด็กไม่สามารถเล่านิทานก่อนนอนให้ลูก ๆ ฟังได้

ในปัจจุบัน มีการทำสื่อต่าง ๆ ออกมาในรูปภาพการ์ตูน เป็นนิทานพื้นบ้านต่าง ๆ วรรณคดีของไทย ซึ่งสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ที่นำเสนอมา ก็จะประสบความสำเร็จค่อนข้างมาก และผู้ใหญ่จำนวนมากก็สนใจซื้อหาด้วย เราจึงพบวรรณคดีทั้งไทยและต่างประเทศออกมามากมาย เช่น รามเกียรติ์ อิเหนา นางแก้วหน้าม้า เป็นต้น ผู้ทำวิจัยเองเคยนำเอาหนังสือรามเกียรติ์ที่มีภาพประกอบ ปรากฏว่าลูกสาวสามารถจำเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างแม่นยำ น่าอัศจรรย์ และจดจำได้ยาวนานเป็นปีก็ยังไม่ลืม การนำเสนอเนื้อเรื่องต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นเร้าให้เด็กเล็ก ๆ มีความสนใจที่อยากจะหยิบจับมาอ่าน จึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง เพราะปัจจุบันในโลกยุคโลกาภิวัตน์ มีตัวกระตุ้นเร้ามากมายให้เด็กออกห่างจากการอ่านหนังสือ ไม่ว่าจะเป็น เกมคอมพิวเตอร์ ละครทีวี การ์ตูนดนตรีและการละเล่น รวมทั้งงานแสดงและนิทรรศการต่าง ๆ จนมีผู้ทำวิจัยมานำเสนอด้วยตัวเลขที่น่าตกใจว่า เด็กไทยอ่านหนังสือน้อยมาก กล่าวคือ อ่านแค่ปีละ 8 บรรทัดโดยเฉลี่ย (ค่าเฉลี่ยของเด็กที่อ่านหนังสือทั่วประเทศไทย) จึงไม่แปลกใจเลยว่า เด็กปัจจุบันอ่านหนังสือไม่ค่อยออกและอ่านไม่คล่องเหมือนเด็กสมัยก่อน และมาติดเกมจากคอมพิวเตอร์เป็นจำนวนมาก

ข้อวิจารณ์

จากผลการวิจัยเรื่อง การสร้างหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยมีข้อวิจารณ์ ดังนี้

1. จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม ปรากฏว่าคุณภาพด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมาก และคุณภาพด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี เป็นเพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการผลิตหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม ตามขั้นตอนการจัดทำหนังสืออ่านเสริม หนังสือการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม อีกทั้งผู้วิจัย

ได้รับการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข จากคณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระและผู้เชี่ยวชาญ จึงทำให้หนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรมที่ผลิตขึ้นมีคุณภาพดังกล่าว

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้หนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม นักเรียนทำคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าผู้เรียนที่เรียนผ่านหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรมมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น เนื่องจากภาพการ์ตูนที่มีความน่ารัก สีสันสวยสดงดงาม และภาพที่มีความกว้าง ยาว ลึก สามารถทำให้ผู้อ่านได้ปฏิสัมพันธ์ร่วมขณะอ่านด้วย ทำให้ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลิน มีความสนใจ ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการศึกษาหาความรู้และช่วยให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ จินตนา ไบกาซูยี (2542: 9) อภิวัรรณ วีระสมิทธิ (2544: 19) และฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545: 48) ได้กล่าวไว้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาเด็ก เพราะการอ่านหนังสือจะทำให้เด็กเกิดโลกทรรศน์กว้างไกล ท้นโลกทันเหตุการณ์ เสริมสร้างประสบการณ์ในการแสวงหาความรู้ เกิดจินตนาการและเป็นแหล่งบันดาลให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ฉลาดรอบรู้ ส่งเสริมเขavnปัญญาและมีไหวพริบดี สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้

3. จากการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม ผลปรากฏว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรมอยู่ในเกณฑ์โดยเฉลี่ยระดับดีมาก โดยมีเหตุผลดังนี้

3.1 หนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม มิได้สื่อความหมายด้วยข้อความเพียงอย่างเดียว แต่ยังสื่อความหมายด้วยภาพ อีกทั้ง เนื้อเรื่องให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เข้าใจง่าย รูปภาพมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน และได้ข้อคิดที่สามารถนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ ดังที่ จินตนา ไบกาซูยี (ม.ป.ป.: 249 - 252) ได้อธิบายถึงคุณค่าของหนังสือภาพการ์ตูนในการเรียนการสอนไว้ว่า ใช้เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมหรือประกอบการเรียนการสอนในวิชาต่างๆดังที่ได้เคยกล่าวไว้แล้วว่า ในระยะหลัง ๆ นี้ หนังสือภาพการ์ตูนนั้นได้รับการเลื่อนสถานะจากหนังสือเพื่อความบันเทิงมาสู่การเป็นหนังสือที่เป็นสื่อให้ความรู้โดยตรง นั่นคือหนังสือภาพการ์ตูนสามารถให้ความรู้วิชาต่าง ๆ อาทิเช่น วิชาพุทธศาสนา วิทยาศาสตร์ ธรรมชาติวิทยา การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประวัติศาสตร์ ชีวประวัติ สุขศึกษา วัฒนธรรมประเพณี วรรณคดี เป็นต้น วิชาเหล่านี้สามารถจะนำเนื้อหาซึ่งจัดเป็นหน่วย ๆ มาจัดทำเป็นภาพการ์ตูนประกอบการบรรยายด้วยคำพูดก็ได้ ซึ่งจะทำให้เด็ก ผู้อ่าน ได้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลินชวนอ่าน เพราะมีภาพประกอบคำบรรยายทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย และในขณะที่อ่านยังมีความเพลิดเพลินไปกับภาพด้วย

3.2 ระหว่างทดลองผู้วิจัยสังเกตว่านักเรียนมีความสนุกสนานเพลิดเพลินและมีความสนใจในการเรียนรู้ อีกทั้งมีความกระตือรือร้นที่จะซักถาม และตอบคำถามต่าง ๆ จึงกล่าวได้ว่าหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม สามารถกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนรู้สูงขึ้น สอดคล้องกับ คณิต นิจจริตกุล (2534: 5) กล่าวถึงคุณค่าของภาพว่า ทำให้เกิดการตื่นตัวในการอ่านอย่างชัดเจนของนักเรียน ตั้งแต่ระดับอนุบาลศึกษาไปจนถึงระดับมหาวิทยาลัย และยังสอดคล้องกับ กนก ชุตัญชัย (2542: 16) ได้กล่าวไว้ว่า การ์ตูนมีบทบาทต่อการเรียนการสอนช่วยให้บทเรียนน่าสนใจมากขึ้น และนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการอ่านบทเรียนที่มีภาพการ์ตูน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การสร้างหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ใช้หนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังนั้นครูควรที่จะนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมนี้ไปใช้ประกอบการเรียนการสอนควบคู่กับหนังสือเรียน เพื่อช่วยส่งเสริมให้เด็กเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนมากขึ้น หรือสามารถนำไปเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนได้

2. ควรทดลองผลิตหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรมใช้ประกอบการเรียนทุกวิชาและทุกระดับชั้นเรียน

3. หนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นหนังสือที่ส่งเสริมคุณธรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระ ดังนั้นจึงสามารถนำไปใช้สอนนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม เนื่องจากภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม สามารถช่วยสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียนได้ง่ายขึ้น

4. การใช้ภาษาในหนังสืออ่านเพิ่มเติมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา 4 ควรใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน เป็นภาษาที่เข้าใจง่ายและมีภาพการ์ตูนประกอบ จะทำให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลิน เกิดความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในรายวิชาอื่น ๆ และเลือกเนื้อหาที่นักเรียนมีปัญหา มาสร้างเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมภาพการ์ตูนส่งเสริมคุณธรรม เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจมากขึ้น
2. ควรมีการเปรียบเทียบระหว่างหนังสือปกคติกับหนังสือลักษณะพิเศษอื่นๆว่าผลที่ได้จะแตกต่างกันหรือไม่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนก ชูลักษณะ. 2542. หนังสือการ์ตูนสำหรับเด็ก. กูเกิ้ล: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, สถาบันราชภัฏภูเก็ต.
- คณิต นิจจรัสกุล. 2534. การผลิตหนังสือประกอบการอ่านและเล่าเรื่องสำหรับเด็กชนิด 3 มิติ กับการเรียนการสอน. สงขลานครินทร์: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (อัดสำเนา)
- จินตนา ไบกาซูยี. ม.ป.ป. การเขียนสื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก.
 _____. 2534. แนวการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก.
 _____. 2542. เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- จิรนนท์ คันธิ. 2548. การพัฒนาหนังสือการ์ตูน 3 มิติ ประกอบเสียง สำหรับนักเรียนในระดับอนุบาล. กรุงเทพมหานคร: สารนิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฉลองชัย สุรวฒนบุรณ. 2541. การเลือกและการใช้สื่อการสอน. ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัดสำเนา)
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. 2545. วรรณกรรมสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร: โสภณการพิมพ์.
- ฉวีวรรณ บุญการี. 2537. การสร้างหนังสือการ์ตูนเรื่อง "คำพังเพย" เพื่อใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบสำหรับสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณรงค์ ทองปาน. 2526. การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- ครุฑวรรณ แก้วหนูนวล. 2547. การสร้างหนังสือการ์ตูนประกอบบทเรียนวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ถวัลย์ มาศจรัส. 2538. เทคนิคและตัวอย่างการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร: L.T. PRESS.
 _____. 2540. การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่านและหนังสืออ่านเพิ่มเติม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: บริษัทเลิฟแอนด์ลิฟเพรสจำกัด.
 _____. 2545. การเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อการศึกษาและอาชีพตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท 21 เซ็นจูรี่ จำกัด.

- นลินี ทองมี. 2540. การสร้างหนังสือการ์ตูนโดยใช้เกมประกอบเรื่อง “แป๊ะผจญภัยในแดนมายา”
สำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. 2534. วิธีวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: พิชญาพรินติ้ง.
_____. 2543. วิธีวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: P.N. PRINTING.
_____. 2545. สถิติวิจัย I. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: P.N. PRINTING.
- บุษราคัม ศรีจันทร์. 2541. การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมในการเสริมสุขภาพเรื่อง “เอกกับเอ๋”
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดกระทู้มเสื่อปลา กรุงเทพมหานคร.
กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปฏิรูปการศึกษา, สำนักงาน (สปศ.). 2543. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ภณิศา จันทร์ส่อง. 2541. การสร้างหนังสือการ์ตูนภาพยกระดับที่มีเสียงดนตรีประกอบเพื่อส่งเสริม
การอ่านภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพมหานคร:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ภิญญาพร นิตยะประภา. 2534. การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
โอเดียนสโตร์.
- มยุรี หอสว่างวงศ์. 2547. การสร้างหนังสือการ์ตูนภาพยกระดับ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี
ที่ 4 โรงเรียนสมมติสมุทรสาคร. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- माणพ ถนอมศรี. 2546. เทคนิคการเขียนหนังสือสารคดี บันเทิงคดี สำหรับเด็กและเยาวชน.
กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด. เอมีเทรคคิง.
- มาลินี จุฑะรพ. 2537. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: ทิพย์วิสุทธิ.
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. 2540. วิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด
ภาพพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- ล้วน สายยศ. 2538. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- วรรณิ์ ลิ้มอักษร. 2541. จิตวิทยาการศึกษา. สงขลา: งานส่งเสริมการผลิตตำรามหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วาสนา ชาวหา. 2533. สื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. 2534ก. การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์การศาสนา.

_____. 2541. รายงานการวิจัยเรื่องสภาพการผลิตและพัฒนาหนังสือสำหรับเด็ก.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. 2545. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)

วินัย รอดจ่าย. 2540. การเขียนและจัดทำสื่อหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน. กรุงเทพมหานคร:
บริษัทค้นอ้อ แกรมมี่ จำกัด.

วิราภรณ์ ปนาทะกุล. 2536. คู่มือการประดิษฐ์สร้างสรรค์กระดาษ มิติกระดาษ Pop-up.
กรุงเทพมหานคร: บริษัทค้นอ้อ จำกัด.

วิริยะ สิริสิงห, พรรณทิพร ฤกษ์สุรนนท์ และ อุบล หล่อพัฒนาพรชัย. 2542. เทคนิคการออกแบบ
การสร้างบัตรและหนังสือสามมิติ. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

_____. 2545. Pop-up ศิลปะการประดิษฐ์กระดาษเป็นรูปสามมิติ. กรุงเทพมหานคร:
สุวีริยาสาส์น.

ศศิธร เจริญถนอม. 2548. ประสิทธิภาพหนังสืออ่านประกอบภาพการ์ตูนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชา
คณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพมหานคร:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศักดิ์ชัย เกียรตินาคินทร์. 2534. การ์ตูนศาสตร์และศิลปะแห่งจินตนาการ. เอกสารเพื่อการพัฒนา
หนังสือ อันดับที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาหนังสือการ์ตูนไทย. กรมวิชาการ.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศาสนา

สนธิ สัตโยภาส. 2547. นวัตกรรมการศึกษาชุดการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาผลงานทาง
วิชาการเรื่องบูรณาการ “การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก”. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธาร
อักษร.

สังเขต นาคไพจิตร. 2530. การ์ตูน. มหาสารคาม: ปริศนาการพิมพ์.

สุธีรา สมานุหัตถ์. 2544. การสร้างบทเรียนโปรแกรมแบบภาพยกระดับ วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องโจทย์
ปัญหาการหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบัง
สำนักงานเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุรางค์ โค้วตระกูล. 2545. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

หทัย ดันหยง. 2529. การสร้างสรรค์วรรณกรรมและหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.

อภิวรรณ วีระสมิทธิ. 2544. หนังสือสำหรับเด็กกับการปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์ธารอักษร

อมรรัตน์ เกษะวิฒนะ. 2533. การสร้างหนังสือการ์ตูนภาพยกระดับจากวัสดุราคาเยาเรื่อง “โสม
น้อยเรือนงาม” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อังฉรีย์ คงเจริญเขตต์. 2540. การสร้างหนังสืออ่านประกอบวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อำนวย เดชชัยศรี. 2530. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากหนังสือการ์ตูนแบบ
ภาพสีผสมการ์ตูนสีกับการเรียนจากหนังสือการ์ตูนแบบภาพการ์ตูนสีธรรมดา.
กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกชัย ปุยะติ. 2534. การสร้างหนังสือการ์ตูนเรื่อง “สังข์ศิลป์ชัย” เพื่อใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ. ม.ป.ป. แม่บทมาตรฐานช่วงชั้นที่ 1 วิทยาศาสตร์ 2. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพมหานคร: บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด.

- Bohning, G. and M. Radencich. 1984. **Action Book: Pages for Learning and Laughter.**
London: Young Children.
- Bush, W. S. 1997. Reaction as image: Comic books and American life, 1940-1995.
ProQuest - Dissertation Abstracts. 210(Aug 2000): 415.
- Chatani, M. 1984. **Ondori Pop-up Origamic Architecture.** Tokyo: Ondorisha Publishers, Ltd.
- Chilcoat, G. W. 1993. Teaching about the Civil Rights Movement by Using Student – Generated
Comic Books. **Writing Notebook: Creative Word Processing in the Classroom;**
v9 n2 p37 – 39 Nov – Dec 1991.
- Johnston, M.G. 1958. **Paper Shapes and Sculpture for School Use.** The United States: Davis
Publications Inc.
- Pustz, M. J. 1998. Fanboys and true believers: Comic book reading communities and the creation
of culture. **ProQuest - Dissertation Abstracts.** 558 (Nov 1998): 1636.
- Randtt P. Harrison. 1981. **The Cartoon Communication to the Quick.** London: Sage
Publication.
- Yokoyama, T. 1989. **The Best of 3D Books.** Japan: Tosho printing Co., Ltd.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศศธ.0564.14/พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

8 มีนาคม 2555

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.โสพล มีเจริญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายพล หิรัณศิริ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาลัทธิศรัทธาสาครมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยี และสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การสร้างและพัฒนาหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนทางคลังชั้นสังกัดกรุงเทพมหานคร”

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด มหาวิทยาลัยเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2473-7000 คอ 1810

ที่ ศธ.0564.14/ พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

8 มีนาคม 2555

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ทศพร คำรงค์นั

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายพล หิรัณศิริ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยี และสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การสร้างและพัฒนาหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนทางคลังชั้นสังกัดกรุงเทพมหานคร"

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด มหาวิทยาลัยเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อริวรณ เอี่ยมสะอาด)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.14/พิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

8 มีนาคม 2555

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์กัญญา โสริโสภณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายพล หิรัณศิริ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาลัทธิสุครสุตาศตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยี และสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การสร้างและพัฒนาหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนทางคลังชั้นสังกัดกรุงเทพมหานคร”

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด มหาวิทยาลัยเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2473-7000 ต่อ 1810

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสพล มีเจริญ
หัวหน้าภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา
กศ.ด.(เทคโนโลยีการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. อาจารย์ ทศพร คำรงค์รัตน์ ระดับ 9
ผู้อำนวยการหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา
ศษ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. อาจารย์กัญญา สิริโสภณ คศ.3
อาจารย์ประจำโรงเรียนชุมชนทางดิ่งชั้น สังกัดกรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา
ค.ม. (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

แบบประเมินคุณภาพและแบบสอบถามความคิดเห็น เพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ข

แบบประเมินคุณภาพ และแบบสอบถามความคิดเห็น เพื่อการวิจัย

แบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม
สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

คำแนะนำ   แบบสอบถามประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม แบ่ง
ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1   ข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2   การประเมินหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม

ตอนที่ 3   ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ - นามสกุล.....

อายุการทำงาน.....ปี

วุฒิการศึกษา.....

ตำแหน่งหน้าที่.....

สถานที่ทำงาน.....

โปรดกรอกข้อความหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม

รายการประเมิน	ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม			
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรแก้ไข
ก. ความเหมาะสมของเนื้อหา				
1. เนื้อเรื่องให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน				
2. เนื้อเรื่องมีความต่อเนื่องกันทำให้เข้าใจเรื่องราวโดยตลอด				
3. เนื้อเรื่องส่งเสริมความรู้ทางคุณธรรม				
4. เนื้อเรื่องให้สาระประโยชน์แก่เด็กควรค่าแก่การอ่าน				
5. ความยาวของเนื้อเรื่องเหมาะสมกับช่วงความสนใจของเด็ก				
ข. การใช้ภาษา				
1. ภาษามีความชัดเจนและเข้าใจง่าย				
2. ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน				
ค. คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ				
1. เหมาะสมกับเป็นหนังสืออ่านเสริม				
2. ช่วยให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในขณะที่อ่านหนังสือ				
3. ปลุกฝังนิสัยรักการอ่านสำหรับเด็ก				
4. ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี				
5. ช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์				

แบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม
สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการเรียนการสอน

คำแนะนำ   แบบสอบถามประเมินคุณภาพหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม แบ่ง
ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 การประเมินหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ - นามสกุล.....

อายุการทำงาน.....ปี

วุฒิการศึกษา.....

ตำแหน่งหน้าที่.....

สถานที่ทำงาน.....

โปรดกรอกข้อความหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม

รายการประเมิน	ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม			
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรแก้ไข
ก. รูปเล่ม				
1. รูปเล่มภายนอกสวยงามดึงดูดความสนใจ				
2. ขนาดของรูปเล่มเหมาะสมกับการจับถือ				
3. การจัดรูปเล่มเหมาะสม นำอ่าน				
4. การเย็บเล่มแน่นหนาประณีต คงทนถาวร				
5. จำนวนหน้าเหมาะสมกับเนื้อหาของเรื่อง				
ข. หน้าปก				
1. ปกมีความแข็งแรงทนทาน เหมาะสมกับวัย				
2. ภาพปกมีความสวยงามเร้าความสนใจให้เด็กอยากอ่านเนื้อเรื่อง				
3. ภาพปกมีความสอดคล้องกับเนื้อเรื่องภายในเล่ม				
4. ตัวอักษรหน้าปกมีขนาดเหมาะสม และดึงดูดความสนใจ				
ค. การจัดองค์ประกอบภาพ				
1. ลักษณะภาพทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ				
2. ลักษณะการจัดภาพมีความเหมาะสม				
3. ภาพประกอบทำให้เด็กเข้าใจเรื่องได้ดี				
4. ขนาดของภาพเหมาะสมกับหน้ากระดาษและตัวอักษรที่ใช้				
5. ภาพประกอบตรงกับเนื้อหาในแต่ละหน้า				
6. ภาพประกอบสีสวย เหมาะสมกับวัยของเด็ก				
7. ภาพแต่ละภาพสวยงามเสริมสร้างให้เด็กเกิดจินตนาการ				
8. การจัดวางหน้าลงตัว เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง				

รายการประเมิน	ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริม			
	คุณธรรม			
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรแก้ไข
ง. ลักษณะของตัวอักษร				
1. ตัวอักษรมีขนาดใหญ่ มองเห็นได้ชัดเจน				
2. ขนาดของตัวอักษรมีความเหมาะสมกับขนาดของภาพ				
3. ลักษณะของตัวอักษรมีความเหมาะสมกับวัย				
4. การใช้สีของตัวอักษรเหมาะสม				
จ. ภาพสามมิติ				
1. ลักษณะภาพสามมิติทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ				
2. การจัดภาพสามมิติมีความกลมกลืนสวยงาม				
3. การจัดทำภาพสามมิติมีความแปลกน่าสนใจ				
4. ลักษณะของภาพทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกในการอ่าน				
5. การจัดทำภาพสามมิติเหมาะสมกับรูปแบบหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่ดี				
ฉ. คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ				
1. เหมาะสมกับเป็นหนังสืออ่านเสริม				
2. ช่วยให้เด็กเกิดความสุขสนานเพลิดเพลินในขณะที่อ่านหนังสือ				
3. ปลุกฝังนิสัยรักการอ่านสำหรับเด็ก				
4. ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี				
5. ช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์				

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหนังสืออ่านเสริมการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามความคิดเห็นหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ชื่อ - นามสกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนอ่านหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม แล้วจงทำเครื่องหมาย $\checkmark$ ลง
ในช่อง ให้ตรงตามความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานเสริมคุณธรรม			
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรแก้ไข
ด้านเนื้อหา				
1. มีความต่อเนื่องเข้าใจเรื่องราวโดยตลอด				
2. ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เข้าใจง่าย				
3. เนื้อเรื่อง มีความยาวพอเหมาะกะกับช่วงเวลา ไม่สั้นไม่ยาวเกินไป				
ด้านรูปภาพ				
1. รูปภาพมีสีสันสวยงามดึงดูดความสนใจ				
2. รูปภาพมีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่อง				
3. รูปภาพทำให้สามารถเข้าใจเรื่องได้				
ด้านภาษา				
1. ตัวอักษรใหญ่ชัดเจน อ่านง่าย				
2. ใช้ภาษาไม่วกวน				
3. ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน				
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ				
1. ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน				
2. ได้ข้อคิดสามารถนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน				
3. ใช้ส่งเสริมการเรียนรู้วิชาที่เกี่ยวข้องของคุณธรรม				

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบมีทั้งหมด 20 ข้อ ใช้เวลา 20 นาที
2. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมายกากบาท (X) ทับข้อ ก, ข, ค ในกระดาษคำตอบ

1. ปากของนกกระสา มีลักษณะ
อย่างไร (ความรู้ - ความจำ)

- ก. ปากยาว
- ข. ปากสั้น
- ค. ปากเบี้ยว

2. ในนิทานนกกระสาออกมาทำ
อะไร (การนำไปใช้)

- ก. บินวนไปวนมา
- ข. เดินรำ
- ค. ว่ายน้ำ

3. คู่ใด ไม่ สัมพันธ์กัน (การ
วิเคราะห์)

- ก. เต็นระบำกับเต็นตาม
จังหวัด
- ข. เต็นระบำกับการฟ้อน
- ค. เต็นระบำกับวงเป็ยว

4. เรียงลำดับเนื้อหาในนิทาน (การ
สังเคราะห์)

- 1 = นกกระสาเดินรำ
- 2 = สุนัขจิ้งจอกมาเห็น
- 3 = แกล้งนกกระสา
- 4 = มีความอิจฉา

ก. 1 2 4 3

ข. 3 4 1 2

ค. 3 1 4 2

5. สุนัขจิ้งจอกแกล้งนกกระสาอย่างไร
(ความรู้ - ความจำ)

- ก. ให้นกกระสากินอาหารในขาม
- ข. ให้นกกระสากินอาหารในจาน
- ค. ให้นกกระสากินอาหารใน
ถ้วย

6. วิธิดที่นทกระสาแก้เผ็ดสุนัข
จึงจอกด้วยการเชิญมากินข้าว
ที่บ้าน (ความเข้าใจ)
ก. กินข้าวในเหยือกคองสูง
ข. กินข้าวในถังพลาสติก
ค. กินข้าวในชามแก้ว
7. นิทานสุนัขจิ้งจอกกับนก
กระสาสอนให้รู้ว่า (การ
ประเมินค่า)
ก. ถ้าใช้เล่ห์กลกับบุคคลใด
ผลนั้นก็ย้อนกลับ
ข. ไม่ย้อนกลับ
ค. ย้อนกลับบางส่วน
8. แม่กบมีนิสัยอย่างไร
(ความรู้ - ความจำ)
ก. เรียบร้อย
ข. ร่าเริง
ค. อัจฉา
9. ลูกกบได้ไปเห็นสิ่งใด
(ความรู้ - ความจำ)
ก. สิงห์โต
ข. วัว
ค. ม้าลาย
10. ลูกกบตื่นตื่นจึงนำเรื่องที่ได้พบเห็น
ไปเล่าให้ใครฟัง (ความรู้ - ความจำ)
ก. พ่อ
ข. ย่า
ค. แม่
11. ไม่มีสัตว์ตัวไหนจะใหญ่กว่าแม่กบ
แล้วแม่กบก็ยกตัวอย่าง (ความเข้าใจ)
ก. ตะโกนเสียงดัง
ข. กระโดดตัวลอย
ค. แบ่งลมให้ท้องใหญ่
12. ลูกกบตอบแม่กบว่าอย่างไร (ความรู้
- ความจำ)
ก. ใช่แล้วแม่
ข. ลูกกบส่ายหน้าว่าไม่ใช่
ค. ลูกกบนิ่งเฉย
13. สูดท้ายแม่กบเป็นอย่างไร
(ความเข้าใจ)
ก. นอนหลับสบาย
ข. ทำงานต่อไป
ค. ท้องแตกตาย
14. นิทานเรื่อง แม่กบกับวัวสอนให้รู้ว่า
(ความรู้ - ความจำ)
ก. ความดีข้อมปรากฏ
ข. ความอิจฉาไม่เกิดผลดี
ค. ความโลภมีแต่ทุกข์

15. พ่อกับลูกชายและลาพบ

ปัญหาอะไร

(ความเข้าใจ)

ก. ภัยจากน้ำท่วม

ข. ภัยจากพายุ

ค. ภัยจากความแห้งแล้ง

16. ทำไมสองพ่อลูกจึงต้องการ

นำลาไปขายในเมือง

(ความเข้าใจ)

ก. เพราะความยากจน

ข. เพราะไม่ชอบลา

ค. เพราะเห็นว่าลาไม่มี
ประโยชน์

17. สองคนพ่อลูกมีอาชีพอะไร

(ความเข้าใจ)

ก. รับจ้างโม้แป้ง

ข. รับจ้างทำนา

ค. รับจ้างเลี้ยงสัตว์

18. สองพ่อลูกถูกหญิงชราตำหนิ

จึงปฏิบัติตาม (ความจำ)

ก. พอนั่งหลังลา

ข. ลูกนั่งหลังลา

ค. พ่อลูกนั่งหลังลา

19. ทำไมลาจึงตกน้ำ (ความเข้าใจ)

ก. ลาพยศระเบิดตัว

ข. ลาวิ่งเลขถนน

ค. ลาถูกอุ้มทิ้งน้ำ

20. นิทานเรื่องสองพ่อลูกผู้โง่เขลา กับ

ลา สอนให้รู้ว่า

ก. นัวแต่อาศัยความคิดผู้อื่น

ย่อมพบความหายนะ

ข. ต้องอาศัยความคิดผู้อื่นจึง

เจริญรุ่งเรือง

ค. ต้องอาศัยความคิดของคน

ทั่วไปจึงจะอยู่ได้

เฉลยข้อสอบ

1. ก
2. ข
3. ก
4. ก.
5. ข
6. ก
7. ก
8. ก
9. ข
10. ก
11. ก
12. ข
13. ก
14. ข
15. ก
16. ก
17. ก
18. ก
19. ก
20. ก

ภาคผนวก ก

ตัวอย่าง หนังสืออ่านเสริมภาพการ์ตูนนิทานส่งเสริมคุณธรรม

หนังสือพิมพ์ภาพการ์ตูน
นิทานสำหรับเด็กและธรรม

เรียบเรียงโดย

นายพล หิรัญยศิริ

นวัตกรรมการเรียนการสอน ประกอบ

ปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขา ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ปีการศึกษา 2554

สุนัขจิ้งจอกกับนกกระสา

ครั้งหนึ่งมีนกกระสาที่เดินรำเก้งมาก อยู่ตัวหนึ่ง นกกระสาตัวนี้จะออกมาเดินรำให้ พวกสัตว์ป่าดูอยู่ด้วยความเพลิดเพลินอยู่ที่ริมแม่น้ำแห่งหนึ่งในทุก ๆ วัน มันมีความ ภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง ที่พวกสัตว์ป่าทั้งหลายได้ยกย่อง ให้มันเป็นที่ยี่งแห่งการเรีงระบำของมวลสัตว์ต่าง ๆ และวันนี้ก็เช่นกันมันได้ออกมาเรีงระบำอย่างที่เป็นมาตามปกติ แต่คราวนี้หรือวันนี้...

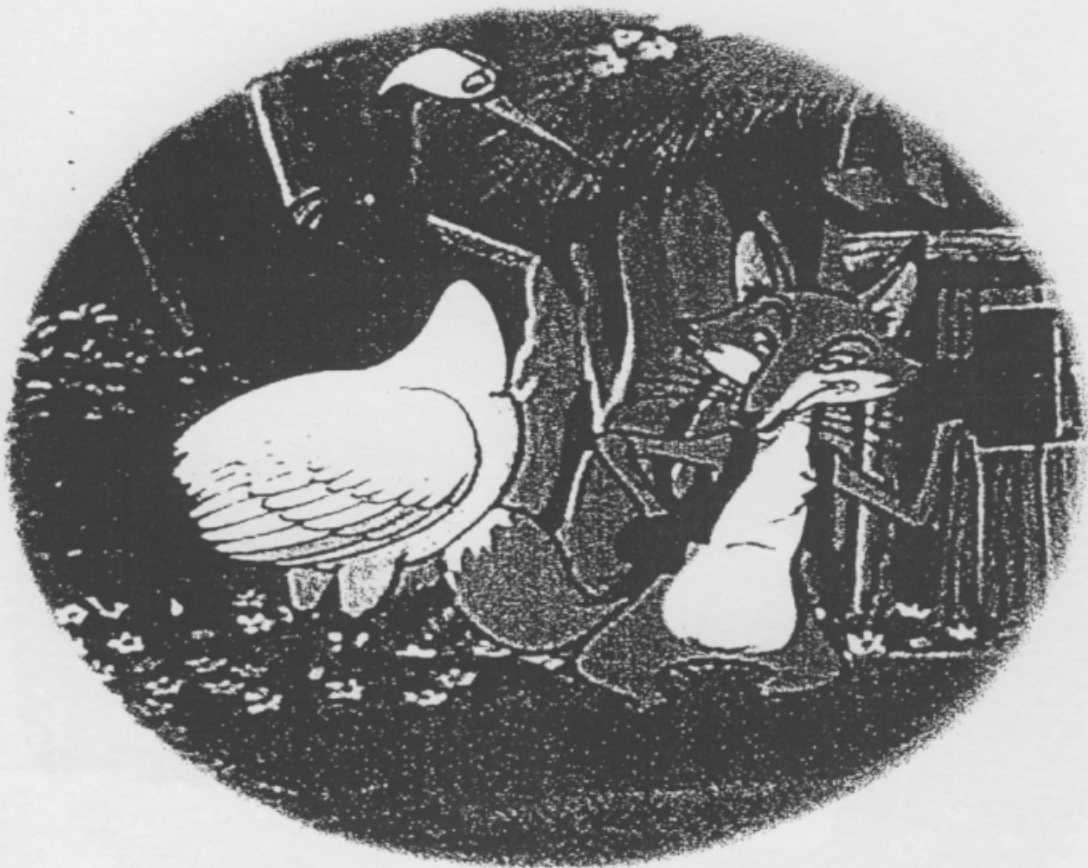
ได้เกิดมีความไม่เป็นปกติ เกิดขึ้นมาเข้าอย่างหนึ่ง คือได้มีสุนัขจิ้งจอกซื่อจณา ตัวหนึ่งได้ออกมาเลียนแบบ เดินรำคู่ไปกับมันด้วย

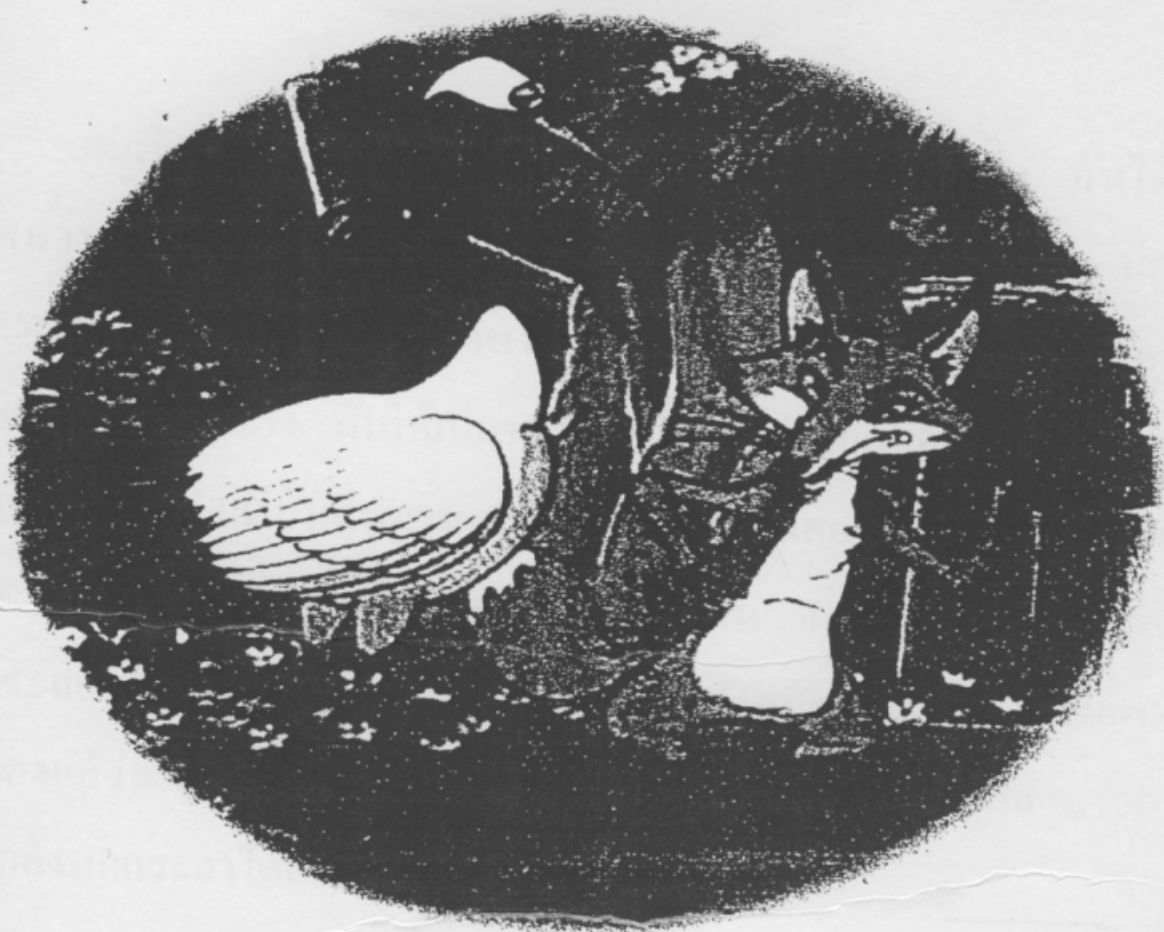
อยู่ข้าง ๆ เจ้าสุนัขจึงจอกตัวนี้นะหรือ... มันเพียงแต่แค่นี้ก็อิจฉามาก
กระตาคมเป็นที่สุดเท่านั้นเอง...

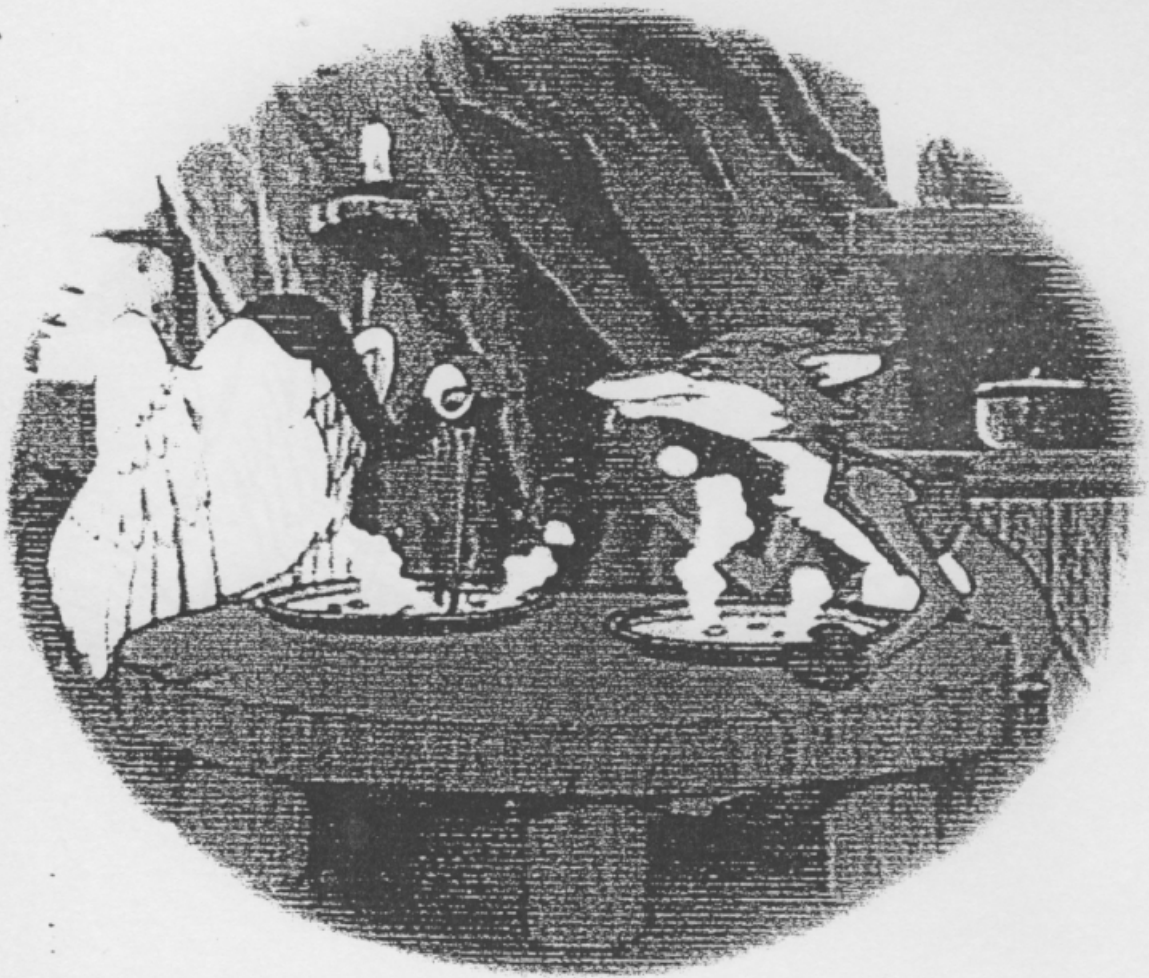
จึงได้ออกมาร่ำร้อวดสัตว์ป่าต่าง ๆ บ้าง เพราะอยากที่จะได้คำ
ชมบ้างเท่านั้นเอง แต่พวกสัตว์ป่าต่าง ๆ ลี ให้เป็นหวาดกลัวไปตาม ๆ
กัน...

“เจ้าสุนัขจิ้งจอกมันต้องหวังทำให้พวกเราผลิตเพลินจนล้มตัว
แล้วจับกินตอนนั้น อย่างแน่นอนเลย..” พวกสัตว์ป่า ทุกตัวเลยพา
กันวิ่งหนี วงแตกกระจายไปหมด

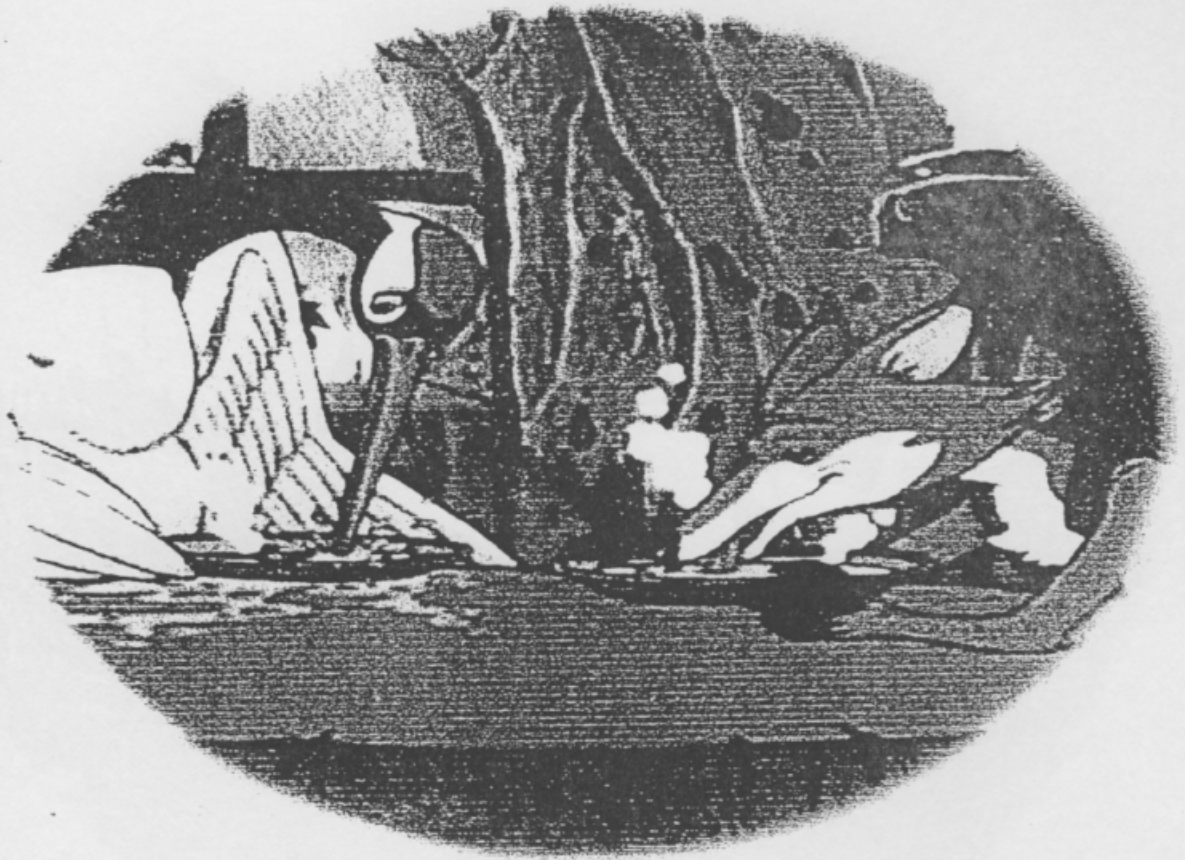
และเมื่อเหตุการณ์เป็นเช่นนั้น เจ้าสุนัขจึงจอกมันให้เป็นแก่นเคื่องใจ
 นกกระสาเป็นอย่างมาก “โอ๊ย เจ็บใจจังข้าจะเดินรำแก่งน้อยไปกว่า
 นกกระสาตัวนั้น จนพวกสัตว์ป่า ต่าง ๆ ไม่อยากมองจนวิ่งหนีกันไป
 หมดอย่างนั้นได้ทีเดียวหรือนี่....อี หมันใส่เจ้านกกระสาเสียจริงๆ
 อย่างนี้ต้องแกล้งให้มันเจ็บใจเล่นบ้าง เห็นจะดี เเหอ ๆ ๆ ๆ” และเมื่อ
 คิดได้ดังนั้นมันจึงทำเป็นไปผูกมิตรทำเป็นใจดี ชวนนกกระสามา
 กินอาหารที่บ้านของมัน เจ้าสุนัขจึงจอกเอ่ยปากชวนนกกระสาว่า “
 เราอยากจะเชิญท่านไปกินอาหารที่บ้านของเราสักหน่อย” “ขอบใจ
 มาก” นกกระสาจึงตอบรับ “เรายินดีที่จะไป”

แต่เมื่อนกกระสามาถึงบ้านของเจ้าสุนัขจิ้งจอกแล้วนั้น มันได้พบว่าสุนัขจิ้งจอกได้จัดอาหารที่จะเลี้ยงไว้ในจานแบน ๆ 2 จาน นกกระสาไม่สามารถที่จะกินอาหารในจาน นั้นได้ เพราะจะงอยปากของมันยาวนั่นเอง มันให้เป็นที่สนใจเป็นอย่างมากกับอาหารในจานแบน ๆ นั้น แต่มันก็พยายามที่จะกินเพื่อไม่อยากจะเสียมารยาท โดยจะใช้จะงอยปากของมันจิกลงไปในจานนั้น จนน้ำซุปรที่อยู่ในจานกระโดดออกมาจนและเทอะไปหมด แต่เจ้าสุนัขจิ้งจอก ส..มันแอบมองแล้วสะแหะยิ้มออกมาด้วยความพอใจเป็นอย่างมากที่สามารถแกล้งนกกระสาได้อย่างนั้น

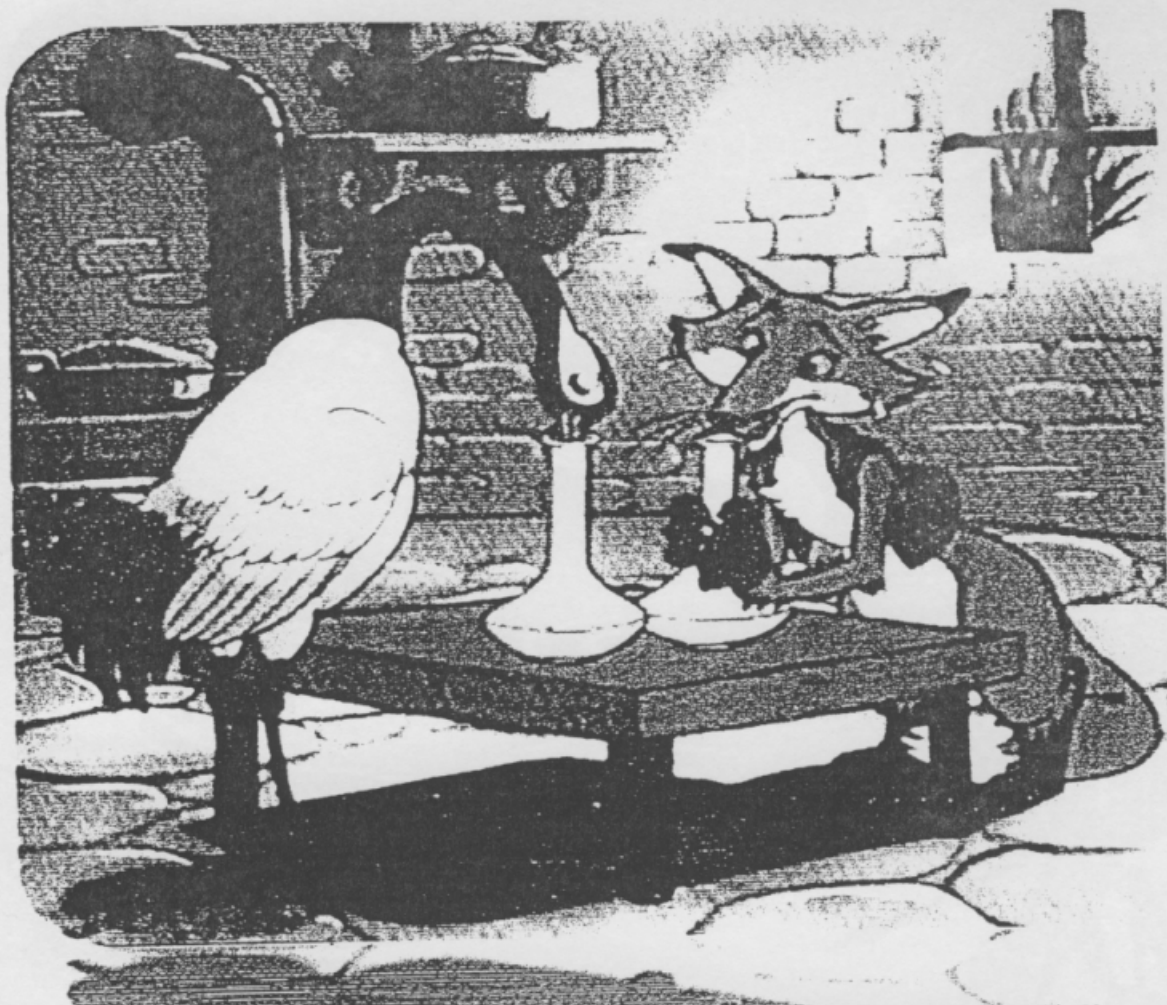

เจ้าสุन्छิงจอกแก๊งเฉยทำหน้าที่ตาย กินอาหารในงานของมัน
อย่างสะดวกสบายและเอร็ดอร่อย ซ้ำยังกล่าวกับนกกระสาให้เจ็บใจ
เล่นอีกด้วยว่า “อ้าว..ท่านไม่ชอบอาหารในงานของท่านหรือหรือ?
ถึงได้กินอย่างเสียมารยาทจนสกปรกเลอะเทอะแบบนี้ ถ้าอย่างนั้น
ล่ะก็ เราจะช่วยกินแทนให้ท่านเอง แล้วยัง..โห ๆ ๆ ๆ” ดังนั้น เจ้า
สุन्छิงจอกจึงกินอาหารในงานของมันและรวมทั้งที่อยู่ในงานของ
นกกระสา เสียจนหมดอีกด้วย นกกระสาจึงกลับไปด้วยความหิว
เพราะแทบจะไม่ได้กินอะไรเลยสักนิด “เจ้าสุन्छิงจอก มันต้องตั้งใจ
แก๊งเราอย่างแน่นนอนเลยงานนี้ ฝากไว้ก่อนเถอะ คงมีสักวันที่ฉัน
จะต้องทำให้เธอได้เจ็บใจ บ้าง ฮี”

ต่อมาจากนั้นไม่นาน นกกระสา ก็ได้เขียนจดหมายชวนเชิญสุนัข
 จึงออกให้มากินอาหารที่บ้านของตนบ้าง “ท่านสุนัขจึงออก เรา
 อยากจะขอเชิญท่านมารับประทานอาหารที่บ้านของเรานี้บ้าง เพื่อเป็น
 การตอบแทนในน้ำใจของท่าน” เจ้าสุนัขจึงออกด้วยมันกำลังหิวอยู่
 ตอนนั้น เลย์ลิมเรื่องที่มีมันเคยได้แกล้ง นกกระสาเอาไว้มันเสียสนิท
 เมื่อมันได้รับจดหมายชวนกินอาหารอย่างนั้นก็ให้เป็นดีใจ จึงรีบ
 เดินทาง ไปที่บ้านของนกกระสาทันที่นั่นเลย

เมื่อมาถึง... มนกระสาได้เชิญให้สุนัขจิ้งจอกเข้ามาข้างในแล้ว มันก็ได้ยกอาหารที่ได้จัดเตรียมใส่ไว้ในเหยือกคอสูงสองใบ ออกมาวางคราวนี้จึงถึงคราวที่เจ้าสุนัขจิ้งจอก ไม่สามารถจะกินอาหารที่อยู่ในเหยือกนั้นได้ มันจึงต้องเป็นฝ่ายต้องนั่งเฝ้าดู ขณะที่นกกระสากินอาหารในเหยือกทั้งสองใบนั้น อย่างเอร็ดอร่อย

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า

ถ้าใช้เล่ห์กลกับบุคคลอื่นได้

คนอื่นก็จะใช้เล่ห์กลอย่างเดียวกันได้เช่นกัน

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล

พล หิรัญยศิริ

วันเดือนปีเกิด

10 กุมภาพันธ์ 2493

สถานที่เกิด

กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

พ.บ. แพทย์สาธารณสุขศิริราช พ.ศ. 2517

ว.ว. ศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์ ศิริราช (พ.ศ. 2521)

อว. เวชศาสตร์ครอบครัว (พ.ศ. 2546)

สถานที่เคยดำรงตำแหน่ง

โรงพยาบาลชลประทาน (พ.ศ. 2521 - 2524)

โรงพยาบาลชลประทาน (พ.ศ. 2542 - 2550)

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

หัวหน้ากลุ่มงานสุขศึกษา โรงพยาบาลชลประทาน

โรงพยาบาลตากสิน กทม.